

Itájtol Jesucristo yej kijekuiloj San Lucas

Lucas kijekuilowiliá Teófilo yej kichij Jesús

¹ Mia'ya kinekiáj makiye'ijkuilokan yej Jesús kichij miej onoya nowamej.

² Ijkón kensan nematiltijkej yej kinojma-itakej yej kichij Jesús iwán kipowakej inón ye'noticiaj.

³ Nej niLucas no nitatajantinemi' iga manikmela'mati este kan pewa' yej kichij Jesús. Iwán tej Teófilo yej mitzpoxye'itaj, yekti iga no manimitzijekuilowili nochí kensan nikmati

⁴ iga xikmela'mati iga ijkonya nokta in inón yej mitznextilijkej.

*Sę ángel kijtowa iga yawi onoti xolo' yej itoká'
Juan*

⁵ Kua' Herodes* onoya iga rey ipan estado de Judea, onoya se sacerdote yej itoká' Zacarías yej igrúpojpa katka Abías. Isiwá' Zacarías itoká' Elisabet, irrázajpa no Aarón yej sacerdote.

⁶ Iwán iyomextimej ye'nemiáj iyixtaj Dios, nochipa kichíwayaj ken kijtowa iley toTeško, iwán ayagaj wel kijtowaya iga kichijtoyaj yej ayekti.

⁷ E' ayá' kipiayaj nisé ipiltzın iga Elisabet ayá' wel pilowaya. Iwán póxsanya katka yolejkej inón vej.

⁸ Sę día igrupoj Zacarías kitocaroj iga kichíwa itekiyo sacerdote iyixtaj Dios.

* **1:5 1:5** Xikita glosario "Herodes".

9 Iwán ken iga kitekichiwaj sacerdotejmej, kichijkej rifa iga makimatikan a'yéj yawi kitatiti incienso. Iwán kitocaroj Zacarias iga makitati incienso ipan íkal toTeko.

10 Kuá' nemi kitatiaya incienso, nochi gente oradojtoya fuera.

11 Iwán Zacarías kixnextiliko se ángel† yej kititan toTeko. Kuá' kita' este ejkato' na' altar‡ kan motatiá incienso. Ejkato' lado derecho inón altar.

12 Kuá' Zacarías kita' el ángel, ayo' kimati' te kichiwaya iwán poxsan momajtij.

13 E' el ángel kijlij:

—Zacarías, amo ximajmawi, Dios kika'ya yej nemi tiktajtaniá, iwán mosiwá' Elisabet yawi kipiati se ipiltzín yej tia tiktokawiti Juan.

14 Tia tipakiti poxsan, iwán mia' nō yawij pakitij kuá' naceroj

15 iga mopiltzín poxsan yawi kiyē'itati Dios. Ayá' yawi koniti okti, nité yej tatawantiá. Iwán kipiás nokta el Espíritu Santo este kuá' kita-laxwíjtoso' iye'.

16 Iwán yawi kiyolyamanati mia' gente de Israel iga makitoka Dios yej iTekomej.

17 Iwán mopiltzín tayakantiáj iyixtaj toTeko iwán kipiás espíritu yej kipiaya el profeta§ Elías iga wel makichywa ken kichij yéj. Kichiwaj iga tetajmej mamoye'itakan iwán ipilowan, iwán iga yej ayá' tacredowaj wel matakredokan. Ijkón kichiwaj iga la gente wel maki-omemawi toTeko.

† 1:11 1:11 Xikita glosario “Ángel”. ‡ 1:11 1:11 Xikita glosario “Altar”. § 1:17 1:17 Xikita glosario “Profeta”.

18 Iwán Zacarías kitajtan el ángel:

—¿Kén nikmatis siga mochiwas ken nemi tikitowa? Nej niwéweja iwán nosiwa' nō ilámaja.

19 El ángel kijtoj:

—Nej niGabriel yej nono' iyixtaj Dios; yéj neṭitan iga manitajtoki mowan iga manimitzmatilti inṭin ye'noticiaj.

20 E' inán, iga aticreḏoj yej nimitzijlij, tia tinonojtitoti, iwán titajtoj sej este kuá' mochiwasya yej nimitzijlij.

21 Mieḓ la gente fuera kichixtoyaj Zacarías, mosepantajtantoyaj iga te íga áyanan kisa weyitiopan-ijti'.

22 Kuá' Zacarías kisako, ay'ya wel tajtowaya, santamamanotzaya. Ijkón iga la gente kimatikej iga tejté kixnextilij weyitiopan-ijti'. Iwán nonojtiá'.

23 Iwán kuá' Zacarías kimaxítija iga tekipanowaya weyitiopan, yákiya ichan.

24 Iwán xoloyowi' Elisabet yej isiwa'pa Zacarías. Iwán Elisabet cinco mej ayá' kisa' ichan, ijkín kijtowaya ipan iyalmaj:

25 “NoTeko neṭalij ijkín iga ay'ya máj manepinajtikan.”

Se ángel kijtowa iga yawi onoti xolq' yej itokq' Jesús

26 Kuá' kiwígaya seis meses iga xoloyowi' Elisabet, Dios kititan el ángel Gabriel ipan se altepe' yej itokq' Nazaret ipan estado de Galilea.

* 1:21 1:21 Xikita glosario “Weyitiopan”.

27 Iwán yajki çan se takotzın yej itoka' María yej aya kixmatiá taga'. E' onoyay comprometida iga yawi monamiktıti iwán se taga' yej itoka' José yej irrázajpa rey David.

28 Iwán el ángel kala' este kan onoya María, iwán ijkın kijlij:

—¡Xiyolpaki iga tej mitztapejpen Dios iwán iga toTeko ono' mowan! Dios mamitzyolchikawa máj que inewi siwatkej.

29 Kuá' María kita' el ángel, este moyolmajtij iga kıká' yej kijtoj. Iwán motajtan iga té an kijtojneki inón yej kijtoj.

30 El ángel kijlij:

—María, amo ximajmawi, Dios mitzye'ita iwán mitztapejpen.

31 Inán tia tixoloyowiti iwán tia tikpiati se mopiltzın iwán tiktokawij JESÚS.

32 Yéj yawij kipoxweyimatiltıtij iwán kitokawiskej no iga iPiltzın Dios yej ono' pox ajko. Iwán toTeko Dios kichıwas iga maono iga rey ken David yej iyikyapatajwewej

33 iga makigobernaro nochipa la gente de Israel. Iwán atamis iga gobernaroj.

34 Iwán María kijlij el ángel:

—¿Kén nia nixoloyowiti esi nej aya nono wan taga'?

35 El ángel kijlij:

—IyEspıritoj Dios wı' ipan tej iwán Dios yej ono' ajko iga ipoder yawi mitztzakuati. Inón iga moxolo' yej yawi naceroti, inón wı' de Dios iwán kijliskej iga Diospa iPiltzın.

36 Ta' manimitzijlo', Elisabet yej mopariéntajpa, xoloyówi'ya no malej iga ilámaja. Yej kijliayaj iga ayí' pilowaya inán kipiá seis meses iga xoloyowi'.

37 Iga Dios ateyi yej ken awel makichíwa.

38 Iwán María kijtoj:

—Nej manikchíwa ken kineki toTēko, iwán Dios makichíwa ipan nej ken tikijtoj.

Iwán kuá' tamí' tajtoj María, yájkíya el ángel.

María kipaxalowiliá Elisabet

39 Ayá' wejkatí', María nimanín yajki kipaxalowilíto Elisabet yej chantitoya ipan se altepe' yej ono' ipan tepeyoj, ipan estado de Judea

40 Iwán kala' chan Zacarías, kinotza' Elisabet.

41 Iwán kuá' Elisabet kíká' iga kinotzkej, este italaxijti' wiwitoga' ixolo', iwán íkuá' iyEspíritoj Dios kitajtolmá' Elisabet,

42 iwán kijtoj recio:

—Dios mitzye'ítaya máj que inochi siwatkej. Iwán no kiyé'íta'ya moxolo'.

43 ¿Té noteki in nej iga manepaxalowilíki yej íye'pa noTēko?

44 Kuá' níká' iga tinenotza', este wiwitoga' notalaxijtikinoxolo' iga pagui'.

45 Tej tipakto' iga ticređoj toTēko iga yawi mochíwati yej mitzijlij.

46 Iwán kijtoj María:

Noalmaj kiweyimatíltiá toTēko.

47 Iwán noespíritoj páki iyixtaj Dios yej nemanawij.

48 Iga Dios neṭapejpen iga iyesclavaj, yej ayá' nimotapialíá.

Iwán este aman iwán nochipa kijoskej iga Dios neye'ita,

49 iga Dios yej nochi wel kichíwa, kichij ipan nej yej poxsan yeḱti.

¡Mamoweyimati itoḱa'!

50 Dios nochipa kikneḱliá yej kimajmawiliá.

51 Iga kichij yej ayagaj wel kichíwa;

kitanilij yej mopoxweyimatij.

52 Kikixtij reyejmej kan mandarowayaj,

iwán kichij iga makiweyimatiltikan yej ayá' moweyimatij.

53 Yej nemi apismikiáj, Dios kimá' yej yeḱti,

iwán yej motapialiaṽaj ayá' kimá' nité.

54 Dios kipalewíj la gente de Israel yej ki-credowaj,

iwán ayá' kelkaj iga kikneḱlij.

55 Iga Dios ijkón kijlij to-ikyapatajwan,

iga nochipa kipalewíj Abraham iwán nochi ipilówampa.

56 Iwán María kawí' chan Elisabet ken eyi mej iwán yajki sej ichan.

Nacerowa Juan yej tabautizarowa

57 Kuá' asi' hora iga Elisabet taonoltiá, kita' se ichoochín.

58 Kuá' kimatikej ivecinojmej iwán ipariętejmej iga toTęko poxsan kikneḱlij Elisabet, yajkij kiyolchikawatoj.

59 Iwán kuá' xolqtzín kipiaya ocho día, kiwigakej iga kicircuncidarotoj† ken kitekichíwaj

† **1:59 1:59** Xikita glosario “Circuncisión”.

israelitajmej. Iwán kinekiáj iga makitokawikan Zacarías ken itajpa itoka'.

⁶⁰ E' iye' kijtoj:

—¡Ayéj ijkón! Yéj yawi motokawiti Juan.

⁶¹ Kijtojkej:

—¿Te iga? Esi ateyi nisé amokniwan yej ijkón itoka'.

⁶² Iwán Zacarías san kimamanzakej iga kitajtankej kén kitokawij ichoochin.

⁶³ Itaj kitajtan tejté kan matajkuilo, iwán kijkuiloj: “Itoka' Juan.” Iwán inewi san tajtachixtikajkej.

⁶⁴ Iwán Zacarías íkuá'ya tajtoj sej iwán pewa' kiweyimatiltij Dios.

⁶⁵ Nochi yej najna'san ichamej momajtijkej, iwán noyan ipan estado de Judea, yej chantitokej ipan tepemej kipowayaj yej mochij.

⁶⁶ Iwán nochi yej kikakiáj inón tatapowalis, mosepantajtaniáj:

—¿Té an itekiyo kipiás in inin choochin?

Iga nesía iga Dios onoya iwán choochin.

Itakuj' Zacarías

⁶⁷ Iwán ipan Zacarías, yej itajpa choochin, asi' iyEspíritoj Dios iwán kijtoj tájtól yej Diospa kimá':

⁶⁸ Mamoweyimatilti toTéko, yej iDiospa Israel, iga wala'j kimawawiko igentej.

⁶⁹ Tejtitanilij se yej tesalvarowa yej kipoxpiá poder yej ipiltzin yej ipilowampa David yej kichij ken Dios kineki.

70 Ijkón kensan Dios ikya kijtoj ipan iprofetajmej
 yej ye'nemikej,

71 iga yéj yawi temānawīti de inomej yej
 temiktijnekij iwán de inochi yej te-ijiyaj.

72 Iga manesi iga kikneliá to-ikyapatajwan,
 iwán ayá' kelkawa iga kichij pacto iwamej.

73 Inín yej Dios kinojma-ijlij to-ikyapatajwéj
 Abraham iga yawi kichiwati:

74 yawi temānawīti ipan toenemigojmej,
 iwán ay'ya timajmawiskej iga tiktokaj Dios,

75 iwán nochipa tiye'nemiskej iwán tiye'onoskej
 iyixtaj.

76 Iwán tej nopiltzín, mitztokawiskej iprofetaj
 Dios yej ono' pox ajko,

iga tej titayakanas iyixtaj toTeko iga tikye'talijtiáj
 iyojwi,

77 iga xikmatilti igentej toTeko ken iga
 kelkawiliskej yej kichiwaj yej ayekti
 iwán ijkón kimānawiskej.

78 Iga toDios poxsan te-ikneliá, inón iga este ajko
 kan ono',

tētāniliá se yej ken kuá' tētawiki ipan toalmaj.

79 Iwán iga makitawi yej onokej kan
 takomichkan, inomej yej majmatokej
 iga mikiskej.

Iwán teojmaka ipan ojti yej tenextiliá iga wel
 matonokan tamelá.

80 Iwán choolintzín nemi weyaya iwán máj
 kixmatitiaya Dios. Iwán onoya ipan desierto‡
 kan ayagaj ono', este que iyixtaj la gente de Israel
 monextij te itekiyo in yéj.

‡ 1:80 1:80 Xikita glosario "Desierto".

2

Jesús nacęrowa Belén

¹ Kuą' gubernarowaya rey César* Augusto, tatekimá' iga noyan mamochiwa censo.

² Inın achto censo kichijkej kuą' Cirenio mandarowaya Siria.

³ Iwán inewi gente yajkij ipan iyaltepemej kajkán nacerojkej iga kijklilotoj itokamej.

⁴ Inón iga José kisa' Nazaret, altepe' yej ono' ipan estado de Galilea. Iwán yajki ipan estado de Judea ipan altepe' yej itoka' Belén kan naceroj rey David, iga José irrázajpa David.

⁵ Yajki mo-ijkliloto iwán María este Belén. María onoyay iga yawi monamiktiti iwán José. María xolóyoja, e' ayéj iga iwanya onoya.

⁶ Iwán kuą' onókeja Belén, asi' hora iga María taonltiá.

⁷ Iwán ompa kita' iyokichkopompiltzin, iwán kikiikimiloj iga tzótzol iwán kitega' ipan kua-cajon kan motamaka kawayojmej, iga ay'ya onoya kan kochij yej paxalowaj.

Angelejmej kipowaj iga nacerója Jesús

⁸ Ayá' wejka iga Belén onoyaj sekin yej kicuidaroytoyaj borrejojmej.† Iwán inomej senyówal onoyaj ipan sakayoj.

⁹ Kémpasan kixnextilikoj se iyángel toTęko. Iwán iweyipoder toTęko tawij kan onoyaj yejemen iwán pox majmawikej.

¹⁰ E' el ángel kijtoj:

* **2:1 2:1** Xikita glosario "César". † **2:8 2:8** Xikita glosario "Borrego".

—Amo ximajmawikan. Nimitzmatiltikoj ye'noticiaj, iwán inewi yej kikakiskej, yolpakiskej:

¹¹ Iga aman naceroco ipan iyaltepe' David se yej mitzmañawikoj, toTeko, el Cristo‡ yej itatitan Dios.

¹² Iga xikmatikan iga ayá' nemi nimitzka-jkayawaj, anyawij ankasitij se xolotzin kikkimilito' iga tzótzol iwán wetzto' ipan se kuacajon kan motamaka kawayojmej.

¹³ Iwán kempasan mijixnextikoj iná' el ángel máj komati angelejmej yej walkej ipan cielo iwán inochin kiweyimatiltiyaj Dios iwán kijtowayaj:

¹⁴ ¡Mamoweyimatilti Dios ipan cielo yej ono' máj ajko,

iwán ipan inin tajli maonokan tamelá nochi yej Dios kiye'ita!

¹⁵ Iwán kuá' yájkija sej angelejmej ipan cielo, pastormej pewakej iga mosesepan-ijliáj:

—Tiákanwa' Belén, matikitatij yej sucederoj, yej tematiltij toTeko.

¹⁶ Iwán nimanin yajkij, kasitoj María iwán José, iwán wetzto' xolotzin ipan kuacajon.

¹⁷ Kuá' pastormej kitákeja choollintzin, kimatiltijkej José iwán María yej el ángel kijlijkej de inon choollintzin.

¹⁸ Iwán nochi yej kikakikej yej kipowayaj pastormej, san tajtachixtikawíáj.

¹⁹ E' María kana' ipan iyalmaj nochi yej kijlijkej, iwán nochipa kejlámikiá.

‡ 2:11 2:11 Xikita glosario “Cristo”.

²⁰ Iwán pastormeĵ yajkij sej kan onoyaj, kiweyimatiltijtiajkij Dios iwán kitakuikilijtiajkij iga inón yej kikakikeĵ iwán kitakeĵ, iga nochi mochiĵ kensan el ángel kijtoj.

Choolintzin Jesús kiwigaj weyitiopan

²¹ Kuá' choointzin kipia'ya ocho día, yajkij kicircuncidarotoĵ iwán kitalilijkeĵ itoka' JESÚS, inonsan toka' yej el ángel kijlij María kuá' aya xoloyowía.

²² Iwán kuá' asi' día iga mopurificarowaj yejemen, ken kijtowa iley Moisés, choointzin kiwigakeĵ Jerusalén iga makipresentarokan iyixtaj toTeko.

²³ Ijkón kichijkeĵ iga ipan iley toTeko, ijkín ijkuilijto': "Inewi koponchoochin yej nacerowa, mochiwaskeĵ itatki toTeko."§

²⁴ Iwán yajkij kimakatoĵ iyofrendaj Dios ken kijtowa iley toTeko: ome solin o ome jojtokotzitzin.

²⁵ Inón vej, Jerusalén onoya se taga' itoka' Simeón, pox ye'nemiá iwán kiweyimatiltiaya Dios. Yéj kichixtoya yej kimanawiki israelitajmej. IyEspíritoj Dios onoya iwán Simeón,

²⁶ iwán kimatiltij iga aya mikis este que makita Cristo yej Dios kitapejpen iwán kititanis.

²⁷ Kuá' itaj iwán iye' choointzin Jesús kiwigakeĵ weyitiopan iga makichiwakan ken la ley tatekimaka, iyEspíritoj Dios kitekimá' Simeón iga mayawi no weyitiopan.

²⁸ Íkuá' Simeón kinawaj choointzin iwán ijkín kijtoj iga kiweyimatiltij Dios:

§ 2:23 2:23 Ex 13:1

29 NoTēko, inán welja nimikis tamelá,
iga nikíta'ya yej tine-ijlij.

30 Niknojma-íta'ya yej tasalvarowa,

31 yej tiktitan iga nochi gente.

32 Yéj ken kitawij ipan iyalmajmej nochi gente yej
ayéj de Israel.

Iwán yawij kiweyimatiltitij Israel iga nij naceroj
yej tasalvarowa.

33 José iwán iyē' Jesús yoltrikpakej kuá' Simeón
tajtowaya de choolintzin.

34 Iwán Simeón kitajtanilij Dios iga
maye'onokan, iwán kijlij María yej iyē'pa Jesús:

—Dios kitapejpen inín choochin iga ípan,
mia' de Israel mopoypoloskej iwán mia' mos-
alvaroskej. Iwán inín poxsan yawij kijiyaťij,

35 ijkón neśis yej la gente kejlantokej ipan
iyalmajmej. E' tej tia timopoxyolmiktiti, tik-
machilij ken tikita se espada yawi mitzyolsoloti.

36 Ompa no onoya se siwa' yej Dios kita-
jtolmakaya, yej itoka' Ana, yej ipiltzimpa katka
Fanuel, yej irrázajpa Aser. Inón vej pox
ilámaja. Yéj monamiktijka kuá' takótzino', e'
siete añosan sen-onoyaj, iwán mi' iwéj.

37 Iwán Ana kiwigayay ochenta y cuatro
año. Ayá' kısıya ipan weyitiopan iga kiwey-
imatiltiya toTēko semilwi' iwán senyówal iga
mayunarowaya iwán oradowaya.

38 Kuá' tami' tajtoj Simeón, íkuá' asi' Ana iwán
pewa' iga kimaka gracias Dios iwán kipowa' de
xolo' iyixtaj la gente de Jerusalén yej kichixtoyaj
se yej makimanawikan.

Mokuepaj sej Nazaret

³⁹ Kuḗ' kichíjkeja inewi yej kijtowa iley toTəko, mokuepkej sej ipan estado de Galilea, ipan iyálpemej yej itoká' Nazaret.

⁴⁰ Iwán choolintzin nemi moskaltiaya iwán asitiaya itájpál iwán pox tamatitiaya, iwán Dios kipoxye'itaya iwán kipalewiaya.

Jesús kawi ipan weyitiopan

⁴¹ Itaj iwán iye' Jesús yajaj cada año Jerusalén iga mo-ilwichiwiliá la Pascua.*

⁴² Kuḗ' kipia'ya doce años Jesús, yajkij sej Jerusalén iga yejemej kitekichíwayaj iyilwi la Pascua.

⁴³ Kuḗ' támi'ya ilwi', inón día yáwija ichamej. E' Jesús kawi' Jerusalén, itaj iwán iye' niga kitakej kan kawi'.

⁴⁴ Yejemej kijtojkej anka Jesús yaya tatzalan kan polijtialo. Kuḗ' nejnénkeja semilwi', íkuao' kitejojkej kan yajaj iyikniwan iwán yej kixmatiáj;

⁴⁵ e' ayá' kasikej. Iwán mokuepakej sej Jerusalén iga kitejoj ompiga.

⁴⁶ Este ipan eyi día kasitoj weyitiopan, ewato' kan onoyaj yej tamachtíáj ipan la ley. Iwán Jesús kikaktoya yej tamachtíáj ipan la ley iwán kitajtantoya.

⁴⁷ Iwán nochí yej kikaktoyaj san tajtachixtikawíáj iga kitayaj iga poxsan kuayamani' iwán iga kuḗ' kitajtaniáj, kimatiá kén kijtowa.

⁴⁸ Kuḗ' itaj iwán iye' kitakej, san tajtachixtikajkej. Iwán iye' kijtoj:

* **2:41 2:41** Xikita glosario "Pascua".

—Nopiltzin, ¿te iga inín annechīwiliḱkej? Motaj iwán nej nimitztemojtinemiáj este ken nichókaja.

⁴⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga annetemojtinemiáj? ¿Ix ayá' anki-matij iga manono kan íkal noTaj?

⁵⁰ E' yejemej ayá' kimatikej te kijtojneki yej kijtoj.

⁵¹ Iwán Jesús senyájkiya iwamej altepe' Nazaret. Iwán Jesús kipoxcredowaya itaj iwán iye'. Iwán iye' Jesús nochipa kejlantoya nochi inín ipan iyalmaj.

⁵² Iwán Jesús majya nemi weyaya iwán majya tamatitiaya. Iwán Dios iwán la gente kiyē'itayaj Jesús.

3

Juan yej tabautizarowa ono' ipan desierto kan ayá' onolo'

¹ Kuá' kipia'ya quince año iga rey Tiberio César mandarojtoya ipan mia' país, Poncio Pilato mandarojtoya ipan estado de Judea, Herodes mandarojtoya ipan estado de Galilea, Felipe yej iyiknín Herodes mandarojtoya ipan estadojmej de Iturea iwán Trakonites, iwán Lisarnias mandarojtoya ipan estado de Abilinia.

² Anás iwán Caifás kimandarowayaj sacerdotejmej. Inón tiempo ipan desierto Dios kitajtolmá' Juan yej ipiltzin Zacarías.

³ Iwán Juan panoj noyan ipan aten Jordán, kijlijtinemi' la gente iga yejemen makikajtewákanya iga kichiwaj yej

ayękti iwán mamobautizarokan* iga Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayękti.

4 Inín mochij ken kijkuiloj el profeta Isaías: Mokaki a'pa tajtowa recio ipan desierto, kijtowa: “Xikajtęwákanya iga ankichiwaj yej ayękti, ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko.

5 Inewi axapowęwetkej motalakilij, iwán inewi tepęyoj iwán inewi tepętzitzin no moxitiņas iga makanivelarokan, mamalich-ojtimej yawij melawayatij, ojtimej kan axapoti', tayękantiás;

6 nochi gente kitas iga Dios tamanawiá.”

7 Kuą' la gente yajaj itęnoj Juan iga mamobautizarokan, yej ijkín kijliaya:

—¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej! ¿A'yéj mitzijlijkej iga anyawij anmomanawitij kuą' Dios yawi tacastigaroti?

8 Xiyę'nemikan iga manęsi iga ankikajtéjkeja iga ankichiwaj yej ayękti. Iwán amo xikitokan: “Nejemęn no-ikyapatajwęwejmej Abraham.” Nimitzijliáj iga inimej temej Dios wel kichywa ipilowan Abraham.

9 Háchajwa' óno'ya iga yawi motzojtzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej. Inochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán moakiá tiko.†

10 Iwán la gente tatajtankej:

—¿Tętaj nikchiwasekej?

11 Juan kijtoj:

* 3:3 3:3 Xikita glosario “Bautizar”. † 3:9 3:9 Inín kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti yej ayompa nemij.

—Yej kipiá ome ikuach, makimaka yej ayá' kipiá nisé. Iwán yej kipiá tákual makimaka yej akipiá.

¹² Walkej nō iga mamobautizarokan sekin yej kicobrarowajaj impuestos‡ iga Roma iwán kitajtankej Juan:

—Tamachtiani, in nejemej, ¿té nikchīwaskej?

¹³ Juan kijtoj:

—Xitacobraḍokan achonsan ke' mitztekimakaj yej mitzmandarowaj.

¹⁴ Iwán soldadojmej nō tatajtankej:

—In nejemen, ¿té nikchīwaskej?

Juan kijtoj:

—Amo agaj xikmajmajtikan, niga xiknamolpantikan kansan xikuilikan itomin Iwán xitawelonókanya, achon ke'ya iga ankitaniáj.

¹⁵ Nochi gente kitajtachilijtoyaj Juan, iwán motajtaniáj ipan iyalmajmej: “¿Ix el Cristo in Juan?”

¹⁶ E' Juan kijtoj:

—Nej, nimitzbautizarowaj iga a'ti, e' se' yej wí', yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán ti'ti. Yéj máj tayakanto' que nej, este akajasi iga nej manixitomili imekayo iga'.

¹⁷ Yéj kikitzkijto' yej iga kichijchīwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti yej ayí' sewis.

¹⁸ Ijkón, iwán iga sekin máj tanonotzalis, Juan kipowiliaya ye'noticiaj la gente.

‡ 3:12 3:12 Xikita glosario “Impuestos”.

19 Iwán Juan kajajwa' el gobernador Herodes iga kikuí' iga isiwa' ikuñada yej itoka' Herodías, yej isiwa'pa katka Felipe, iwán iga inochi yej ayękti kichíwaya Herodes.

20 E' Herodes kichijo' máj yej ayękti iga kipresojuj Juan.

Juan kibautizawrowa Jesús

21 Kuą' Juan tabautizawrowtoya, kibautizawrow no Jesús. Iwán kuą' Jesús orawojtoya, cielo tapowi',

22 iwán iyEspíritoj Dios temoj ipan yéj, ken se jojtoko iwán mokagui' se tájtól ipan cielo, kijtoj:

—Tej nokta tinopiltzın yej nimitzpoxchokiliá, tej tineyólchikajto'.

Iyikyapatajwan Jesús

23 Jesús kipiaya ken treinta años kuą' pewa' itekipánól yej Dios kimá'. Momatiá iga Jesús itaj itoka' José. Elí mochij tętaj iga José,

24 iwán Matat mochij tętaj iga Elí, iwán Leví mochij tętaj iga Matat, iwán Melqui mochij tętaj iga Leví, iwán Jana mochij tętaj iga Melqui, iwán José mochij tętaj iga Jana,

25 iwán Matatías mochij tętaj iga José, iwán Amós mochij tętaj iga Matatías, iwán Nahúm mochij tętaj iga Amós, iwán Esli mochij tętaj iga Nahúm, iwán Nagai mochij tętaj iga Esli,

26 iwán Maat mochij tętaj iga Nagai, iwán Matatías mochij tętaj iga Maat, iwán Semei mochij tętaj iga Matatías, iwán Josek mochij tętaj iga Semei, iwán Judá mochij tętaj iga Josek,

27 iwán Joanán mochij tętaj iga Judá, iwán Resa mochij tętaj iga Joanán, iwán Zorobabel

mochij t̄etaj iga Resa, iw̄an Salatiel mochij t̄etaj iga Zorobabel, iw̄an Neri mochij t̄etaj iga Salatiel,

²⁸ iw̄an Melqui mochij t̄etaj iga Neri, iw̄an Adi mochij t̄etaj iga Melqui, iw̄an Cosam mochij t̄etaj iga Adi, iw̄an Elmodam mochij t̄etaj iga Cosam, iw̄an Er mochij t̄etaj iga Elmodam,

²⁹ iw̄an Josué mochij t̄etaj iga Er, iw̄an Eliezer mochij t̄etaj iga Jesús, iw̄an Jorim mochij t̄etaj iga Eliezer, iw̄an Matat mochij t̄etaj iga Jorim,

³⁰ iw̄an Leví mochij t̄etaj iga Matat, iw̄an Simeón mochij t̄etaj iga Leví, iw̄an Judá mochij t̄etaj iga Simeón, iw̄an José mochij t̄etaj iga Judá, iw̄an Jonam mochij t̄etaj iga José, iw̄an Eliaquim mochij t̄etaj iga Jonam,

³¹ iw̄an Melea mochij t̄etaj iga Eliaquim, iw̄an Mainán mochij t̄etaj iga Melea, iw̄an Matata mochij t̄etaj iga Mainán, iw̄an Natán mochij t̄etaj iga Matata,

³² iw̄an David mochij t̄etaj iga Natán, iw̄an Isaí mochij t̄etaj iga David, iw̄an Obed mochij t̄etaj iga Isaí, iw̄an Booz mochij t̄etaj iga Obed, iw̄an Salmón mochij t̄etaj iga Booz, iw̄an Naasón mochij t̄etaj iga Salmón,

³³ iw̄an Aminadab mochij t̄etaj iga Naasón, iw̄an Aram mochij t̄etaj iga Aminadab, iw̄an Esrom mochij t̄etaj iga Aram, iw̄an Fares mochij t̄etaj iga Esrom, iw̄an Judá mochij t̄etaj iga Fares,

³⁴ iw̄an Jacob mochij t̄etaj iga Judá, iw̄an Isaac mochij t̄etaj iga Jacob, iw̄an Abraham mochij t̄etaj iga Isaac, iw̄an Taré mochij t̄etaj iga Abraham, iw̄an Nacor mochij t̄etaj iga Taré,

³⁵ iw̄an Serug mochij t̄etaj iga Nacor, iw̄an

Ragau mochiĵ t̄etaĵ iga Serug, iwán Peleg mochiĵ t̄etaĵ iga Ragau, iwán Heber mochiĵ t̄etaĵ iga Peleg, iwán Sala mochiĵ t̄etaĵ iga Heber,

³⁶ iwán Cainán mochiĵ t̄etaĵ iga Sala, iwán Arfaxad mochiĵ t̄etaĵ iga Cainán, iwán Sem mochiĵ t̄etaĵ iga Arfaxad, iwán Noé mochiĵ t̄etaĵ iga Sem, y Lamec mochiĵ t̄etaĵ iga Noé,

³⁷ iwán Matusalén mochiĵ t̄etaĵ iga Lamec, iwán Enoc mochiĵ t̄etaĵ iga Matusalén, iwán Jared mochiĵ t̄etaĵ iga Enoc, iwán Mahalaleel mochiĵ t̄etaĵ iga Jared, iwán Cainán mochiĵ t̄etaĵ iga Mahalaleel,

³⁸ iwán Enós mochiĵ t̄etaĵ iga Cainán, iwán Set mochiĵ t̄etaĵ iga Enós, iwán Adán mochiĵ t̄etaĵ iga Set, iwán Dios mochiĵ t̄etaĵ iga Adán.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichiwa yej ayekti

¹ Kuá' Jesús k̄isa' ipan weya' Jordán, kipiaya nokta iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' ch̄antitolo'.

² Ompa onoya cuarenta días, ayá' takuaj inomej días iwán mayana'. Iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichiwa yej ayekti,

³ kijlij:

—Siga teĵya nokta iPiltz̄in Dios, xikijli in̄in te'ti iga mamochiwa pañ.

⁴ Jesús kijtoj:

—Ijkin̄ ijkuilijto' itájt̄ol Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', n̄o wel ono iga kichiwa ken kijtowa itájt̄ol Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan se tepe' yej pox ajko iwán kinextilij nimaninsan inochi paismej yej ono' ipan inin tajli.

⁶ Tzitzimi' kijlij Jesús:

—Nej nimitztalij iga xikmandaro inochi inin monsj paismej yej nej nemakakej iwán wel nikmaka a'san nej nikneki.

⁷ Siga timotankuaketza iga tineweyimatiltia, inochi nimitzmas.

⁸ Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo notenoj, iga ijkín ijkuilijto' itájtol Dios: “Xikweyimatilti moTeko Dios iwán xikchiwa kensan yéj kineki.”

⁹ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan weyi-altepe' Jerusalén, kitejkawiltij este iyixko, kan máj ajko ipan inon weyitiopan, iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga teja nokta iPiltzin Dios, este nigaj ximopatánalti talpan;

¹⁰ iga itájtol Dios ijkín ijkuilijto':

Dios kititanis iyangelejmej iga mamitzpalewikan.

¹¹ Mitzmajkuiñaskej,
iga amo ximokxiwiteki ipan te'ti.

¹² Jesús kijlij:

—Kijtowa no itájtol Dios: “Amo xiktajtanili moTeko Dios iga makichwa tejté iga san manesi iga wel kichwa.”

¹³ Tzitzimi' kikajtejka Jesús kuá' kita' iga awel kichiwaltij yej ayékti.

Jesús pewa iga tamachtiá

¹⁴ Jesús yajki sej Galilea, iwán iyEspíritoj Dios kipalewij iga nochi wel makichwa. Ipan inon tajli noyan momatiá yej yéjpa kichwa.

15 Jesús tamachtiaya ipan itiopamej israelitajmej, iwán nochi kiweyimatiłtiayaj.

Jesús asi Nazaret

16 Jesús yajki Nazaret, kan moskaltij. Ipan día kuą' mosewilo, kala' tiopan ken iga nochipa kichiwaya. Iwán moketza' iga kileeroj itajtłl Dios.

17 Kimakakej se ama' yej kijekuloj el profeta Isaías, iwán kuą' kitapoj, kasi' kan ijkın ijkulijto':

18 IyEspíritoj toTeko nepalewiá,
Dios netapejpen iga manikuiguili ye'noticiaj yej ayá' motapialíaj.

Netitan iga manikachitalti yej moyolmiktijtokej,
iwán iga manikijtoke ken iga maxitomikan yej ken ilpitokej,

iwán iga maniktachalti yej pachamej.

Netitan iga manikmanawiki yej kinkochiwaj.

19 Netitan iga manikpowa iga toTeko inán tamānawıkoya.

20 Iwán Jesús kikikimiloj in inón ama' iwán kimá' yej mandarowa, iwán Jesús motalıj. E' yej ompa onoyaj tiopan, kitachilijtikajkej Jesús.

21 Yěj kijtoj:

—Aman amo-ixtaj mocumpliroy inın yej nigaj ijkulijto'.

22 Nochi ye'tajtoj iga Jesús, iwán madmiradojkej iga pox monsj yej kijtojtoya. Motajtaniáj:

—¿In inın ayejtaj ipiltzın José?

23 Jesús kijtoj:

—Amelá' anne-ijlijnekiy yej mojtowa: “Médico, ximoachitíalti momatika”; iwán anne-ijliskej: “Yej nikakikej yej tikchij Capernaum, xikchiwa nõ nigaj ipan mótal.”

²⁴ Iwán kijtoj sej Jesús:

—Nimitzijliáj iga nisé profeta ayá' kitajtolkuij ipan iyaltepe'.

²⁵ Nimitzijliáj iga onoyaj komati viudajmej ipan Israel kuá' onoya el profeta Elías, kuá' ayá' wetzi' tiawa' tres año y medio iwán noyan apistajtitoya;

²⁶ e', Dios ayá' kititan Elías chan nisé yej wewejmí' de Israel, kititan iga mayawi chan se yej wewejmí' de Sarepta yej ono' itenoj altepe' Sidón.

²⁷ Inón vej kuá' onoya Eliseo, onoyaj nõ komati de Israel yej palantiaya inakayomej iga kipiayaj lepra.* E' nisé de Israel ayá' kipajtilij, setzin kipajtilij yej itoka' Naamán yej ichan ipan país de Siria.

²⁸ Kuá' inón kikakikej, inochi yej onoyaj tiopan, pox kuejkuesiwikej.

²⁹ Moketzkej kan ejewatoyaj, kikixtijkej Jesús ipan altepe'; inón altepe' onoya iyixko tepe', iwán Jesús kiwigakej este kan máj ajko ipan tepe', iga ompa makibarrancarokan.

³⁰ E' Jesús panoj tatzalan, iwán yájkia.

Se taga' yej kipiaya malespíritoj

³¹ Jesús yajki ipan se altepe' yej itoka' Capernaum, estado de Galilea, iwán ipan día kuá' mosewilo, tamachtiaya.

* **4:27 4:27** Xikita glosario “Lepra”.

32 Iwán yejemen madmiradowayaj ken iga tamachtiaya, porque kuá' tajtowaya nesía iga kimati te nemi kijtowa.

33 Tiopan onoya se taga' yej kipiaya malespíritoj, iwán tzajtzi' iga kijtoj:

34 —Xinekajtewakā; ¿té tikpiá iwán nejemen, Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolokoj? Nej nimitzixmati a'yéj tej, tejwa' yej atikchiwa yej ayékti iwán mitztitan Dios.

35 Iwán Jesús kajajwa' inón malespíritoj, kijlij:
—¡Ayo' xitzajzito! ¡Xikajtewa inín taga'!

Iwán inón malespíritoj kiwetziltij este ipan tajli in inón taga', iyixtaj inomej gente, iwán kisa' ipan inón taga', iwán até kichiwilij.

36 Nochi momajtijkej iwán mosesepan-ijliayaj:
—Ayí' tikakij yej ijkín matajto; inín taga' pox wel tatekimaka; ¡malespíritojmej kicredowaj iwán kisasaj!

37 Iwán nochi yej kichiwaya Jesús, noyan momatiá ipan inón tajli.

Jesús kachitialiá imonān Pedro

38 Jesús kisa' tiopan iwán yajki chan Simón. Kasito imonān Simón poxsan kawānto', iwán kijlijkej Jesús iga makachitiali.

39 Jesús motoloj kan wetztoya imonān Simón iwán kajajwa' kawan iwán séwi'ya ikajlo'. Iwán íkuā'san moketza' in imonān Pedro, iwán kichija tákual iga tatamá'.

Jesús taachitialiá

40 Kuá' kála'ya tonatí', nochi yej kipiayaj ichamej yej sese'pa iga wetitoyaj, kiwigakej kan

onoya Jesús; iwán kitalij ima' ipan sejsé de yejemen iwán kachitaltijkej.

⁴¹ Mia' kipiayaj malespíritoj, iwán kua' kīsayaj, tzajtziáj, kijtowaꝝaj:

—Tej iPiltzīn Dios.

E' Jesús kajajwaya malespíritojmej, ayá' ki-makaltiaya iga matajtokān, porque kimatiáj iga Jesús el Cristo yej Dios kiṭitan.

Jesús kipowa itájtōl Dios ipan estado de Galilea

⁴² Kua' taneṣi', Jesús kīsa' ipan altepe' iwán yajki kān ayagaj ono'. E' la gente kitemojkej iwán asikej este kān onoya. Kinekiáj iga makáwi-o' iwán aya mayawi,

⁴³ e' Jesús kijlij la gente:

—Es que nia nō nīkpowati ye'notīciaj ipan se' altepeṃej iga ken reinārowa Dios,† iga inōn nokta neṭitankej.

⁴⁴ Ijkōn Jesús kipojtinemiá itájtōl Dios ipan tiopamej yej ono' Galilea.

5

Topojmajkej ken ayi'pa mo-ita

¹ Se día Jesús onoya Genesaret ipan lagunajten, iwán walkej komati gente este kipipitzkowayaj Jesús iga kikakisnekiáj itájtōl Dios.

² Iwán Jesús kita' ome ákal yej onoyaj ipan aṭen, iwán yej tamatawiáj temojkej iga kipa-jpakaj irredejmej.

³ Iwán Jesús tejkaj ipan se de inomej ákal yej itátkipa Simón. Iwán Jesús kijlij Simón iga

† 4:43 4:43 Xikita glosario “Kén iga Dios reinārowa”.

achi máj makiwejkatili ákal iga ataten. Iwán Jesús motalij ipan ákal iga kimachtij yej ompa chapantokej.

⁴ Kuá' támi'ya tamachtij, Jesús kijlij Simón:

—Xikuiga moákal kan majya wejkatan iwán ompa xitopojmakān iga amoatarrayaj.

⁵ Simón kijtoj:

—Tamachtiani, senyówal nitopojmajkej iwán nisé anikitzkijkej. Ya que tej nemi tinetekimaka, nia sej nitopojmati.

⁶ Kuá' inón kichijkej, kikitzkijkej komati topoj, iwán este tzajtzayani' irredějmej.

⁷ Iwán kimānotzkej yej onoyaj ipan se' ákal iga mayakan makipalewitij. Iwán yajkij, iwán kitemijkej iyomexti ákal, iwán este ken awetziaja.

⁸ Kuá' inin kita' Simón Pedro, motankuáketza' itenoj Jesús iwán kijlij:

—NoTeko, amo xinētecho iga nej ayá' niye'nemi.

⁹ Ijkón kijtoj Pedro iga pox majmatoya; ijkōsan nō nochi yej iwán nemiáj iga pox komati yej kikitzkijkej.

¹⁰ Nō momajtij Jacobo iwán Juan yej ipilowan Zebedeo, yej tekipanowayaj iwán Simón. E' Jesús kijlij Simón:

—Amo ximajmawi, inán tipewas iga tiknechkowa yej manētokakan, ken inán topoj tikitzkiá.

¹¹ Iwán kuá' kikixtíjkeja iyakalmej ipan ataten, ómpaya kikajtekej inewi iwán kitokákeja Jesús.

Jesús kachitialiá se taga' yej nemi palani ikajlo'

¹² Se día onoya Jesús ipan se altepe', wə́ləj se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra. Iwán kuə' kita' Jesús, motankuəketa' iwán motzontoga' este ipan tajli iwán ijkín kichokistajtanilij:

—Notəko, siga tej tikneki, wel xinəpajti.

¹³ Jesús kichijchin iga ima' iwán kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

Iwán íkuə'san pajti' kan palantiaya.

¹⁴ Jesús kijlij inón yej achitiá' iga amo agaj makijli a' kipajtij, iwán kijlij:

—Xaj kan ono' sacerdote iga mamitzita, iwán xikmaka moofrendaj Dios, ken Moisés tatekimá', iga Dios mitzpájtija iwán iga mamomati iga tipájtija.

¹⁵ Noyan momatitiaya iga taachitialiaya Jesús, iwán komati gente monechkowayaj iga makikakikan yej kijtowa iwán iga makachitialtikan.

¹⁶ E' Jesús kikajteyaya la gente iga iselti yaya tajtoti iwán Dios kan ayagaj ono'.

Jesús kachitialiá se yej awel nejnemi

¹⁷ Se día tamachtijtoya Jesús, iwán ompa ewatoyaj fariseojmej* iwán yej tamachtiaj† ipan iley Moisés, yej wə́ləkej de inochi altepəmej yej ono' ipan estado de Galilea, de Judea iwán de Jerusalén; iwán ipoder Dios monextiaya kuə' Jesús taachitialiaya.

* **5:17 5:17** Xikita glosario "Fariseo". † **5:17 5:17** Xikita glosario "Yej tamachtia' ipan iley Moisés".

18 Iwán asikej sekin tajtaga' yej kiwajliguilijkej ipan tapech se taga' yej awel nejnemi nokta. Kinekiáj makakikān kalijti' iga makitekakan iyixtaj Jesús.

19 E' awel kalakkej iga pox onolo'. Tejkajkej iyixko kajli iwán kixitinkej ipetayo, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi iga kitalkkej tajkoyan, itenoj Jesús.

20 Kuā' Jesús kita' ken iga moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij yej wetitoya:

—Nochi yej tikchij yej ayekti, nimitzelkawiliaya.

21 Iwán fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés, kijtojkej ipan iyalmajmej: “¡Inín taga' nemi kimalijliá Dios! Ayagaj wel taelkawiliá yej se kichiwa yej ayekti, petz Dios san.”

22 E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Amejemen, ¿te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej?

23 ¿Katiá máj wel manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawilija”, o manikijli: “Ximoketza iwán xaja”?

24 An sí, nia nimitznextilitij iga nej yej iPiltzjn Taga',‡ ipan inín tajli wel nikelkawiliá yej se kichiwa yej ayekti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

—Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech iwán xaja mochan.

25 Iwán in inón yej awel nejnemiá; íkuā'san moketza' iyixtajmej, kikui' itapech kan wetztoya

‡ 5:24 5:24 Xikita glosario “IPiltzjn Taga'”.

iwán yájkıya ichan, iwán kiweyimatiltıtiaya Dios.

²⁶ Iwán nochi tajtachıxtıkajkej iwán kiweyimatiltıjkej Dios. Iwán majmatıtajtojkej:

—Inán sí, tıktakej yej ayı'pa mo-ıta.

Jesús kinotza Levı yej itoká' nọ Mateo

²⁷ Kuá' kısa' Jesús, kıta' se yej kıcibrarojtoya impuestos ıga Roma. Inón taga' itoká' Levı, ewatoya ompa kan kıcibrarojtoya impuestos. Jesús kıljıj:

—Xınętoka.

²⁸ Iwán Levı moketza', kıkajtej ınewı itekıpánol, iwán kıtoga' Jesús.

²⁹ Iwán Levı ichan, kıchıj weyı-ilwı' ıga Jesús. Ompa onoyaj mıa' yej nọ yej kıcibrarojtoya impuestos ıga gobierno iwán sékıno' máj yej kıxnantoyaj mesa iwán yejemen.

³⁰ E' farıseojmej iwán yej tamachtıáj ıpan ıley Moısés, pęwajkej ıga kıpopowaj ıdiscıpolojmej§ Jesús, kıljıjkej:

—¿Te ıga ansentakuaj iwán ansen-ıtıj iwán yej kıcibrarowajaj impuestos ıga Roma iwán yej kıchıwaj yej ayękti?

³¹ Jesús kıjtoj:

—Yej yejtıtokej ayá' kınekıj yej maki-achıtıalıtıkan, sıno que yej wętıtokej.

³² Nej ayá' nıwıłaj nıknotzako yej kıjtowaj ıga ye'nemıj. Majwa' nıwıłaj nıknotzako yej kıchıwaj yej ayękti ıga mamoyolpatakın.

Kitajtanıj Jesús kén ıga yej mayunarowaj

§ 5:30 5:30 Xıkıta glosarıo "Discıpolo".

33 Kijlijkej Jesús:

—¿Te iga yej kitokaj Juan iwán yej kitokaj fariseojmej pox mayunarowaj iwán pox oradowaj, e' modiscipolomej nochipa atij iwán takuaj?

34 Jesús kijtoj:

—Awel mayunaroskej te-ikniwan kan monamiktilo kuá' ompa ono' iwamej chokotzin yej monamiktiá.

35 Ásissan día iga kiwigaskej in chokotzin; íkuá' kena, mayunaroskej.

36 Iwán kipowa' nō inín iga mamixkujtilo:

—Ayagaj kiteki tájkol inuevojwípil iga maki-tamani iwípilsósol. Siga kichí ijkón, kisosoloj inuevojwípil. Iwán ayá' ye'nesis wípilsósol iga tamanijos iga tájkol yej nuévojo'.

37 Ipan ikyapakuetakon* awel nō moakiá vino yej kichíjkejo' iga vino yej kichíjkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetakon iwán nempoliwis vino iwán kuetakon.

38 Inón iga, yekti iga ipan kuetakon yej móchijo' mamoaiki vino yej kichíjkejo'. Ijkón apoliwis vino niga kuetakon.

39 Iwán ni agaj yej koniá ikyapavinoj kinekis makoni yej kichíjkejo', iga kijtowa: “Mataj ikyapavinoj máj xochajya'.”

6

Idiscipolomej Jesús kito'piyotilantiawij trigo ipan día kuá' mosewilo

* 5:37 5:37 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

¹ Se día kuꝛ' mosewilo, Jesús panotiaꝛa m̄lijti', iwán idiscipolomej pe' iga kitektiajkij trigo iwán koxtiaꝛaj iga imamej iwán kikuajtiaꝛaj.

² Sekin fariseojmej kijtojkej:

—¿Te iga ankichiwaj tekipánol yej ayękti mamochiwa ipan día kuꝛ' mosewilo?

³ Jesús kijlij:

—¿Ix ayı' ankileerojkej yej kichij David iwán yej senemiáj kuꝛ' mayanakej?

⁴ Kala' tiopan, kikui' panmej yej itátkipa Dios. David kikuaj inõmpa pan iwán kimá' nõ yej iwán nemiáj, malej iga ayá' wel kikuaya námol, petz sacerdotejmej wel kikuayaj.

⁵ Iwán kijtoj Jesús:

—Nej yej iPiltzin Taga' wel nitatekimaka te wel mamochiwa ipan día kuꝛ' mosewilo.

Taga' yej matakuawayaxto'

⁶ Ipan sewo' día kuꝛ' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' iga tamachtij. Iwán ompa onoya se taga' yej takuawayaxto' iye'má'.

⁷ Iwán inõmej yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán fariseojmej kipipiayaj Jesús iga makitakån siga kachitaltij ipan día kuꝛ' mosewilo. Iga ijkõn wel makasikån ken iga makitelwikan.

⁸ E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijlij taga' yej matakuawayaxto':

—Ximoketza iwán xiwiki tatajkoyan.

Iwán taga' moketza'.

⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nia nimitztajtanitij: ¿Té an wel mochiwa ipan día kuꝛ' mosewilo; yej yękti o yej ayękti? ¿Mamoachitalti agaj o mamomikti?

10 Iwán Jesús kitachilij inochi yej ompa onoyaj iwán kijlij inón tağa':

—Xikmelawa moma'.

Ijkón kichij in tağa' iwán yektia'ya ima'.

11 Yej ompa onoyaj poxsan kuejkuesiwikej, iwán pewakej iga motatapowijkej té wel kichiwiliayaj Jesús.

Jesús kitapejpena doce yej makipowakan itájtol

12 Ayá' wejkati', Jesús yajki tajtoto iwán Dios ipan se tepe' iwán senyówal oradojtoya.

13 Kuá' tanési'ya, kinotza' idiscipolomej iwán kitapejpen doce de yejemen, inomej kitokawij apostolejmej.*

14 Inín itokamej: Simón yej nō kitokawij Pedro; Andrés yej iyiknīn Simón, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé,

15 Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzīn Alfeo; Simón yej ipartidoj nacionalista,†

16 Judas, yej iyīknīmpa Jacobo iwán Judas Iscariote yej máj despuéj kinextij iga makikitzkikan Jesús.

Jesús tamachtía

17 Jesús temoj iwamej ipan tepe', iwán kawitoj ipan planada. Iwán ompa onoyaj idiscipolomej iwán nō komati yej walkej ipan estado de Judea, iwán yej ichamej altepe' Jerusalén iwán nō yej ichamej lamartenoj na' altepemej Tiro iwán

* **6:13 6:13** Xikita glosario "Apóstol". † **6:15 6:15** Kijliayaj nacionalista iga anka Simón, kuá' aya kitokaya Jesús, senemiáj wān judiyojmej yej kikixtjnekiáj romānojmej yej kidominarottoyaj país de Israel.

Sidón. Asikej ompa iga kikakitoj itájtol Jesús iwán iga maachitiakan yej wetitokej.

¹⁸ Iwán yej kipiayaj malespíritojmej nõ kachitialtiaya.

¹⁹ Iwán nochi kinekiáj makichijchimikan Jesús, iga ipan yéj kısıya poder iwán inochi kachitialtiaya.

Yej Dios máj kiyé'ita

²⁰ Iwán Jesús kitachilij idiscipolójmej iwán kijlij:

—Xipaktokan yej ayá' anmotapialiáj, iga ankipiáj Dios iga amoTeko.

²¹ 'Xipaktokan amejemen yej inán anmayanaj iga an-ixwiskej.

'Xipaktokan yej inán anchokaj, iga anwetzkaskej.

²² 'Xipaktokan kuá' mitzijiyaj, iwán kuá' mitzkixtiáj ipan amoaltepe' iga akinekij xonokan iwamej, iwán kuá' kuajkuantas mitzijliáj iwán kuá' mitzpınajtiáj iga annetokaj nej yej iPiltzin Taga'.

²³ Xipakikan este xiwiwitonikan inón día, iga ipan cielo yawij mitzmakatij yej pox yekti, iga ijkonsan nõ iyikyapatajmej inımej gente kipoxiknochijkej profetajmej.

²⁴ 'E' anlastimajmej yej ankipoxpiáj tomın, iga nij ampakıkeja.

²⁵ 'Anlastimajmej yej inán an-ixwitokej, porque anyawij anmayanatij.

'Anlastimajmej yej inán anwetzka, iga anyawij anchokatij iwán anmoknoımatiskej.

26 'Anlastimajmej kua' inewi tajtaga' ye'tajtoskej iga amejemen, iga ijkonsan no iyikyapatajmej yejemen ye'tajtojkej iga yej ayéj mela'profetajmej.

Xikchokilikan yej ayá' mitzye'itaj

27 'E' amejemen yej annekaktokej nimitzijiáj: Xikchokilikan yej ayá' mitzye'itaj, xikchiwilikan yej yekti yej mitzijiay.

28 Xikye'ijlikan yej mitzmalijliáj. Xiktenewikan Dios iga inomej yej mitzpantiáj.

29 Siga agaj mitzxaygatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga, iwán siga agaj mitzkuiliá mochamarraj, xikmaka no mokuach iga makiwiga.

30 Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka, iwán yej mitzkuiliá yej motátkipa, amo xiktajtanili iga mamitzkuepili.

31 Xikchiwilikan sekin ijkón ken amejemen ankinekij mamitzchiwilikan.

32 'Siga ankichokiliáj yejsan no mitzchokiliáj, ¿té anmotaniliskej? Este yej kichiwaj yej ayekti, ijkón no kichiwaj.

33 Siga ankichiwiliáj yej yekti yejsan mitzchiwiliáj yej yekti, ¿té anmotaniliskej? Ijkón no kichiwaj yej ayá' ye'nemij.

34 Iwán siga ankitakewaltiáj tomín inomej yejsan wel mitzkuepiliáj, ¿té anmotaniliskej? Yej kichiwaj yej ayekti no kitakewaltiáj yejsan wel kikuepiliskej se' achón.

35 E' amejemen xikchokilikan yej mitzijiay iwán xikchiwakan yej yekti, iwán siga antatakewaltiáj tejté, amo xikchakan iga

mamitzkuepilikān. Ijkón anmotāniliskej yej pox yeḱti, iwán amejemēn anmochiwāskej ipilowan Dios yej ajko ono', iga yéj nō kikneliá yej ayá' taagradecerowaj iwán yej kichiwaj yej ayēkti.

³⁶ Amejemēn xita-iknelikān kensan nō amoTaj Dios ta-ikneliá.

Amo xitajuzgarokan

³⁷ 'Amo xitajuzgarokan iwán Dios ayá' nō mitzjuzgaroskej. Amo xikijlikān ni agaj iga ay-ompa nemi, iwán Dios nō ayá' mitzijliskej iga ay-ompa annemij. Xikelkawakan yej mitzchiwiliáj yej ayēkti, iwán Dios nō ijkón mitzchiwiliskej.

³⁸ Yej ankipiáj xikmakakan sekin, iwán Dios nō mitzmasaskej. Yawi mitzmatatij ipan amomórral este temis, este tejtekuallitos, iwán este áyo'ya kitoloj amomórral. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nō Dios mitzmasaskej.

³⁹ Jesús ijkín kijtoj iga mamixkujtilo:

—¿Ix wel se pacha kimawilantiá se' pacha iga makojkuilti? ¿Ix ayá' an wetziskej iyomextimej ipan se xapo'?

⁴⁰ Yej nemi momachtiá ayá' máj tamati ken yej tamachtiá, kuá' kitámijya iga momachtij, kaxilijya yej tamachtiá.

⁴¹ '¿Te iga tikixtachiliá moknīn iga kipiá tasoltzīn ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix?

⁴² Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewiá iga tikijliá moknīn: "Noknīn, achi manimitzkixtili tasoltzīn yej tikpiá ipan moyix"? ¡Tej yej timopajpantiá iga tiye'nemi!, xikixti achto inón tapan yej ono' ipan

moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix mokn̄in.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

⁴³ 'Nisé kuawi' yej mokuǎliá itakilka wel kipiá itakilka yej ayá' mokua. Iwán kuawi' yej ayá' mokuǎliá itakilka, awel n̄o kipiá itakilka yej mamokua.

⁴⁴ Sejsé kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka: ayá' moteki itakilka amakuawi' ipan witzkuawi', niga moteki uva‡ ipan chawawitz.

⁴⁵ Taga' yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan iyalmaj kejlanto' yejsan yekti. Iwán taga' yej ayá' ye'nemi, kuajkuantas kijtowa iga ipan iyalmaj ono' yej ajayekti, iga yej ono' ipan iyalmaj inón kijtowa.

Kajli yej ye'taksato'

⁴⁶ '¿Te iga anne-ijliáj "NoTeko, noTeko", iwán ayá' ankichiwaj yej nimitzijliáj?

⁴⁷ Nia nimitzijlitij ken nes̄i inón yej w̄i' noten̄oj, yej kikaki notájt̄ol iwán kich̄iwa yej nikijtowa.

⁴⁸ Inón ken tikita s̄e taga' yej kichij íkal de material. Achto t̄alichkua' wejkatan iga kajli mataksato ipan weyite'ti. Kuá' weyá' a'ti iwán w̄alaj arres̄om̄oj yej pox tajpalej ipan kajli, niga wel kol̄in, iga inón kajli t̄okto' ipan te'ti.

⁴⁹ E' yej netajtolkaki iwán ayá' kich̄iwa yej nikijtowa, inón ken tikita s̄e taga' yej kichij íkal ipan petz tajli iwán ayá' kipiá kan taksato'. Iwán kuá' weyá' a'ti, w̄alaj arres̄om̄oj yej pox

‡ 6:44 6:44 Xikita glosario "Uva".

tajpalej ipan inón kajli iwán inón kajli wetzi' iwán mela'xixitini'.

7

Se taga' yej mopoxconfiarowa ipan Jesús

¹ Kuá' Jesús tami' tatatapowij, yajki altepe' Capernaum.

² Ompa chantitoya se capitán yej kimandarowaya soldadojmej de Roma, kipiaya se itekipanowani yej kipoxchokiliaya, e' wetitoya. Alinsan poliwiá iga mikiá.

³ Kuá' inón capitán kikagui' yej Jesús kichi-jto', kititan wewetkej yej kimandarowaj judiy-ojmej iga makijlitij Jesús iga makachitalti itekipanowani inón capitán.

⁴ Yejemen yajki kitatoj Jesús, iwán ijkín kite-jteki'ijlijkej:

—Inón capitán kajasi iga xikpalewi,

⁵ iga kiyē'ita tokniwan yej nō israelitajmej, iwán yéj nechiwilijkej notiopamej.

⁶ Jesús yajki iwamej. E' kuá' asitiáyaja chan inón capitán, inón capitán kititan iyamigojmej iga ijkín makijlitij:

—NoTeko, akajasi xikalaki nochan, ayá' neajasi iga xasi nokalijti'.

⁷ Inón iga ayá' nimixewij iga nimitztemoto nomatika. E' xikjtosan iga mayektiá notekipanowani iwán yektiás.

⁸ Nej nō ono' yej netekimaka iwán nō nik-tekimaka soldadojmej. Kuá' niktitani se mayawi kanaj, yawi; iwán kuá' se' nikijliá iga mawiki,

wi'; iwán kuá' níkipliá notekipanowani iga mákichiwa tejté, kichiwa.

⁹ Kuá' inón kíká' Jesús, madmiradoj, iwán kitachilij yej kitokatinemiáj, kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga anikasi' nisé israelita yej mamopoxconfiaro ipan nej ken inín taga'.

¹⁰ Kuá' tatitanimej yajkij ichan capitán, kasitoj tekipanowani, achitia'ya.

Jesús kikneliá se yej wewejmí'

¹¹ Jesús iwán idiscipolojmej iwán komati gente nemi yayaj ipan se altepe' yej itoka' Naín.

¹² Kuá' asitiáyaja ipan altepe', kita' iga nemi yawij kitokatij se yej mi', yej iselpiltzin se yej wewejmí'. Mia' kipolojtiayaj yej de ompamej.

¹³ Kuá' toTeko kita', choga' iyalmaj iga inón viuda, iwán kijlij:

—Amo xichoka.

¹⁴ Iwán kitechoj tapechtzin kan mejmelajtiaya ánimaj iwán kichijchin. Iwán mokejketzkej yej nemi kiwigayaj. Jesús kijlij ánimaj:

—Chokotzin, nimitzijliá: ¡ximoketza!

¹⁵ Iwán motalij in yej miktoyay iwán péwa'ya tajtoj. Iwán Jesús kima'ya iye'.

¹⁶ Iwán nochi yej ompa onoyaj momajtijkej iwán ijkín kiweyimatiltiayaj Dios:

—Te-ixnamikiko se profeta yej kipoxpiá poder. Iwán kijtowayaj no:

—Dios wálaj kipalewiko igentej.

¹⁷ Iwán yej kichij Jesús, noyan Judea momati' iwán este ipan altepemej yej najna'san onokej.

Itatitanimej Juan yej tabautizagrowa

18 Juan kimati' yej kichij Jesús iga kipowili-
jkej idiscípulojmej. Iwán Juan kinotza' ome
idiscípuloj,

19 iwán kititan iga makitajtanitij Jesús: “¿Ix
tejya in Cristo yej yawi witzeti, o nikcháskejo'
sewo'?”

20 Kua' idiscípulojmej Juan kitechojkej Jesús,
kijlijkej:

—Juan yej tabautizarowa netitankej iga ma-
nimitztajtanikij; “¿Ix téjyaki' in Cristo yej yawi
witzeti, o nikcháskejo' sewo'?”

21 Iwán íkuá' Jesús kachitaltij mia' yej sese'pa
iga wetitoyaj, iwán yej kipiayaj malespíritoj,
iwán nō kitachaltij mia' pachamej.

22 Iwán Jesús kijtoj:

—Xakan xikijlitij Juan inochi yej ankitakej
iwán yej ankikakikej: pachamej tachaja,
koxomej nejnémija, yej palantiayaj inakayomej
iga kipiayaj lepra, achitiákeja, yej ayá' takakiáj,
inán takákija, yej miktoyaj, ojpa-isákeja. Iwán
yej ayá' motapialiáj, mopowiliaya ye'noticiaj
ken iga Dios tasalvarowa.

23 Paktos yej ayá' kikajtewa iga moconfiarowa
ipan nej.

Jesús kitajtajtani la gente te itekiyo in Juan

24 Kua' yájkija itatitanimej Juan, Jesús pe'
tatatapowij de Juan; kijtoj:

—¿Té ankitatoyaj ipan desierto? ¿Ix se ojta' yej
koqina ejeka'?

25 Iwán siga ayá', ¿tétaj ankitatoyaj? ¿Ix se
taga' yej ye'taajakijto'? Amejemen ankimatij

iga yej moye'taajakiáj iwán nemij ken kinekij, chantitokej chan reyejmej.

²⁶ Iwán, ¿té nokta ankitatoyaj? ¿Ix se profeta? Kena, yéj majya sej que se profeta.

²⁷ De Juan tajtoj kan ijkín ijkulijto':

Niktítani notatítan iga mo-ixtaj matayakana, iga ken kuá' mamitzojtápoya.

²⁸ Nimitznojma-ijliáj iga ateyi nisé profeta yej máj tayakanto' que Juan yej tabautizarowa, e' yej momachiliá iga até iteki de inochi yej motemakaj iga Dios marreinaro ipan yejemen, inón yej máj tayakanto' que Juan.

²⁹ Nochi yej kikakikej itájtol Juan este yej kicobrarowayaj impuestos iga Roma, no mobautizarojkej iwán ijkón kichijkej ken Dios tatekimaka.

³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley, ayá' mobautizarojkej iná' Juan, iwán ayá' kinekikej yej Dios kinekiá makichíwa iga yejemen.

³¹ Iwán toTeko kijtoj:

—Amejemen yej inampa amonokej anesij ken tikita

³² kókone' yej mawiltiáj ipan tajkoaltepe' iwán kitzajtziliáj iyikniwan: “Nejemen nimitzapizilijkej iga aka iwán ayá' anmijtotijkej; nejemen nimitziknotakuikilijkej iwán ayá' anchokakej.”

³³ Ijkón inimej gente; walaj Juan yej tabautizarowa yej akikuaya pan niga koniaya vino iwán amejemen ankijtowaj iga kipiaya malespíritoj.

³⁴ Iwán niwáľaj nej yej iPiltzín Taga' yej nítakua iwán níkoníá vino, iwán ankiťtowaj iga nípoxtakua iwán níťawána, nímotókaki' iwán yej ayá' ye'nemij iwán inomej yej kicobrarrowaj impuestos iga Roma.

³⁵ Kuá' tikita ken iga ye'nemij yej mómela'confiarowaj ipan Dios, neši iga Dios nochi kimati te kichíwa.

Jesús paxáľowa chan se fariseo yej itoká' Simón

³⁶ Se fariseo kijlij Jesús iga matakuaťi ichan, iwán kala' kalijti'. Iwán kuá' kixnánto'ya mesa,*

³⁷ asito se siwá' yej ayá' ye'nemi. Inón siwá' de ompa, iwán kimati' iga Jesús yajki takuaťo chan inón fariseo. Kiwíga' se iboteyajtzín yej chijto' de te'ti yej itoká' alabastro. Ípan kiwíga' aceite yej pox ajwiya'.

³⁸ Iwán itepotztajpa Jesús, choga' iyikxiteñoj, iwán inón siwá', iga iyíxa' kixxipatzoj. Iwán kiwákiltij iga itzónkal, iwán kixxipipitzoj iwán kitajťalilij aceite yej pox ajwiya'.

³⁹ Kuá' fariseo yej nemi kitamaka Jesús, kita' yej nemi kichíwa inón siwá', kijtoj ipan iyáľmaj: "Siga inín taga' katka mela'profetať, kimatiá katiábapa inín siwá' yej nemi kichijchimi; ayá' ye'nemi."

⁴⁰ Iwán Jesús kijlij fariseo:

* **7:36 7:36** Inón vej, kuá' takuaťaj toknímej, nochipa ken achi monagastekáyajpa iyopochkämpamej, motetoniayaj iga isotkolmej miej nemi takuaj iga iyemamej. Mesajmej poxsan chajchapati'. Inón iga siwá' wel kiná'tejoj itepotztajpa Jesús. Xikita dibujo pan página 555.

—Simón, nimitzijlijneki achi tejté.

Fariseo kijtoj:

—Tamachtiani, xine-ijli.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Onoya ome taga' yej kideberowayaj yej tatakwewa tomín. Se deberowaya ke' se kitaniá quinientos días iwán se' ke' kitaniá cincuenta días.

⁴² Iwán nisé de yejemej awel kikuepa' inón tomín, iwán inón yej tatakwewa tomín, kijlij yej deberowaj iga ay'ya makikuepakán inón tomín. Inán xine-ijli, ¿katiapa de yejemej máj kichokilij?

⁴³ Simón kijtoj:

—Anka yej máj komati tomín kelkawilij iga kideberowaya.

Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj Simón.

⁴⁴ Iwán Jesús kitachilij siwa', iwán kijlij Simón:

—Ta' xikita inín siwa'. Nikala' mochan iwán ayá' tine-ikxipaga'. E' inín siwa' ne-ikxipaga' iga iyixa' iwán ne-ijikxiwakiltij iga itzónkal.

⁴⁵ Tej ayá' tinepipitzoj; e' inín siwa', desde que nikala', ayá' nemi kikajtewa iga kipipitzowa nokxi.

⁴⁶ Ayá' tineṭalilij aceite ipan notzontekon; e' yéj neṭalilij aceite yej ajwiya' ipan nokxi.

⁴⁷ Inón iga nimitzijliá, nepoxchokilij iga nikelkawilija yej poxsan ayekti kichij. E' yej nikelkawiliá alín yej kichiwa yej ayekti, inón ayá' poxsan nechokilij.

⁴⁸ Iwán Jesús kijlij inón siwa':

—Inochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawilija.

49 Iwán yej iwamej ompa takuajttoyaj, motaj-tankej:

—¿A'yéj in yej wel nō kelkawiliá yej se kichíwa yej ayekti?

50 Jesús kijlij inón siwá':

—Iga timoconfiaroj ipan Dios, mitzmańawija. Xiyolpaťtiaya.

8

Siwatkej yej kipalewiáj Jesús

1 Iwán Jesús yajki ipan nochi wejweyi altepemej iwán ipan altepetzitzin iga kipojtine-miá ye'noticiaj ken iga Dios reinarowa. Nemiá iwán doce idiscipolomej.

2 Nemiáj nō sekin siwatkej yej Jesús kachitiltij yej kipiayaj maľespíritoj iwán yej wetitoyaj. Se de yejemen María, yej itoká' nō Magdalena yej iyakapan kisa' siete maľespíritoj.

3 Nō Juana yej isiwá' Chuza, Chuza kipalewiaya Herodes kan mandarowa. Iwán se' itoká' Susana iwán sékino' máj yej kipalewiayaj Jesús iga kimakakej yej itatkímejpa.

Kén iga miľkuĩtilo ipan yej toka

4 Mia' kiskej ipan i-altepemej iga kitatoj Jesús. Iwán poxsan monechkolō'. Iwán Jesús kipowa' inin iga mamĩkuĩtilo:

5 —Se taga' yajki tokato, kipapatańaltijpa* íyol trigo. Ono' yej wetzito ipan ojti iwán kitataksayaj yej ompa panowayaj. Walkej totomej iwán kikuajkej.

* 8:5 8:5 Iga motoka trigo sekin kipapatańaltiajpa.

⁶ Ono' yej wetzito tetzalan kan ono' ajalın tajli; kuą' íxwa'ya, talwagui'.

⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj. Kuą' witzyoj sen-ixwakej iwán tato', witzyoj ta-ijiyomiktij.

⁸ E' ono' yej wetzito ipan yé'tal. Kuą' weyakej, pox mochij; iwán ipan sejsé imiawayo kitalilij este cien iyol.

Kuą' tami' kijtoj inón, Jesús recio tajtoj:

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

Jesús kijtowa tejas in kan mamixkuitulo

⁹ Idiscipolomej Jesús kitajtankej:

—¿Té kijtojneki in inın kan mixkuitulo?

¹⁰ Kijtoj Jesús:

—Amejemen Dios mitzmatiltiáj ken iga yéj reinarowa, inón yej ayagaj kimati. E' sekin nikpowiliapa kan mamixkuitikán, ijkón malej iga tachaskej, ken kuą' ayá' tacháj, iwán malej iga matakakikan ayá' kimatiskej te kijtojneki.

Jesús kijtowa te kitojneki inón yej toka

¹¹ 'Ijkın kijtojneki inón kan mixkuitulo: Íyol trigo kijtojneki itájtol Dios.

¹² Iwán yej wetzi' ipan ojti, inón kijtojneki yej kikakikeja itájtol Dios iwán wi' Tzitzimi' iga kelkawaltíáj inón yej kikakikej iga amo maki-credokan iwán amo mamomanawikan.

¹³ Yej wetzi' ipan teyoj, inón kijtojneki yej este yojoylpakij kuą' kikakij itájtol Dios; e' ayéj iga kimela'credowaj, ken tikita tato' yej ayá' nelwayoj. Inomej ayá' nochípaya kicredojtoskej, iga kuą' kitantiarowaj, kikajtewaj iyojwi Dios.

14 Inón íyol trigo yej wetzi' ipan witzyoj, kijtjneki yej kikakij itájtol Dios, e' mopoipolowaj iga kiyoltilanaj yej kejlantokej, kipoxpiasnekij tomín iwán kichiwaj kensan iyalmaj kineki, akichiwaj yej yękti.

15 E' yej wetzi' ipan ye'tajli, inón kijtojneki yej kicredowaj itájtol Dios iga inochi iyalmaj, iwán ayí' mosemakaj ipan iyojwi Dios iwán kichiwaj yej yękti.

Ayekti iga mamoyana itájtol Dios

16 'Ayagaj kixotaltía icándil iwán makikontepacho, niga kitaliá tapechtampa. Majwa' kitaliá ajko iga matawi, iga matachakan yej kalakij.

17 Ateyi nité yej iyanto' yej amo mamonęxti. Ateyi yej ichtákan yej keman amo mamomela'mati.

18 'Ta' xikyę'kakikan; yej kipiá, yawij máj kimakatij, e' yej ayá' kipiá este yej kijtowa iga kipiá yawij kikuilitij.

Iye' Jesús iwán iyokichikniwan

19 Iyokichikniwan Jesús iwán iye' yajkij kitatoj Jesús, e' awel asikej itenoj iga poxsan kipolojtoyaj.

20 Iwán kijlijkej Jesús:

—Moyę' iwán mookichikniwan onokej fuera iwán mitzitasnekij.

21 Jesús kijtoj:

—Yej kikakij itájtol Dios iwán kichiwaj ken kijtowa, inómejwa' in noyę' iwán nookichikniwan.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maręjal

22 Se día Jesús tejkaj ipan weyi ákal iwán idiscipolojmej, iwán Jesús kijtoj:

—Mati-apanokan.

Iwán yajkij.

23 Kuá' nemi apanowayaj, Jesús mokochkuilij. Iwán ipan laguna kitzintijkej se ejeka' yej pox tajpalej, iwán ákal pewa' iga atemi' iwán este ken awetziaja.

24 Iwán kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¡Tamachtiani! ¡Némiya ti-awetzij!

Iwán moketza' Jesús, kajajwa' ejeka' iwán a'ti, iwán pachiwikej, iwán santakampolijtikawi'.

25 Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—¿Te iga ayá' anmoconfiarojkej ipan nej?

E' yejemen majmatikawikej iwán san taj-tachixtikajkej, iwán mosepantajtankej:

—¿A'yéj an in inin taga' yej este ejeka' iwán a'ti wel kitekimaka iwán kitajtolkakij?

Se taga' de Gadara yej kipiaya malespíritoj

26 Iwán kuá' apanójkeja, asikej Gadara yej ono' iyikan laguna, iyixtaj Galilea.

27 Iwán kuá' témoja Jesús, kixnamikito se taga' de ompa yej íkyaya kipiaya malespíritoj, iwán nochípaya nemiá ipetzkan iwán ay'ya katka chanej, kochá posantoj.

28 Kuá' inón taga' kita' Jesús, motankuaketza' iyixtaj, iwán tzajtzi', kijtoj:

—¿Té tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknochiwa.

29 Ijkón kijtoj iga Jesús kitekimakatoya maļespíritoj iga makisa ipan inón taġa'. Máj achto maļespíritoj mia' vej kikĩtzkiaya, malej iga kijikxi-ilpiayaj iwán kimajma-ilpiayaj iga amo macholo; e' yéj sankikokotonaya inón cadena. Iwán maļespíritoj kiwigaya ipan desierto kan ayagaj chantito'.

30 Jesús kitajtan:

—¿Té motoka'?

Iwán kijlij:

—Notoka' Mia'.

Kijtoj ijkón iga mia' maļespíritojmej onoyaj ipan inón taġa'.

31 Kitajtanjilijkej Jesús iga amo makititanikan xapoko vej ayá' kipiá kan tanto'.

32 Ipan tepe' takuajtinemiáj mia' koyamemej, iwán maļespíritojmej kiteki'tajtanilijkej Jesús iga makalakikan ipan koyamemej; iwán Jesús ompa kititan inomej maļespíritojmej.

33 Kuá' kiskeja ipan inón taġa', kalákkeja ipan koyamemej, iwán inochi momajmapetzkoťoj ipan barranko, wetzitoj ipan laguna iwán ompa amikikej.

34 Kuá' inón kitakej vej kicuidaroťtinemiáj koyamemej, moķacholoťkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin.

35 La gente yajkij kitatoj vej mochij. Iwán yajkij kan ono' Jesús; kasitoj inón taġa' vej kipiaya maļespíritoj este ewato' itenoj Jesús; taajakĩťto'ya iwán ye'tajlánto'ya. Iwán majmawikej.

36 Iwán vej kitakej, kipoťkej inewi san kén kitakej iga yeťtia' inón taġa' vej kipiaya maļespíritoj.

37 Nochi gente de Gadara iwán yej najna'san ichamej kiteki'ijlijkej Jesús iga makísaya ompa iga poxsan majmawiáj. Iwán Jesús kala' ipan ákal iwán yayay.

38 Iwán inón taga' yej ípan kisa' malespíritojmej, kiteki'tajtanilij iga mayáwiya iwán. E' Jesús kitekimá' iga makawi, kijlij:

39 —Xaj mochan, iwán xikpowa nochi yej Dios mitzchíwiliij.

Inón taga' yajki, iwán kipowa' noyan ipan inón altepe' yej Jesús kichij ipan yéj.

Jesús kachitialtiá omēn yej moconfiarowaj ipan yéj

40 Kuá' Jesús asito sej Galilea, nochi kichixtoya iwán pakikej iga ki-omemawijkej.

41 Iwán asi' se taga' yej itoka' Jairo yej mandarowa tiopan. Inón taga' motankuaketzato iyixitenoj Jesús, iwán iga inewi iyalmaj kitajtanilij iga mayawi ichan

42 iga kipiaya iseltaochin ken de doce años yej mikisnekiaya. Kan nemi yaya Jesús, este kipipitzkowayaj iga mia' yej kitokaj.

43 Iwán nemi yaya no ompa se siwa' yej wetitoya, doce años kistoya ken imés yej awel pachiwíá. Kitámija inewi itomín iga yajka iwán medicojmej iwán ayagaj wel kachitialtij.

44 Inón siwa' kitechoj Jesús itepotztájbapa iwán kichijchimilij itempan itzótzol, iwán íkuá' pachiwí' iga kistoya ken imés.

45 Iwán Jesús kijtoj:

—¿A'yéj nechijchin?

Nochi kijtojkej iga ayéj yejemen. Pedro iwán yej iwán nemiáj, kijtojkej:

—Tamachtiani, nemi mitzpipitzkowaj iwán mitzyayagatopewaj nijnijiga, iwán tikijtówa-o': "¿A'yéj nechijchin?"

⁴⁶ E' Jesús kijtoj sej:

—Agaj nechijchin, nikmachilij iga ipan nej kisa' poder.

⁴⁷ Kua' siwa' kita' iga awel miyana, kuekuechkatiajki, motankuaketzato iyikxiteñoj Jesús. Kinojma-ijtoj iyixtaj la gente te iga kichijchin iwán kén iga yektiá' íkuá'san.

⁴⁸ Jesús kijlij:

—Nopíj, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Xaja tamelá.

⁴⁹ Míej tatapojtóyao' Jesús, a'pa asi' yej wala'j ichan Jairo, inón yej mandarowa tiopan, kijlij:

—Mosiwapiltzin mi'ya, ay'ya máj xikuejkuesojto toTamachtiani.

⁵⁰ E' Jesús kika' iwán kijtoj:

—Amo ximajmawi, ximoconfiaro ipan nej iwán mopiltzin yektiás.

⁵¹ Kua' asi' Jesús chan Jairo, ayá' kine' a'san ne'si' makalaki, petz Pedro, Santiago, Juan, itaj takotzin iwán iye'.

⁵² Nochi moknomatitoyaj iwán chokatoyaj iga inón takotzin. E' Jesús kijtoj:

—Amo xichokatokan, takotzin ayá' mikto', yejwa' kochto'.

⁵³ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, iga kimatiáj iga mikto'ya in inón takotzin.

⁵⁴ E' Jesús kikitzkilij ima' iwán recio kinotza':

—i Takotzın, ximoketza!

⁵⁵ Iwán sej ojpa-isa' iwán nimanın moketza'. Iwán Jesús tatekimá' iga mamotamakátiya in takotzın.

⁵⁶ Itaj iwán iye' san tajtachixtikajkej; e' Jesús tatekimá' iga amo agaj makimati yej mochi.

9

Jesús kitıtan idiscipolomej iga makipowakan kén iga reinarowa Dios

¹ Jesús kinechkoj doce idiscipolomej iwán kimá' poder iga wel makixtikán malespıritomej, iwán nō iga makachıtıaltıkan yej wıtıtokej.

² Kitıtankej iga makıjtokan kén iga reinarowa Dios, iwán iga mataachıtıaltıkan.

³ Iwán kijlijkej:

—Amo xıkuıgakan nité ipan ojti. Nıga bastón, nıga mórral, nıga tákual, nıga tomın, iwán amo xıkuıgakan ome amokuach.

⁴ Kan amasıtıj agaj ichan, ómpasan xıkawıkan este que matami amotekıpánol iwán ankısaskej ipan inón altepe'.

⁵ Iwán kan ayá' mıtızomemawıskej, xıkısakan ipan inón altepe', xıktzejtzeloıkan amokxıtıalpınol iga makımatıkan iga ayá' kichıjkej yej yeıti.

⁶ Iwán kıskej, yajkıj ipan inewı altepetzıtın, kıpojtınenkej ye'notıciaj kén iga Dios tasalvarowa iwán kachıtıaltıjınenkej yej wıtıtokej.

Herodes kıkaki yej kichıwa Jesús

7 Rey Herodes kika' yej kichijtinemi Jesús; iwán ay'ya kimatiá te kichíwaya iga sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej Juan kan miktoya.

8 Sekin kijtowayaj:

—O mixnextiko el profeta Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej agaj ikyapaprofetaj.

9 E' Herodes kijtoj:

—Esi nej nitatekimá' iga makikechtekikan Juan, ¿a'yejtaj an in inin yej nikaki kipowaj kuajkuantas iga yéj?

Inón iga Herodes kitanekiá Jesús.

Kua' tatamá' Jesús, takuaj cinco mil

10 Kua' mokupekej iyapostolejmej Jesús, kipowilijkej inewi yej kichijkej. Iwán Jesús kinechkoj idiscipolomej iwán kiwiga' kan ayagaj ono', na'san se altepe' itoka' Betsaida.

11 E' kua' la gente kimati', kitokakej no, iwán Jesús ki-omemawij in inomej, iwán kitatapowijkej kén iga reinarowa Dios iwán kachitaltij yej wetitokej.

12 Kua' tióta'ya, kitechotoj Jesús doce iyapostolejmej, iwán kijlijkej:

—Xikijli la gente mayákanya mamosewitij, iwán makitemotij tákual ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin yej najná' onokej, iga nigaj ateyi nité.

13 Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—E', nikpiajsan se mano pan iwán ome topoj, ¿ix nikowatij tákual iga nochi inimej?

¹⁴ Onoyaj ken cinco mil tajtaga'. E' Jesús kijlij idiscipolomej:

—Xikijlikan iga mamotalikan de cincuenta en cincuenta.

¹⁵ Ijkón kichijkej, iwán nochi motajtalkej.

¹⁶ Iwán Jesús kikui' se mano pan iwán ome topoj iwán ajkotachá' iwán kimá' gracias Dios iga tákual, iwán kipoposte'. Iwán kimajmakakej discipolomej iga makimajmakakan la gente.

¹⁷ Takuajkej inochimej este ijixwiwej, iwán discipolomej kitemíjkejo' doce chikiwi' de tákual yej ay' kikuajkej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús el Cristo

¹⁸ Se día Jesús iyoka oradojtoya. Ompa no onoyaj idiscipolomej, iwán Jesús tatajtan:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

¹⁹ Yejemen kijtojkej:

—Sekin kijtowaj tej tiJuan yej tabau-tizarowaya; sekin kijtowaj iga tej Elías; iwán sekin kijtowaj iga tej anka tiikyapaprofetaj yej ojpa-isa' sej.

²⁰ Iwán kitajtankej sej:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

Iwán Pedro kijlij:

—Tej tiCristoj yej itatitan Dios.

Jesús kipowa iga yawi mikiti

²¹ E' Jesús kitekimá' idiscipolomej iga amo makijlikan agaj iga yéj Cristo.

²² Iwán kijlijkej:

—Nej yej iPiltzın Tağa', yawij ne-iknoçiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktítij iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

²³ Iwán Jesús kijlij nochi gente:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichıwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi nochipa malej iga makiknoçiwakan poxsan este makimiktikan.

²⁴ Yej ayá' kinakis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochipa onos nowan.

²⁵ ¿Itejas in tağa' siga makipiá inochi yej ono' ipan inın tajli, siga imatika mamopolo o mamiki?

²⁶ Siga agaj pinawa iga netoka iwán iga kipowa notajtól, ijkón nō nej yej iPiltzın Tağa', nipinawas iga yéj kua' niwı' nigobernaroki iwán iweyipoder noTaj, iwán angelejmej yej xojxotatiwıtzej.

²⁷ Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este que makitakan kén iga reinarowa Dios.

Kén iga Jesús se'pay nesi iga tawía

²⁸ Kipiá' ken ocho días iga kipojtoya inón, Jesús tejkaj ipan se tepe' oradoto. Kiwıga' Pedro, Juan iwán Jacobo.

²⁹ Kua' oradojtoya, moxaygapata' iwán itzótzol mokuepa' este ichkati' iwán mela'tawij.

³⁰ Iwán nesikoj omen tajtaga' iga tatapowakoj iwán Jesús, ikyapaprofetajmej Moisés iwán Elías.

³¹ Íkuá' kiyawalojtoyaj weyi tawilkan yej ipoderpa Dios. Iwán kipojtoyaj kén iga yawi kiknochiwatij Jesús iwán kén iga yawi mikiti en Jerusalén.

³² Malej iga Pedro iwán yej iwán nemiáj pox kochisnekiáj, e' yejemen akochkej iwán kitakej itawilyo Jesús iwán inomej omen tajtaga' yej onoyaj iwán Jesús.

³³ Kuá' némiya yayaj inomej tajtaga' iga kika-jtéwaja Jesús, Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ipox yékti iga nonokej nigaj! Manikchiwakan eyi ranchojtztzin, se iga tej, se iga Moisés iwán se iga Elías.

E' Pedro akimatiá te kijtowaya.

³⁴ Kuá' inino' kijtojtoya, walaj se mixti kitza-kuakoj. Iwán majmawikej discipolomej kuá' mixtzakuikej.

³⁵ Iwán walaj se tájtol ipan mixti, kijtoj:

—Ininwa' nokta in noPiltzin yej nikpox-chokiliá; yéj xikakikan.

³⁶ Kuá' tami' mokagui' tájtol ipan mixti, Jesús iséltiya onoya. E' yejemen ayá' te kijtojkej iwán ayagaj kipowilijkej yej kitakej.

Jesús kachitialiá se chokotzin yej kipiá malespíritoj

³⁷ Ipan se' día kuá' temotiwitziayaj ipan tepe', komati gente mixnankej iwamej.

³⁸ Iwán se taga' de yejemen tajtoj recio:

—Tamachtiani, nimitztajtaniliá iga achi xikita inín noselpiltzin.

39 Se maļespíritoj kiyokakítzkiá iwán kitza-
jtzilítiá iwán kikuejkuekuechkaltíá iwán chijchal-
posontíá. Kipoxiknochiwa iwán ayá' kika-
jtewasneki.

40 Nikijljkaja modiscipolojmej iga
makikixtilikan inin espíritu, e' ayá' welitiakej.

41 Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmo-
mela'confiarojtokej nopan iwán ayá' anye'nemij!
¿Este kémano' máj nia nonoti iwán amejemen,
iwán nia nimitziyowijtotij? Xikuajliga nijiga
mopiltzin.

42 Kuá' chokotzin kiná'techojtiaya Jesús,
maļespíritoj kitájkal este ipan tajli iga
kikuejkuekuechkaltij recio. E' Jesús kajajwa'
inón maļespíritoj iwán kachitíaltij inón
chokotzin. Iwán kimá' sej itaj.

43 Iwán inewi gente san tajtachixtikajkej iga
kitakej iweyi poder Dios.

Jesús kijtowa sej iga yawi mikiti

Miej inewi moyolmajtijtoyaj iga yej Jesús
kichij, kijlij idiscipolojmej:

44 —Xikye'kakikan inin, iwán amo
xikelkawakan; nej yej iPiltzin Taga' yawij
nekawatij ipan ima' yej ne-ijiyaj.

45 E' yejemen ayá' kentenderowayaj yej ki-
jliayaj, iga ken kuá' ixtzaktoyaj iga aya mak-
entenderokan, iwán majmawiáj iga kitajtaniáj
Jesús iga té kijtojneki inomej tajtolmej.

¿A'yéj máj tayakanto'?

46 Iwán idiscipolomej pewakej iga mosejsepan-ijliáj iga a'yéj an de yejemen máj tayakanto'.

47 E' Jesús kimati' te kejlantoyaj, kikui' se choochin iwán kiketza' itenoj,

48 iwán kijlijkej:

—Yej ki-omemawíá inín choochin iga netoka, nej neomemawíá; iwán yej neomemawíá nej, ki-omemawíá no yej netitan. Iga yej moalimpamati ken inín choochin, inón yej máj importante.

Yej ayá' temalita, inón tepalewía

49 Juan kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se taga' yej kitewiáyapa motoka' iga kikixtiaya malespíritoj iwán niktekimakakej iga amo makichíwa, iga ayá' senemi towan.

50 Jesús kijtoj;

—Amo xikawaltikan, iga yej ayá' temalita inón tepalewía.

Jesús kajajwa Jacobo iwán Juan

51 Kuá' asitiaya iga Jesús tejkáwisya sej ipan cielo, kisentaliy iyalmaj iga yawi Jerusalén.

52 Jesús kititan sekin iga mayakan ipan se altepe' de Samaria* iga kitemotoj kan kawiskej.

53 E' samaritanojmej ayá' kinekikej iga ompa makawi Jesús iga kimatikej iga nemi yayaj Jerusalén.

54 Kuá' kitakej inón, Santiago iwán Juan yej idiscipolójmejpa Jesús, kijlijkej:

* 9:52 9:52 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

—NoTeko, çix tikneki maniktajtaniłıkan Dios iga matemo ti'ti iga makipoloğan yejemen, ken kichij el profeta Elías?

⁵⁵ Iwán Jesús kitachılij iwán kajajwa' in inomej:

—Amejemen ayá' ankıxmatij iyEspíritoj Dios yej mitznentiáj.

⁵⁶ Nej yej iPiltzın Taga' ayá' niwıłaj nitapoloکو, niwıłaj nitamanawıko iga amo mapoliwılo.

Iwán yájkija ipan se' altepe'.

Yej kitokasnekij Jesús

⁵⁷ Kuá' nemi yayaj ipan ojti, se taga' kijlij Jesús:

—NoTeko, nej nikneki manimitztokatinemi kansan tia.

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Koyomej kipiáj ixapoyomej kan kochij, iwán totomej kipiáj ixekemej, e' nej yej iPiltzın Taga', anikpiá kan achi manimokuajtetonti.

⁵⁹ Jesús kijlij se':

—Xinotoka.

E' yéj kijtoj:

—NoTeko, maniao' achto maniktokati notaj.

⁶⁰ Jesús kijtoj:

—Xikawili yej ken miktokej iga makitokakan yej miktokej. Tej xaj, iwán xikpowa kén iga reinarowa Dios.

⁶¹ Se' kijlij:

—NoTeko, nikneki manimitztoka, e' achto maniknawatıti yej onokej nochan.

⁶² Jesús kijtoj:

—Yej nemi aradowa iwán tıtachıxtiá itepotztajpa, ayá' kajasi iga matekipano iga Dios.

10

Jesús kititani setenta idiscipolojmej

¹ Iwán toTeko kitapejpen se' setenta iwán kititan ojomen iga mayakan ipan nochi altepemej iwán noyan kan yéj yawi panoti.

² Kijlijkej:

—Mela'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj ye'noticiaj. Yej aya kikakij, inómejwa' ken se weyi mijli yej némiya tayoksi. Inón iga xiktajtaniłikan yej iTeko mijli iga makititani tekipanowanimej iga makitekitiya yej ono' pan mijli.*

³ Amejemen xakan; nimitztitanij ken tikita amborrejomej itzalan koyomej.†

⁴ Amo xikuigakan amomórral, niga kan ankenaj amotomimej, niga se' amogakmej; iwán amo ximokeketziakan iga xitapojtokan iwán agaj yej íwan anmasij ipan ojtí.

⁵ Kuá' ankalakiskej ipan se kajli, achto ijkín xikijtokan: “Xonokan tamelá.”

⁶ Siga ompa ono' se yej kineki maono tamelá, ipan yéj mochiwas inón yej ankijtowaj, e' siga ayá' kineki maono tamelá, ayá' mochiwas ken ankijtowaj.

⁷ Xikawikan ipan inonsan kajli, xikuakan iwán xikonikan yej mitzmakaj; pues yej tekipanowa

* **10:2 10:2** Kijtojneki iga makitajtaniłikan Dios iga yéj makititani toknimej yej wel kipowaj ye'noticiaj nochi inimej gente. † **10:3 10:3** Koyomej, español: lobos. Inín kijtojneki iga yej kitokaj Cristo, ken borrejomej iwán yej kijiya Cristo, ken koyomej.

kajasi iga makixtawakan. Amo xikalaktine-mikan ipan sesé kajli.

⁸ 'Kua' amasiskej ipan se altepe' iwán mitzomemawíáj, xikuakan yej mitzmasukkej;

⁹ xikachitiltikan yej wetitokej yej ompa onokej, iwán xikijlikan: "Ayo' wejkatís iga reinaroj Dios ipan amejemen."

¹⁰ E' siga amasij ipan se altepe' iwán ayá' mitzomemawíáj, xakan ipan callejmej, iwán xikijtōkan:

¹¹ "Este talpo' yej ono' ipan amoaltepe' salíwi' ipan nokximej, niktzejtzelojkej iga manesi iga ayá' anneye'itakej. E' xikmatikan iga ayo' wejkatís iga reinaroj Dios."

¹² Nimitzijliáj iga kua' Dios tajuzgaroj, yej chantitokej ipan inón altepe' máj kicastigaroskej que yej ichamej katka altepe' Sodoma.

Yej ayá' moyolpataj

¹³ '¡Lástima yej anchantitokej altepe' Corazín! ¡Lástima yej anchantitokej altepe' Betsaida! Siga ipan altepe' Tiro iwán Sidón mochijka milagrojmej yej amejemen ankitakej, desde ikya kikajtejkaj iga kichiwaj yej ayekti, iwán monextiayaj iga kajakiayaj itzotzolmej yej moakiá kua' mikilo, iga moknoomatij iwán motaljkaja ipan nexti.

¹⁴ E' kua' Dios tajuzgaroj, amejemen máj yawij mitzcastigarotij que yej chantitokej altepemej Tiro iwán Sidón.

15 Iwán amejemen yej amochan altepe' Capernaum, ¿ankijtowaj an anyatij ipan cielo? ¡Yáwijwa' mitzakitij kan onokej yej miktokej!‡

16 Jesús kijlij sej idiscipolomej:

—Yej amejemen mitzkakij, nekakij nej; iwán yej ayá' mitztajtolkuij, nej ayá' netajtolkuij, iwán yej ayá' netajtolkuij, ayá' kitajtolkuij yej netitan.

Mokuepaj sej yej Jesús kititankej

17 Iwán inomej setenta yej yajkaj, yolpaktiwálkej, kijtojkej:

—AnnoTeko, este tzitzimimej kichiwaj ken niktekimakaj ipan motoka'.

18 Jesús kijtoj:

—Kena, nej nikita' iga Tzitzimi' nemi wetzi ipan cielo ken se teyo'.

19 Nej nimitzmakakej poder iga wel xitaksakan ipan kowamej iwán ipan kolomej, iwán iga wel xiktanilikan nochí amoenemigojmej, iga amo mamitzchíwilikan nité.

20 E' amo xiyolpakikan iga malespiritomej mitzcredowaj, xiyolpakikan iga amotokamej ijkuilíto'ya ipan cielo.

Petz tePiltzin kimati a'yéj iTaj

21 Íkuá' Jesús yolpagui' iga iyEspíritoj Dios kiyolchikaj, iwán kijtoj:

—NoTaj yej tikchij cielo iwán tajli, nimitzweyimatiltiá iga tiknextilij yej ayá' moweyimatij inón yej ayá' tiknextilij yej tamatij, iga tej ijkón tikne'.

22 'NoTaj nēma'ya inochi yej ono'. Ayagaj nemela'ixmati nej yej iPiltzin Dios, iséltisan

‡ 10:15 10:15 El infierno.

teTaj Dios nemela'ixmati. Iwán ayagaj no kimela'ixmati teTaj; noséltisan nej yej iPiltzin, iwán inomej yej nej nikneki iga makixmatikan.

²³ Iwán kitachilij idiscipolomej, kijlij:

—Pakiskej yej makitakan yej ankitztokej;

²⁴ iga nimitzijliáj iga mia' profetajmej iwán reyejmej kitasnekiáj inín yej ankitztokej, iwán ayá' kitakej; kinekiáj makikakikan inín yej amemen nemi ankikakij, iwán ayá' kikakikej.

Sę samaritano yej te-ijknin

²⁵ Iwán sę yej tamachtía ipan iley Moisés, moketza' iga tajtoj iga san kinekiá makita te kijtoj Jesús iwán kitajtan:

—Tamachtiani, ¿té nikchivas iga wel manono nochipa iwán Dios?

²⁶ Jesús kijtoj:

—¿Té ikuilijto' ipan la ley? ¿Kén tiken-tenderowa?

²⁷ Iwán yej tamachtía ipan la ley, kijtoj:

—“Xikchokili moTeko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motájpai iwán yéj nochipa xikejlanto, iwán xikchokili moknín kensan tej timochokiliá.”

²⁸ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj. Siga inón tikchivas, nochipa tonos iwán Dios.

²⁹ E' inón yej tamachtía ipan la ley moweyimatiá iyixtaj yej ompa onoyaj, iwán kitajtan Jesús:

—¿A'yejtaj in noknín?

³⁰ Jesús kijtoj:

—Se taga' kisa' Jerusalén iga yawi Jericó. Iwán ipan ojti kitachtekiykej, este itzótzol kikuilijkej, kimagakej, iwán este kitapolóltijkej iwán ompa kikajteykej.

³¹ E' kempasan ipan inón ojti panotiaya se sacerdote; e' san kitachilij iwán san kipatilij.

³² Se levita§ yej tekipanowa ipan weyitiopan no ompa asi', kitachilij iwán no san kipatilij.

³³ E' se taga' yej chantito' Samaria* nemi yaya ipan inonsan ojti, kuá' kita', kiknelij.

³⁴ Iwán kina'tejoj iwán kipajtilij kan kimagakej. Kitálij aceite iwán vino, iwán kilpilij iga tzótzol. Kitejkawiltij ipan iburroj iwán kiwiga' ipan se kajli iwán ompa kicuidaroytoya.

³⁵ Ipan se'ya día kuá' yáwiya, kikixtij tomín yej valerowa ke' se kitaniá ome día iwán kimá' iteko kajli, iwán kijlij: “Xinecuidarowili inín taga', iwán siga máj tigastarōj, nimitzkuepilij kuá' nimokuepas.”

³⁶ Jesús kijtoj:

—De inimej eyi taga', ¿a' mochij iyiknín inón taga' yej kitachtekiykej?

³⁷ Yej tamachtía ipan la ley kijtoj:

—Yej kiknelij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xaj iwán ijkonsan no xikchí tej.

Jesús ono' chān Marta iwán María

³⁸ Jesús ojkui' sej iwán asi' ipan se altepetzín ompa kan se siwa' yej itōka' Marta ki-omemawij ichān.

§ 10:32 10:32 Xikita glosario “Levita”. * 10:33 10:33 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

39 Marta kipiaya se isiwa-ikn̄in yej itoka' María, iwán motalij iyikxitenoj Jesús iga makikaki yej yéj kijtojtoya.

40 E' Marta, kiyoltilantoya iga kichiwa mia' itekipánol, kiná'tejoj Jesús iwán kijlij:

—NoTeko, ¿ix ayá' tikita iga nosiwa-ikn̄in nesenkoka'wiliá notekipánol? Xikijli iga manepalewi.

41 Jesús kijtoj:

—Marta, mitzyoltilanto' iwán poxsan mitzyolmikiá kuajkuantas.

42 E' sesan yej máj yekti. María kitapejpen yej yekti iwán ayagaj yawi kikawaltiti.

11

Jesús kinextiliá idiscipolomej ken iga matajtokan wan Dios

1 Se día Jesús oradojtoya ipan se lugar iwán kuá' tami' oradoj se idiscipoloj kitajtan:

—NoTeko, xinexetilikan ken iga mani-oradokan, ijkón ken Juan kinextilij no idiscipolomej.

2 Jesús kijtoj:

—Kuá' antajtowaj wan Dios, xikijtokan:

NoTaj yej tonó' ipan cielo, nochi makiweyimati' motoka'.

Xirreinárokiya.

Mamochiwa ken tej tikneki ipan tajli, ijkón ken mochijto' ipan cielo.

3 Notakualmej yej nochipa niknekij, xinemakakan aman.

4 Xineḷkawilikaṇ yej nikchijkej yej ayękti, ijkón ken nejemej nõ nikelkawiliáj yej nechiwilijkej yej ayękti.

Xineḷpalewikaṇ iga amo manikchiwasnekikaṇ yej ayękti; amo xineḷsemakakaṇ kuá' Tzitzimi' nechiwaltijnekij yej ayękti.

5 Iwán nõ kijlijkej:

—Siga se de amejemen makipiá se amigo iwán tajkoyówal makijliti: “Amigo, achi manimitztajtanili eyi mopaṇ

6 iga se noamigoj ásigo', wáḷaj wejka iwán anikpiá te nikualtiá.”

7 Iwán yej ono' kalijti', makijto: “Amo xineḷkuejkuesoki, nikaltzákto'ya, niwejwetztokeja iwán nopilowantzitziṇ. Awel nimoketza, awel nimitzmaka nité.”

8 Nimitzijliáj iga ayá' yawi moketzati iga san iyamigoj, sino que iga nemi kiteki'tajtaniliá iwán yawi kimakati inewi yej kipolowa.

9 Inón iga nimitzijliáj: Xiktajtanikaṇ, iwán Dios yawi mitzmakatiṇ, xiktemokaṇ iwán ankasiskej, xikaltzotzonakaṇ iwán mitzkaltapowiliskej.

10 Iga yej kitajtani, kimakaj; iwán yej kiteḷmowa, kasi; iwán yej kaltzotzona, kikaltapowiliáj.

11 '¿Ix wel se de amejemen antetajmej kimakas ipiltziṇ se te'ti kuá' kitajtaniliá tákual? ¿O kuá' kitajtaniliá topoṇ, kimakas se kowa'?

12 ¿O kuá' kitajtaniliá pioteksis, ix kimakas se kolo'?

13 Siga amejemej yej ankichiwaj yej ayękti, wel ankimakaj yej yeḷkti amopilowaṇ, ¡amoTaj yej

ono' ajko ipan cielo, majya sej kimakas iyEspírito Santo a'san kitajtaniłij!

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

¹⁴ Jesús kikixtijtoya małespíritoj ipan se taga' iga inón małespíritoj kinonojtilijtoya. Kuā' kisa' małespíritoj, nonoj welja tajtoj. Kuā' inón kitakej yej ompa onoyaj, san tajtachixtikajkej.

¹⁵ E' sekin kijtojkej:

—Tzitzimi'* yej ijéfejpa małespíritojmej, kimá' poder inín taga' iga kikixtiá małespíritojmej.

¹⁶ Sekin iga makimawetziltikan Jesús, kitajtaniliayaj iga makichıwa tejté yej manesi iga wi' ipan cielo.

¹⁷ E' Jesús kimatitoyay te kejlantoyaj in inomej, iwán kijlijkej:

—Siga se país mochiwa ome grupo iga mosep-ankuejkuesowaj, inón país poliwiya. Iwán siga se familia mosep-ankuejkuesowaj, akawis ni agaj.

¹⁸ Ijkón nō Tzitzimi' siga iséltisan mokixtiá, ¿kén yawi kipiati ipoder? Inín nikijtowa iga amejemen ankijtowaj iga nej nikixtiá małespíritoj ipan ipoder Tzitzimi'.†

¹⁹ E' siga annepantiáj iga nej nikixtiá małespíritoj ipan ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kikixtiáj małespíritoj? Yejémejsan monextiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj.

* **11:15 11:15** Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás. † **11:18 11:18** Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

20 Nej nikixtiá maļespíritoj iga ipodeṛ Dios, inón kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreinaṛo ipan amejemēn.

21 'Kua' se taḡa' yej pox tajpalej kipiá yej iga momanawiá, ayagaj wel kitachtekiá ichan.

22 E' siga wi' se' yej máj tajpalej iwán kitaniliá, kikuļliá inewi yej iga momanawiá yej ípan moconfiarowaya iwán kichtekiliáj inewi yej kipiá.

23 'Yej ayá' kiye'ita yej nikchiwa, inonwa' ne-ijiya; yej ayá' nepalewiá; inonwa' tapopolowa.

Mokuepa sej maļespíritoj ipan taḡa'

24 Jesús nḡ kijtoj:

—Kua' se maļespíritoj kisa ipan se taḡa', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi kan makalaki; iwán siga ayá' kasi, kijtowa: “Nia sej nimokuepati nochan, kan nikisa'.”

25 Kua' mokuepa kasi inón taḡa' ken se kajli yej tajtachpantolo' iwán tayejye'talijtolo'.

26 Iwán yawi kikuiti se' siete maļ espíritu yej majya sej que yéj, iwán inochin mochantiáj ipan inón taḡa', iwán inón taḡa' kichiwās majya sej yej ayekti que achto.

Mela'yolpakilis

27 Mieḡ taṭapojtóyao' Jesús, se siwa' tajtojté' recio, kijtoj:

—¡Mayolpakto inón siwa' yej mitzonoltij iwán mitziskaltij!

28 Jesús kijtoj:

—¡Máj mayolpakikan yej kikakij itájtḡl Dios iwán yej kichiwaj ken kijtowa!

Jesús t̄atapowa de Jonás

²⁹ Máj ajasitiayaj kan onoya Jesús iwán pewa' iga kijtoj:

—Inimej gente pox małojmej iga kinekij manikchiwa yej ayi'pa mo-ita, e' ayá' nia nikh̄extil̄itij nité, petz yej Dios kichiwilij Jonás.‡

³⁰ Ijkón ken yej chantitoyaj Nínive kitakej ipoder Dios ipan Jonás, ijkón n̄o yej ámampa onokej kitaskej ipoder Dios ipan nej yej iPiltzin Taga'.

³¹ Kuá' Dios tajuzgaroj, moketzas n̄o la reina yej mandaroj ipan tajli de Sabá iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoj iga ayompa ankichijkej. Inón reina wejka nejnen iga makikaki yej kimati rey Salomón;§ iwán nej majya sej que Salomón.

³² Kuá' Dios tajuzgaroj, yej ichamej weyi-altepe' Nínive, moketzaskej iga mitzjuzgaroskej, iwán kijtoskej iga ankichijkej yej ayekti; iga yej chantitokej Nínive, kuá' Jonás kipowa' itájt̄ol Dios, kikajtejkej iga kichiwayaj yej ayekti; iwán nej majya sej que Jonás.

Lámpara yej topan ono'

³³ 'Ayagaj kixotaltia icándil iwán makiyana, niga kitáliá itampa cajon, sino que kitáliá ajko iga yej kalakiskej matachakan.

³⁴ Moyix ken tikita se cándil yej mitztawia; siga moyix yekti, mitztawijos. E' siga ayekti, tonos ken kuá' takomichkan.

³⁵ Ximocuidaro iga inón ti'ti yej tikpia amo masewi.

‡ 11:29 11:29 Mt 12:40 § 11:31 11:31 1 R 10:1-13

36 E' siga monoyan mitztawijto' inon ti'ti, ayá' tonos ken takomichkan, noyan titachás, ken kua' se cándil mitztawijtos.

Jesús kajajwa fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley

37 Kua' tami' tajtoj Jesús, se fariseo kijlij iga matakua'ti ichan. Jesús yajki, kala' ichan iwán kíxnanya mesa.

38 Iwán fariseo ayá' kiyé'ita' iga Jesús ayá' achto momapá' ken kitekichiwaj kua' takuaj.

39 E' toTeko kijlij:

—Amejemen fariseojmej kenkua' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmajmej ankejlantokej iga antachtekiwán anchiwastekij yej ayekti.

40 ¡Ampachtolmej! ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kichij fuerájbapa kichij no yej ta-ijtikpa?

41 Nimitzijliáj iga achi xikmakakan ken tejté yej ankipiáj, inomej yej ayá' motapialiáj iwán ijkón anye'onoskej iyixtaj Dios.

42 '¡Anlastimajmej fariseojmej!, iga anka-partarowiliáj Dios diez por ciento de hierba buena, de chichí'kuaxiwi' iwán de inewi kuaxiwimej yej mókuapa. E' ayá' anchiwaj ken Dios kineki iwán ayá' ankinekij Dios. Ininwa' in yej yekti iga xikchiwakan iwán amo xikelkawakan iga xikyokatikan yej itátkipa Dios.

43 '¡Anlastimajmej fariseojmej!, iga kan takualo anmotaliynekiwán ipan ye'asientoj kan motaliáj yej máj tayakantokej yej onokej tiopan, iwán ankinekij iga nochi mamitzsaludarokan tajkoaltepe'.

44 '¡Anl̄astimajmej yej antamachtiáj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ken tikita an-animajxapomej yej anesi, yej kipapatiliá la gente iwán akítaj.

45 Iwán se yej tamachtiá ipan la ley, kijtoj:

—Tamachtiáni, iga inón tikijtoj, annepopowaj no nejemen.

46 E' Jesús kijtoj:

—¡Anl̄astimajmej, yej antamachtiáj ipan la ley!, iga ankitekimakaj amogentej makichiwakan yej ayagaj wel kichíwa. E' amejemen niga achi ankipalewiáj.

47 '¡Anl̄astimajmej!, yej ankichiwiliáj ikalyotz-itzin kan toktokej profetajmej yej kimijmiktijkej amotajwan.

48 Iga ijkón ankichiwaj, ankiye'itaj yej kichijkej amotajwan. Yejemen kimijmiktijkej iwán amejemen ankichiwiliáj ikalmej kan toktokej.

49 'Inón iga Dios yej nochi kimati kijtoj: “Nia nimitztitanilítij profetajmej iwán notatitanimej, sekin de yejemej anyawij ankimiktítij iwán sekin anyawij ankitalochtítij.”

50 E' Dios yawi kikulparoti la gente de inampa de inón i-esyomej inewi profetajmej yej kimijmiktijkej este iga kuá' pewa' inín tajli.

51 Pewa' este iga kimiktijkej Abel iwán este iga kimiktijkej Zacarías, yej kimiktijkej iyixtaj weyitiopan, itenoj altar. Inán nimitzijliáj iga Dios yawi kicastigaroti la gente yej inán onokej iga mikikej profetajmej.

52 '¡Anl̄astimajmej yej antamachtiáj ipan la ley!, iga ankitzakuaj itájtol Dios, amejemen

ayá' ankixmatij Dios iwán ankitzakuiliáj yej kixmatisnekij.

⁵³ Kuá' Jesús tami' kijtoj inín, yej tamachtiáj ipan la ley iwán fariseojmej pewa' iga kuejkue-siwikej iwán kitajtajtankej poxsan Jesús;

⁵⁴ kimela'temowiliayaj kansan makijto se tájtól iga wel makimawetziltikan.

12

Jesús tanonotza

¹ Iwán monechkojkej miles de gente este mototopewayaj. Iwán Jesús achto pewa' kijlij idiscipolojmej:

—Ta' xikakikan: amo xikchiwakan ken kitekichiwaj fariseojmej, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'.

² Ateyi nisé yej mochiwa ichtákasán yej ayá' mamomati, iwán ateyi nisé yej iyanto' yej amo mamomati.

³ Nimitzijliáj iga inewi yej ankijtowaj kan takomichkan, yawi mokakiti kan tachalpan iwán siga amo-ichtakatapowiáj ankaltzaktókejpa, yawi motzajzitipowati kan noyan mokaki.

Jesús kijtowa iga Dios mamomajmawili

⁴ Nokniwan, nimitzijliáj iga amo xikmajmawilikan yej tamiktiáj, e' máj máj awel te kichiwaj.

⁵ E' nia nimitzijlitij a'yéj xikmajmawilikan; xikmajmawilikan Dios yej wel mitzmiktiáj iwán wel mitzmotaj kan tawewelkato', inonwa' in yej xikmajmawilikan.

⁶ 'Ankimatij iga monamaka cinco tototzitzin iga ome tomintzitzin, e' Dios ayá' kelkawa nisé de inón.

⁷ Dios kimati ke' amotzonkalmej ankipiáj ipan amotzontekon. Amo ximajmawikan, amejemej máj anvalerowaj que mia' tototzitzin.

Amo xipinawa iga tikjowa iga tiktoka Jesús

⁸ 'Nimitzijliáj iga inewi yej kinojma-ijtowa iyixtaj la gente iga netoka, nej yej iPiltzin Taga', no nia nikijtoti iyixtaj iyangelejmej Dios iga netoka.

⁹ E' yej makijto iyixtaj la gente iga ayá' netoka, no nia nikijtoti iyixtaj iyangelejmej Dios iga ayá' netoka.

¹⁰ 'Siga agaj makijto yej ayekti iga iPiltzin Taga', Dios weljo' kelkawilij yej kijtoj, e' yej mamaltajto iga iyEspíritoj Dios, inón Dios ayo' kelkawilij.

¹¹ 'Kua' mitzwigaskej tiopan o iyixtaj juezmej o iyixtaj yej mandarowaj; amo xitayokoyakan iga ayá' ankimatij te anyawij ankijtotij.

¹² IyEspíritoj Dios yawi mitznextilij te anyawij ankijtotij.

Amo ximoconfigaro ipan tomín

¹³ Se toknin itzalan gente kijlij Jesús:

—Tamachtiani, xikijli noknin iga manemaka achi yej nekawilijkej notajmej.

¹⁴ E' Jesús kijlij:

—Ej, ¿ayéj netalij iga juez iga manimitzmajmakakan yej amotatki?

¹⁵ Kijtoj no:

—Ximocuidarokan, amo xikpoxpiasnekikan tejté yej awel ankipiáj. Se taga' awel ye'ono iga san makipiá komati yej pox patiyoj.

¹⁶ Iwán kipowilijkej se kan wel mixkuñtilo:

—Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya iwán pox mochíwaya yej kitokaya pan ímil, iwán pox mochíwaya yej kitokaya.

¹⁷ Inón taga' ijkín kijtowaya ipan iyalmaj: “¿Té inán nia nikchíwati? Ayá' nikpiá kan nikana yej nikixtij ipan nómil.”

¹⁸ Iwán kijtoj: “Nikmátiya te nia nikchíwati, nia nikxixitínati kan nikana nokosechaj iga manikchíwa yej máj wejweyi, iwán ompa nia nikánati inewi nokosechaj, iwán inewi yej nikpiá.

¹⁹ Iwán nia nikijliti noalmaj: Noalmaj, paréj timotaenilijto' iga mia' año; ximosewi, xitakua, xi-ati, xipaki.”

²⁰ E' Dios kijlij: “Taga' yej ken atitajlanto', ininsan yówal tia timikiti, iwán yej tikanto', ¿a'yéj tikawilij?”

²¹ Ijkón mochíwa se yej kinejnechkowa itomín iga yéjsan; e' iyixtaj Dios ayá' kipiá nité.

Dios ki-omemawia ipilowan

²² Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Nimitzijliáj iga amo xikyokoyakan té anyawij ankikuatij iga wel xonokan, niga xikyokoyakan amotzotzolmej yej anyawij ankakitij.

²³ Tejemej máj tivalerowaj que tákual iwán tocuerpoj máj sej que tzótzol.

24 Ta' xikitakan totomej ayá' milchiwaj iwán niga tapixkaj iwán akipiáj kajli kan kanaj yej kipixkaj, iwán Dios kitamakaj. ¡Puej amejemen máj anvalerowaj que totomej!

25 ¿Iwán a' de amejemej iga san matayokoya iga chapati', wel weyás se' alín?

26 Siga awel ankichiwaj inín yej alín, ¿te iga anmoyolmikiáj ipan sewo'?

27 'Ta' xikitakan ken iga weyáj xochimej, ayá' tekipanowaj iwán niga tajzomaj. E' nimitzijliáj niga el rey Salomón malej iga moye'taajakiaya; ayá' kaxilij ken inomej xochimej yej mojmõnsajtikej.

28 Iwán siga Dios ijkón kimõnsajchíwa kuaxi-wiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán mosta tatas ipan ti'ti, ¿kén iga ayá' mitztzotzolyotiskej, amejemen yej alín anmoconfiarowaj ipan Dios?

29 Amejemen amo xitayokoyakan iga ayo' te ankikuaskej o té anyawij ankonitij.

30 Yej ayá' kixmatij iyojwi Dios, tayokoyaj iga nochi inín, e' amoTaj yej ono' ajko kimátiya te mitzpolowaj amochan.

31 E' ximotemakakan iga Dios marreinaro ipan amejemen, iwán nochi inimej yej mitzpolowaj anyawij ankipiatij.

Amo xikpoxneki tomín

32 Jesús kijtoj:

—Amo ximajmawikan, amejemen yej ken amborregojmej yej ayá' ankomatimej, e' toTaj kineki iga iwán xisenmandarokan.

³³ Xiknamakakan yej ankipiáj iwán xikmakakan yej akipiáj. Ijkón ken ankenaj amotomín ipan yej ayí' tamis, iwán ipan cielo ken ankipiáj amotomín yej ayí'pa tami, kan ayagaj tachteki, iwán kan wechi ayá' taxixitina.

³⁴ Kan ono' yej mitzyoltilana ompa nochipa tikejlanos.

Matikchixtokan toTeko iga wi'ya

Jesús kijtoj:

³⁵ —Xinechixtokan iga niwi', xitaajakijtókanya iwán maxotátoya amomechomej.

³⁶ Xonokan ken inón tekipanowanimej yej kichixtokej itekomej iga maasi, iga yajki kan monamiktulo, iga kuá' asis, kikaltapowiliskej kuá' kaltzotzonas.

³⁷ Paktokej tekipanowanimej iga kuá' asis iteko makasikij isatokej; nimitznojma-ijliáj iga iteko yawi kixnantitij ipan mesa iwán yéjsan imatika kitajlij tákual.

³⁸ Paktokej yejemej siga kasitij isatokej, malej iga asis tajkoyówal o kuá' isájpasan.

³⁹ Iwán inín xikmatikan, siga se iteko kajli kimatiá katka keman yawi asiti yej tachteki, ayá' mokochkuilij iwán ayá' motemakas iga makikaltapokan iga makitachtekikan.

⁴⁰ Inón iga amejemen xisatokan iga xinechixtokan; nej yej iPiltzín Taga' niwi' kuá' ayá' ankimatitokej.

Omen tekipanowani, se yej pox tacredowa iwán se yej ayá'

⁴¹ Pedro kitajtan:

—NoTeko, ¿ix tikpowa' inín iga manimixkuítikan nejémejsan o iga inochi?

⁴² Kijtoj toTeko:

—¿A'yéj onos ken inón ye'tekipanowani yej nochipa kichíwa ken kijliá iteko, yej kitaliá iga makimandaro sekin itekipanowanimej ipan ichan iga matatamaka kuá' takualo?

⁴³ Pakto' inón tekipanowani iga kuá' asis iteko makasiki kichijto' ken kitekimakakej.

⁴⁴ Nimitzijliáj iga inón tekipanowani yawij kitajitij iga makimandaro inochi yej itátkipa iteko.

⁴⁵ E' siga inón tekipanowani makijto ipan iyalmaj: “Noteko wejkáwaso' iga asis”, iwán pewas iga kiknochiwas sekin tekipanowanimej, tajtaga' iwán siwatkej. Iwán pewas iga takua iwán ati este tawana.

⁴⁶ Yawi asiti iteko inón tekipanowani kuá' ayá' kichixto', iwán kuá' ayá' kimatito', iwán yawi kicastigaroti, kititanis kansan yawij yej ayá' tacredowaj.

⁴⁷ Tekipanowani yej kimajmati te kineki iteko iwán ayá' keklamikis iga makichíwa, yawij kimagatij poxsan.

⁴⁸ E' yej ayá' kimatito' iga kichíwa yej kajasi iga makicastigarokan, inón ayá' poxsan yawij kimagatij. Siga agaj Dios kimaka komati, no kitajtanilij komati; siga agaj Dios poxsan kipialia confianza, poxsan maye'nemi.

Itechko Jesús iga moyojyokatilo

⁴⁹ 'Nej niwalaj niktikuiltiko ti'ti ipan inín tajli, jiwán nejwa' niknekiá iga mawewelontoya!

50 Nia nipanoti ken ipan se bautismo iga yawij nepoxiknochiwatij, ipoxsan nimoyolmiktijto' malej ga aya asi inon dia iga mamochiwa!

51 ¿Ankijtowaj an niwalaj iga xonokan tamela ipan inin tajli? Nimitzijliaj iga ayá'; niwalaj iga ximoyoyokatikan.

52 Desde inan, cinco ipan se kajli yawij yoyokatitotij, eyi kijaskej yej omemej, iwán omen kijaskej eyi.

53 Tetaj yawi kiyati ipiltzin iwán tepiltzin yawi kiyati itaj; teye' yawi kiyati isiwapiltzin, isiwapiltzin yawi kiyati iye'; monanti yawi kiyati isiwamon iwán siwamon yawi kiyati imonan.

Ayá' kitaj yej Dios nemi kichiwa

54 Jesús kijlij no la gente:

—Kua' ankitaj moketza mixti ikalakiyan tonati', ankijtowaj iga yawi witzeti tiawa', iwán ijkón mochiwa.

55 Iwán kua' tejkawi ejeka', ankijtowaj iga yawi tadotonitiati, iwán ijkón mochiwa.

56 ¡Amejemen antakajkawaj iga ankitokaj Dios! Amejemej ankimatij yej kijtojneki mixti iwán yej mochiwas ipan tajli, ¿iwán te iga awel an kentenderowaj yej nejpa nemi nikchiwa yej Dios nemi mitznextiliáj?

Ximoyoltalikan iwán yej anmo-ijiyaj

57 '¿Te iga ayá' amogánajsan anmo-ijliáj iga ankichitokej yej ayekti?

58 Siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzwiga kan mandarolo, ximoyoltalikan ipan ojtí.

Porque siga mitzwiga iyixtaj juez, juez kiteki-makas policiyajmej iga mitzakiskej kuákalko.

⁵⁹ Nimitzijliá iga atikisas ompa este que xikixtawá inewi ke' mitztajtaniliáj.

13

Ximoyolpataqan o anyawij ampoliwitij

¹ Íkuá'san wálkej sekin iwán kitatapowijkej Jesús iga Pilato kimijmiktij sekin tajtaga' de Galilea kuá' onoyaj tiopan, iwán inomej iyesyomej kisenetiliy iwán iyesyoyolkamej yej kimakayaj iga iyofrendaj Dios.

² Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ankijtowaj amejemen iga ijkón kichiwilijkej inomej de Galilea iga máj kichijkej yej ayekti que sekin galileos?

³ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij nō.

⁴ ¿O amejemen ankijtowaj iga inomej dieciocho yej mikikej kuá' torre de Siloé wetzi' iwán kitepachojkej, máj kichijkej yej ayekti que sekin yej chantitokej Jerusalén?

⁵ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij nō.

Higuerajkuawi' yej ayá' taki

⁶ Jesús kijtoj inin iga mamixkuñtilo:

—Sę taga' kipiaya sę higuerajkuawi'* yej ixwatoya ipan ital, iwán yajki kitato siga ayá' takto'; e' ayá' kasilij nité.

* **13:6 13:6** Xikita glosario "Higo".

⁷ Kijlij yej kicuidarowa tajli: “Kipiaya eyi xiwi' iga niktekitemoliki itakilka inín higuerajkuawi' iwán ayí' nikasiliá. Xiktzontékiya; ¿te iga yawi talpolojtoti, ayéj iga taki?”

⁸ Inón yej kicuidarowaya tajli kijtoj: “Patrón, achó' xikajtewa inín xiwi'; manikaxaníli-o' tajli iwán nia niktalilijti abono.

⁹ Ijkón sí, anka takisya; e' siga ayá' takis, xiktzontekiy.”

Jesús kachitialiá se siwa' ipan día kuá' mosewilo

¹⁰ Jesús tamachtijtoya tiopan ipan se día kuá' mosewilo

¹¹ iwán ompa onoya se siwa' yej kipiaya dieciocho año iga wetito'. Se malespíritoj kitepo'wijkolojtoya iwán ni alín awel kimelawaya itepo'.

¹² Kuá' Jesús kita', kinotza' iwán kijlij:

—Ti-achitia'ya.

¹³ Iwán kitalilij imamej ipan inón siwa' iwán íkuá'san tepo'melawaya' iwán pewa' kiweyimatiltij Dios.

¹⁴ E' yej mandarowa tiopan kuejkuesiwi' iga Jesús taachitiltij ipan día kuá' mosewilo, kijlij yej ompa onoyaj:

—Ono' seis día iga tekipanolo. Ipan inomej día xiwitzekán, ximoachitiltikij, ayéj ipan día kuá' mosewilo.

¹⁵ Iwán toTeko kijtoj:

—Amejemen antakajkayawaj iga ankitokaj Dios, ¿ix ayá' ankixitomaj amotoroj o

amoburroj ipan día kuá' mosewilo iga anyawij ankamakatij?

¹⁶ Iwán inín siwa' ipiltzín ipilówampa Abraham. Iwán Tzitzimi' kenkuá' kilpitoya iga kokolis dieciocho año, ¿ix ayá' katka mamoxitoma malej iga ipan día kuá' mosewilo?

¹⁷ Kuá' Jesús tami' inín kijtoj, nochi yej ta-ijiyayaj mopinajtijkej. E' nochi pakiáj kuá' kitayaj iga Jesús kichíwaya yej ayi'pa mo-ita.

Íyol mostaza

¹⁸ Jesús kijtoj:

—¿Kén wel nimitzijliskej iga reinarowa Dios?, ¿iwán té wel nikmachotij?

¹⁹ Nikmachotíá iwán se íyol mostaza yej kitoka se taga' ipan ital, ixwa iwán weyá este que mochíwa weyikuawi', iwán totomej moxeketiáj ipan imajma'.

Levadura yej kiposawayaltíá itixyo pan

²⁰ Kijtoj no Jesús:

—¿Iga té iwán wel nikmachotíá ken iga Dios reinarowa?

²¹ Nikmachotíá iwán levadura† yej se siwa' kaxakualowa iwán komati harina, iwán moposawa inewi tixti.

Se kajli yej tzolti' ikaltenyo

²² Kuá' Jesús nemi yaya Jerusalén, panotiaya ipan altepemej iwán ipan altepetzitzín iga tamachtijtiaya.

²³ Iwán a'pa kijtoj:

—NoTeko, ¿ix ayá' ke' yej momanawiáj?

† **13:21 13:21** Xikita glosario “Levadura”.

Jesús kijtoj:

²⁴ —Xiteki'kalakikān ipan kalteñ yej tzol'ti', nimitzijliáj iga mia' kalakisnekiskej iwán ayá' welitiaskej.

²⁵ Kuá' iteko kajli mokéztasya iwán kitzákuasya kalteñ, amejemej yej amonokej fuera ankaltzotzonaskej iwán ankijtoskej: “Noków, noków, achi xinekaltaṓkañ.” E' yéj mitzijliskej: “Ayá' nimitzijmatij.”

²⁶ Iwán ankijtoskej: “Tisentakuajkej iwán tisen-ṓtikej, iwán annemachtijkej ipan nocallejmej.”

²⁷ E' yéj mitzijliskej: “Nimitzijliskeja iga ayá' nimitzijmatij. Xicholokān notenoj, amonochin yej ankichiwaj yej ayekti.”

²⁸ Ankitaskej Abraham, Isaac, Jacob iwán inewi profetajmej yej onokej kañ reinarowa Dios, miej amejemen amonoskej fuera, anyawij anchokatij iwán antanguetzekaskej.

²⁹ Witzeloy del nóртеjpa iwán del sur iwán kañ ikisáyampa tonati' iwán ikalakíyampa iga mamotaṓlikān iga matakuaṓkañ kañ reinarowa Dios.

³⁰ Yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij, iwán yej inán tayakantokej yawij kawitij tatepotztaj.

Jesús chōka iga Jerusalén

³¹ Íkuá'san asikej sekin fariseojmej iwán kijli-
jkej:

—Xikísaya nigaj iwán xaja iga Herodes mitzmiktijneki.

³² E' yéj kijtoj:

—Xakan iwán xikijlikan inón koyo[‡] yej takajkayawa: “Iga aman iwán moſta nia nikijkixtiti maſepiritojmej iwán nia nitaachitiltiti iwán moſta ſe día niktamij notekipánol.”

³³ E' kipiá iga aman, moſta iwán moſta ſe día nia ninejnemiti, iga awel mamiki ſe profeta ſiga ayá' ono' Jerusalén.

³⁴ 'iAmejemen, amejemen, yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktiáj profetajmej iwán ankitejtemiktiáj taſitanimej yej Dios mitztitaniliáj! ¡Mia' vej nikne' manimitznechkokan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantzizín iyastakapaltampa, e' ayá' ankinেকেj!

³⁵ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan§ yawi kawiti iselti; iwán nimitzijliáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij eſte kuá' antajtoſkej de nej ijkín: “Matikweyimatiltikan yej wi', yej toTeko Dios kititani.”

14

Jesús kachitiltiá ſe taga' yej pojposawa

¹ ſe día kuá' moſewilo, Jesús yajki takuato chan ſe ijefej fariseojmej, iwán ſekin fariseojmej kipipixtoyaj.

² Ompa no onoya iyixtaj Jesús ſe taga' yej pojposawa.

³ Iwán Jesús kitajtan yej tamachtíáj ipan la ley iwán fariseojmej:

‡ 13:32 13:32 Español: zorro. § 13:35 13:35 Jesús kijtoj “amókal”, yej nij kijtojneki “amoweyitiopan”. Jer 22:5

—¿Ix wel taachitialtilo ipan día kuá' mosewilo, o ayá'?

⁴ E' yejemej até kijtojkej. Jesús kikitziyej yej wetitoya iwán kachitaltij, iwán kijlij iga mayáwiya ichan.

⁵ Iwán kijlij sej fariseojmej:

—¿A'yéj de amejemen, siga iburroj o itorojwéj mawetzi xapoko, ix ayá' íkuá'san kixitij malej iga día kuá' mosewilo?

⁶ Iwán ayá' nokta wel kitenkuepiliayaj.

Te-ikniwan kan monamiktilo

⁷ Kuá' Jesús kitaya iga yejemej kitapejpe-nayaj iga mamotalikan kan motaliáj yej máj tayakantokej, ijkín kinonotzkej:

⁸ —Kuá' agaj mitzinvitarowa kan monamiktilo, amo ximotali kan motaliáj yej paréj tayakantokej, iga wel asi se' yej máj tayakanto' que tej,

⁹ iwán yej mitzinvitaroj wel mitzijliá: “Achi ximoketza iga mamotali inín toknín.” Iwán tia timopinajtiti iga tia timotaliti kan motaliá námol.

¹⁰ Kuá' mitzinvitarowaj, ximotali kan motaliá námol; iga kuá' mawiki yej mitzinvitaroj, mamitzipli: “Amigo, ximotali kan motaliá yej máj tayakanto'.” Ijkón mitzye'itaskej poxsan yej kixnantoskej mesa.

¹¹ Porque yej igánajsan moweyimati, inón yawij kalimpamatitij, iwán yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

¹² Jesús kijlij nō inón yej ta-invitarowa:

—Kuá' tikchiwa ilwi' o se cena, amo xikin-vitaro yej iwán timoye'ita, niga mokniwan, niga

mopariētejmej, niga movecinojmej yej motapialiáj; iga yejemej wel mitzinvitaroskej iwán ijkón mitzmākuepaskej.

¹³ Kūa' titatamakasneki, xiknōtza iga mawitzekān yej ayá' motapialiáj, mātepomej, kōxomej iwán pachamej.

¹⁴ Iwán tipoxpāktos iga yejemej awel mitzmākuepaskej; e' tej yawij mitzmākuepatij kūa' yej ye'nemij ojpa-isaskej kān miktokkej.

Sę tāga' kichiwa weyi-ilwi'

¹⁵ Kūa' kika' inín, se yej kixnāntoya mesa kijlij Jesús:

—Pākto' yej takua ipan ilwi' yej kichiwiliáj inomej yej motemakaj iga Dios marreināro ipan yejemen.

¹⁶ Iwán Jesús kijlij:

—Se vej se tāga' kichij komati tákual, iwán tātitan iga makinotzatij mia' gente.

¹⁷ Iwán kūa' takuáloya, kititan imonsoj iga ijkín makijlítja: “Xiwikíkanya, iga óno'ya nochi.”

¹⁸ E' inochi p̄wakej iga ijkín kijtojkej; yej achto kijtoj: “Achi xinedisculpāro, nikówago' se tajli iwán kipiá iga nia nikitati.”

¹⁹ Se' kijtoj: “Nikówago' cinco yunta iwán nia nikitati ken tekipanowaj. Nimitztajtaniliá iga amo ximoyolmikti iga awel ompa nonos.”

²⁰ Iwán se' kijtoj: “Nimonamíktijo' inón iga awel niati.”

²¹ Iwán inón monsoj yajki kipowilító iteko inewi kensan kijlijkej. Iwán t̄etaj kuejkuesiwi', iwán kijlij imonsoj: “Xaj tajkoaltepe' iwán ipan

overtimej, iwán xikijli iga mawitẓekān yej ayá' motapialiáj, maṭepomej, koẓomej iwán pachamej.”

²² Máj máj monsoj kijtoj: “Noteko níkchija ken tine-ijlij, iwán kitolówa-o' máj kaṇ motalilo.”

²³ Tetaj kijlij imonsoj: “Xaj ipan callejmej, ipan overtimej iwán xikteki'yolyamanakan sekin iga makalakikan iga maṭemi nókal.

²⁴ Nimitzijliáj iga nisé de inomej yej achto nikijlijkaj, yawij takuatij.”

Makisentali iyalmaj iga se kitoka Cristo

²⁵ Mia' gente kitokaya Jesús, iwán yéj mokuropa' iga kijtoj:

²⁶ —Siga agaj wi' iga neṭoka, iwán ayá' neṭokiliá máj que itaj, máj que iye', máj que isiwa', máj que ipilowan, iwán máj que iyiknimej, iwán manetoka, malej iga este makimiktikan iga nej, inón awel mochiwa nodiscipoloj.

²⁷ Yej kinekis manetoka, e' ayá' kikechpanowa icruz,* awel mochiwas nodiscipoloj.

²⁸ Siga se de amejemen kichiwasneki se torre, ¿ix ayá' achto kitas ke' tomín kiwigas iga makita ken kiyekawiltij?

²⁹ Siga san makipewalti iwán awel makiyekawilti, nochi yej kitas yawi kipinajtiti.

³⁰ Iwán kijtošej: “Inín taga' san kipewaltij iwán awel kiyekawiltij.”

³¹ Kuá' se rey yawi momijmiktiti iwán se' rey, ¿ix ayá' achto kitas siga wel kitaniliá siga

* **14:27 14:27** “Kikechpanowa icruz”: anka kijtojneki motemaka iga wel makiknochiwakān, este mamiki iga kitoka Cristo.

kimatito' iga isoldadojmej ono' diez mil, iwán yej íwán yawij momijmiktítij onokej veinte mil?

³² Siga momachiliá iga yawi kipoloti, kua' se' rey maónoo' wejka, kitatitanilij iga amo mamomijmiktikan.

³³ Ijkón nokta, a'san nesi' de amejemen yej ayá' makikajtewa inewi yej kipiá, awel mochiwa nodiscípoloj.

Kua' iga ista' kikajtewa ikoko'ka

³⁴ Jesús nō kijtoj:

—Ista' pox yekti; e' siga ay'ya istaweli', ¿kéno' tawelialtij?

³⁵ Ayo' yekti iga nité, motajkáliya. Yej kipiá inakamej, makikakikan. †

15

Borregojtzin yej poliwika

¹ Nochi yej kicobrarowayaj impuestos* iga Roma iwán yej najnamolnemiáj yayaj iná' Jesús iga kikakitij.

² Fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley, ijkín kipopowayaj Jesús:

—Inín komemawia yej ayá' ye'nemij, iwán este iwán sentakuaj.

³ Iwán Jesús kipowa' se kan mamixkujtilo, kijtoj:

⁴ —Siga se de amejemen makipiá cien borrego iwán se makipolo, ¿ix ayá' ómpao' kikajtewas

† **14:35 14:35** Yej kitoka Cristo, e' ayá' de mela', ken ista' yej ayá' koko'. * **15:1 15:1** Xikita glosario "Impuestos".

inón noventa y nueve ipan sakayoj, iwán yaj kitemoti yej poliwi' este kan casis?

⁵ Iwán kuá' kásisya, pakis iwán kikechpánojya iga kiwigas.

⁶ Iwán kuá' ásisya ichan, kinechkoj iyamigojmej iwán ivecinojmej, kijtoj: “Matipakikan, iga inán nikási'ya noborregojo yej nikpolojka.”

⁷ Pues nej nimitzijliáj iga máj pakiloj ipan cielo kuá' se yej kichiwaya yej ayekti moyolpata, que iga inomej noventa y nueve yej ye'nemij iga moyolpatákeja.

Tomín yej poliwika

⁸ 'Siga se siwá' makipiá diez tomín iwán se makipolo, ¿ix ayá' kixotaltij ti'ti iwán tachpanas kalijti', iyolpan kitemoj este kan casis?

⁹ Iwán kuá' kásisya, kinechkoj iyamigajmej iwán ivecinajmej, kijliskej: “Matisempakikan iga nikási'ya notomín yej nikpolojka.”

¹⁰ Ijkonсан nō pakij iyangelejmej Dios kuá' se yej kichiwaya yej ayekti moyolpata.

Tepiltzín yej kitoloj itomín iga ayompa nemi'

¹¹ Iwán kijtoj nō Jesús:

—Se taga' kipiaya ome ipilowan,

¹² iwán yej tetzoyo' kijlij itaj: “Notaj, xinemákaya yej mochíwas notatki.” Iwán itaj kimá' ke' kitocarowaj sejsé.

¹³ Iwán ayá' wejkatí', yej tetzoyo' kinamá' inewi yej kimakakaj, iwán yajki wejka ipan se'ya estado. Iwán ompiga kitolojo itomín iga ayá' ye'nemiá.

14 E' kuə' motatámija, íkuə'san nō pox apistajtiá' ipan inón estado iwán pewa' iga mayana.

15 Iwán yajki çan se taga' yej de ompa iga kitajtanilito tekípánol, iwán kititan rancho iga makicuidaroti koyamemej.

16 Iwán kinekiá magui' makíkuaya algarroba† yej itákualpa koyamemej, e' ayagaj kimakaya.

17 Iwán ijkín kijtoj ipan iyalmaj: “¡Notaj kipiá mia' itekipanowanimej iwán ompa ichan kipiáj komati tákual, e' nej nigaj nemi nimayanmiki!

18 Nej niati sej çan notaj, iwán kuə' nasiti nikijlij: Notaj, nikchij yej ayękti iyixtaj Dios iwán nō nimitzchiwilij yej ayękti.

19 Ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzın; e' achō' xineomemawi malej kenya se motekipanowani.”

20 Máj máj ojku' iga yajki çan itaj.

'Iwán kuə' asitiayay, tetaj wéjkanan kita' ipiltzın iwán kiknelij. Iwán motalojtiajki, kixnamikito, kikechnapaloj iwán este kipipitzoj.

21 Iwán tepiltzın kijlij itaj: “Notaj, nikchij yej ayękti iyixtaj Dios iwán nō nimitzchiwilij yej ayękti, iwán ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzın.”

22 E' itaj ijkín kitekimá' itekipanowanimej: “Xikuajliguilikan yej máj ye'tzótzol iwán xik-

† 15:16 15:16 Algarroba ken kuaxinékuil, se kuawi' yej momati Palestina. Inimej algarroba kikuayaj koyamemej wan toknimej yej amotapialiyaj. Judiyojmej ni alin akiye'itayaj koyamemej, inon iga inin patrón nesi iga ayéj judío. Iga se makicuidaro koyamemej poxsan ayéj ye'tekipánol iga se judío, wan máj ayękti iga makikua itákual koyamemej.

taajakiltikan; iwán xiktalilikan se anillo ipan imájpil iwán xikakiltikan iga'.

²³ Iwán xikuitij torojtzin yej máj tomakti', iwán xikmiktikanya iga matitakuakan iga tiawij tikilwichiwilitij.

²⁴ Iga inín nopiltzin, ken kua' miktoyay, iwán inán sej isa'. Poliwíkaya, iwán inán sej walaaj." Iwán pewakej iga kilwichiwilijkej.

²⁵ 'E' inón sewo' tepiltzin yej máj tekoko, ayá' onoya, nemiá ipan kuayoj. Iwán kua' asitiwitziaaya ichan, kikagui' iga nento' ilwi' iwán nemi mijtoto.

²⁶ Kua' inón kikagui', kinotza' se chokotzin, kijlij: "¿Tétaj mochíwa?"

²⁷ Iwán kijlij: "Asi' sej moknín yej yájkaya. Iwán motaj tatekimá' iga mamomikti se torojtzin yej máj tomakti', iga ye'asi' sej ipiltzin."

²⁸ Iwán poxsan kuesiwi' iyiknín yej máj tekoko, iwán ayo' kinekiá makalaki kalijti'. Máj máj kisa' itaj, iwán kijlito iga makalaki.

²⁹ Tepiltzin yej tekoko kijtoj: "Nej ikyay nimitzpalewijto', iwán nochipa nikchíwa ken tine-ijliá. Iwán ayí' tinemaka nisé chivojtzin‡ iga mani-ilwichiwakan iwán noamigojwan.

³⁰ E' inán asi' inín mopiltzin yej nemitoyay iwán siwatkej, yej kitoloj inewi yej tikmakaka, iwán inán tikmiktilij se torojtzin yej máj tomakti'."

³¹ Itaj kijtoj: "Ta' xinekaki nopiltzin, tej nochipa tonoj notennoj, iwán inewi yej nej nikpiá, tej motatki.

‡ 15:29 15:29 Xikita glosario "Chivo".

32 E' inán yekti iga mati-ilwichiwakan iwán matipakikan iga moknín ken kua' mikikay, iwán sej isa'. Poliwíkaya, iwán inán sej wáaj.

16

Se taga' yej takajkayawa

¹ Jesús nō kipowilij idiscipolomej:

—Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya, kipiaya nō se iyencargadoj, iwán inón iyencargadoj yajkij kitelwitoj iná' ipatrón iga nemi kimalgastarowiliá itomín.

² Iwán ipatrón kinotza', kijlij: “¿Té iteki in yej ne-ijliáj iga tej? Xinematilti de inochi motekipánol yej tikchij iga ay'ya máj tonos iga tino-encargadoj.”

³ Iwán inón encargado kijtoj ipan iyalmaj: “¿Té nikchíwas?, nopatrón némiya nekixtiá iga nej iyencargadoj ipan itekipánol. Ayá' wel niktekipanowa tajli, iwán nipiná iga maniktaj-tantinemi tomín.

⁴ Nikmátiya te nia nikchíwati, iga manikpiá a'yéj maneomemawíkan ipan ichamej kua' ay'ya nikpiás tekipánol.”

⁵ Iwán kinotza' sejsé sejsé yej kideberowayaj ipatrón. Yej áchtosan kitajtan, kijlij: “¿Ké' tikdeberowa nopatrón?”

⁶ Iwán yéj kijtoj: “Nikdeberowa cuatro mil litros de aceite.” Inón yej encargado kijlij: “Xikui morrecíboj iwán nimanín xikijkuilo iga dos mil litros tikdeberowa.”

⁷ Iwán kitajtan sewo': “In tej, ¿ké' tikdeberowa?” Iwán kijlij: “Cien koya'kóxtal

de harina.” Iwán el encargado kijlij: “Xikui morreciboj iwán nimanín xikijkuilo iga ochéntajsan tikdeberowa.”

⁸ Malej iga el encargado takajkayaj, ipatrón kiye'ita' ken kichij iga kimati kén iga wel mopalewiá.

Wan kijtoj sej Jesús:

—Yej ayá' kixmatij toTeko, máj kimatij ken iga mopalewiáj que yej kixmatij toTeko.

⁹ Nej nimitznonotzaj iga amotomín yej de inín tajli, xikuikan iga xikpalewikán toknimej, iga ijkón kuá' anmikiskej, támisya tomín iga amejemen, iwán onos yej mitzomemawiskej ipan cielo.

¹⁰ 'Yej ye'nemi kuá' kipiá alín, nō ye'nemis kuá' kipiás komati; yej takajkayawa kuá' kipiá alín, nō takajkayawas kuá' kipiás komati.

¹¹ Siga ayá' ankichiwaj yej yekti wan tomín yej ono' ipan inín tajli, ayagaj wel mitzmasukkej yej máj valerowa ipan cielo

¹² Siga ipan yej ayéj amotatki ayá' ankichiwaj yej yekti, ayagaj wel mitzmakaj tejté iga amotatki.

¹³ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sésanwa' in yej kiye'itas, iwán se' kijiyas, o se kitokas iwán se' kikajtewas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzyoltlanaj tomín.

¹⁴ Fariseojmej yej poxsan kipiasekij tomín kikaktoyaj inewi inimej tájtōl, iwán kipinajtiayaj Jesús.

¹⁵ Iwán Jesús kijlij fariseojmej:

—Amejemenya nokta yej ankijtowaj iyixtaj toknimej iga anye'nemij, e' Dios kixmati

amoalmajmej; yej tajtaga' kipoxye'itaj, Dios ayá' kiye'ita.

Iley Moisés iwán kén iga reinarowa Dios

¹⁶ 'Este kuá' onóyao' Juan yej tabautizarowa, inón vej onóyao' iley Moisés iwán yej tanextilijkej profetajmej. Inán mopowa ye'noticiaj kén iga reinarowa Dios, iwán mia' kalakisnekij.

¹⁷ 'Máj fácil iga cielo iwán tajli mapoliwi, que iga amo mamocumpliuro inochi iley Moisés.

Jesús tamachtiá iga amo mamokawalo

¹⁸ 'Nochi taga' yej kiyokakawa isiwa' iwán monamiktiá wan se' siwa', kichiwa yej ayekti; iwán yej monamiktiá iwán siwa' yej kikajto' iwewej, nō kichiwa yej ayekti.

Lázaro iwán se taga' yej poxsan motapialiaya

¹⁹ 'Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya, kakiaya yejsan ye'tzótzol yej mōnsajti' iwán nochipa kichiwaya weyi-ilwi'.

²⁰ Onoya nō se taga' yej ayá' motapialiaya, itōka' Lázaro, yej palantoya ikajlo' inoyan, iwán motaliaya talpan ipan ikalten inón yej motapialiaya.

²¹ Iwán kinekiá makikua ipotzkilka tákual yej xijxini ipan imesaj inón yej motapialiaya; iwán pelomej kiná'techowayaj iga kipajpalowilitij ikajlo' kan palanto'.

²² E' se día migui' yej ayá' motapialiaya, iwán angelejmej kiwigakej ipan cielo itenoj Abraham. Iwán yej motapialiaya nō migui' iwán kitokkej.

23 Inón yej motapialiaya kiknoçhijtoyaj ipan ti'ti yej ayí' sewis, wéjkan kita' Abraham, iwán Lázaro itenoj.

24 Iwán tzajtzi': "Notaj Abraham, xine-ikneḷi, xiktītani Lázaro iga makapacho imajpilpuntaj ipan a'ti, iwán mawiki makiseseliki nolenguj iga nemi ne-iknoçhīwa poxsan inín tiwelon."

25 E' Abraham kijtoj: "Nopiltzin, xikejlamiki iga tej kuá' tísatoya, timotapialiaya, Lázaro poxsan mo-iknoçhij. Inán yéj yolpakto' nigaj, iwán tej inán timoknoçhīwa.

26 Iwán awel nokta se yawi ompígapa, iga ono' se axapowewej yej teyokatiá iga amo matimoná'teçokan, inón iga yej kineki mayawi ompí, ayá' wel, niga yej de ompí awel witezij nijiga."

27 Iwán yej motapialiaya kijtoj: "Nimitzijliá, notaj Abraham iga xiktītani Lázaro çan notaj,

28 iga nikpiá cinco nokniwan, iga makitapowitij iga amo mawitezkan nigaj kan moknoçhīwalo."

29 E' Abraham kijlij: "Ompiga ono' yej kijkuiloj Moisés iwán profetajmej, jinón makikakikan!"

30 Yej motapialiaya kijtoj: "Kena notaj Abraham, e' siga agaj de inimej yej miktókeja mayawi, kipataskej kén iga nemij."

31 E' Abraham kijlij: "Siga ayá' kicredowaj yej Moisés iwán profetajmej kijkuilojkej, ayá' no kijtoltkiskej se yej mikto' malej iga maojpa-isa."

17

Xikperdonqro moknin

1 Jesús kijlij idiscipulojmej:

—Nochipa onos yej kiyoltilana se iga makichíwa yej ayekti; e' ipoxsan kinkochíwaskej yej matachíwalti yej ayekti!

2 Máj yekti katka makimotakan lámako wan se weyite'ti makilpilikan ipan ikech, que iga yéj itechko se de inimej yej netokaj makichíwalti yej ayekti.

3 Ximocuidarokan.

'Siga moknín mitzchíwiliá yej ayekti, xiknontza; siga moyolpata, xikelkawili yej mitzchíwilij.

4 Malej iga mitzchíwiliá yej ayekti siete vej ipan se día, iwán siete vej mamitzijliki: “Ay' inán nikchíwas ijkón.” Xikelkawili yej mitzchíwilij.

Yej wel mochíwa iga moconfiarolo ipan Dios

5 Itatitanimej kijlijkej toTeko:

—Xinepalewikan iga máj manimoconfiarokan pan tej.

6 Iwán toTeko kijtoj:

—Siga anmoconfiarowaj malej alín ke' se iyol ajonjolín, wel ankijliayaj kuawewej: “Xiwiwita nigaj iwán xixwati ipan lámak”, iwán inón kuawi' mitztajtolkuiskej.

Kén makichíwa se esclavo

7 'Siga se de amejemen kipiá se esclavo* iwán kuá' ásigo' iga yajka milpan, iga támi'ya aradojtoya o kicuidarojtoya ganadojmej, ¿ix tiki-lij: “Ximopanolti iwán ximotali iga xitakua”?

* 17:7 17:7 Xikita glosario “Esclavo”.

⁸ Ayá', majwa' tikipliá: "Xiktali momándil wan xinechiwili iga manitakua iwán manati. Iwán tej sej titakuaj iwán tatis."

⁹ Anka ayá' tikiplij: "Gracias", iga moesclavoj kichij ken tiktekimá'.

¹⁰ Ijkón nō amejemen, kuá' ankitamiskej iga ankichiwaj inewi yej Dios mitztekimakaj, xikijtoqan: "Ni-esclavojmej yej awel máj te nikchiwaj, iga nikchijkej yejsan netekimakakej."

Jesús kipajtiá diez tajtaga' yej palanto' inakayomej

¹¹ Kuá' Jesús nemi yawi Jerusalén, panotiajki kan mixnanto' italmej Samaria iwán Galilea.

¹² Kuá'san asi' ipan se altepetzin, mixnan iwán diez tajtaga' yej palantokej ikajlomej iga kipiayaj lepra, e' mojeketzkej wéjkan de kan onoya Jesús

¹³ iwán tzajtzikej:

—¡Jesús, Tamachtiani, achi xine-iknelikan!

¹⁴ Kuá' Jesús kita', kijlijkej:

—Xakan iná' sacerdotejmej.

Miej nemi yayaj, achitiakej.

¹⁵ Iwán se de yejemen, kuá' mo-ita' iga achitia'ya, mokuépa', este tzajtzi'pa iga kiweyi-matiltijtiwalaj Dios.

¹⁶ Motankuaketza' iyixtaj Jesús, motzontoga' este ipan tajli, iga kimá' gracias. Inín taga' katka de Samaria.†

¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá'taj diejmej yej pajtikej? ¿Kan onokej inomej sewo' nueve?

† 17:16 17:16 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

18 ¿Ix inĩnsan isel̄ti yej ayéj israēlita mokuepa' iga kiweyimatĩltĩko Dios?

19 Iwán kijlij taga':

—Ximoketza iwán xaja; tiyektia'ya iga timo-confiaroj ipan Dios.

Kén an iga reinaroj Dios

20 Fariseojmej kitajtankej Jesús iga kéman pēwas iga reinaroj Dios. Iwán yéj kijtoj:

—Kua' pēwas iga reinarowa Dios, ayéj ken tejté yej mo-ítapa.

21 Ayá' yawi mo-ijtoti: “Nigaj ono'”, o “Ompa ono'”; iga Dios reinarówaya ipan amoalmajmej.

22 Iwán Jesús kijlij idiscipulojmej:

—Wĩ'o' kuá' ankinekiskej xonokan wan nej yej iPiltzĩn Taga', e' ayá' anne-itaskej.

23 Sekin mitzijliskej: “Nigaj ono'”, o “Ompa ono'.” E' amo xakan iwán niga xixtokakan.

24 Iga ijkón ken kuá' mo-ita iga tapetani iwán kitawía noyan cielo, ijkón kuá' nia niwitzeti, nej yej iPiltzĩn Taga'.

25 E' achto yawij ne-iknochiwatij poxsan, iwán yej inán onokej ayá' netajtolkuiskej.

26 Ken mochi kuá' onoya Noé, ijkonsan no mochiwas inón día kuá' nimokuepas nej yej iPiltzĩn Taga'.

27 Nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, monamiktiayaj iwán kinamiktiayaj isiwapilowan, este ipan inón día kuá' Noé kala' ipan weyi ákal. Iwán walaj pox recio tiawa' iwán inochĩn amikikej.

28 Ijkon_{san} nō mochij kuā' onóyao' Lot: nemi takualowaya iwán nemi atilowaya, takowayaj iwán tanamakayaj, tokayaj iwán mokaltiyaj;

29 e' kuā' Lot kisa' ipan altepe' Sodoma, wetzi' ti'ti iwán azufre yej wälaj ipan cielo, iwán kimiktij nochi.

30 Ijkón yawi mochiwati kuā' nej yej iPiltzín Taga' niwí'.

31 'Íkuā', siga agaj onos iyixko kajli ipan ipetayo, ay'ya matemo iga matakijkixti; siga agaj onos imilpan, ay'ya mamokuepa ichan.

32 Xikejlamikikansan yej isíwā'pa Lot.

33 Yej ayá' kinekis mamiki iga netoka, yawi mopoipoloti; e' yej mikis iga netoka, nochipa onos nowan.

34 'Nimitzijliáj iga ipan inón yówal kuā' niwí', omen senkochtoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

35 Omen siwatkej tapayantoskej; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

36 Ome taga' sen-onoskej milpan; se kiwigaskej, iwán se' kikajtewaskej.

37 Kuā' kikakikej inín, kitajtankej:

—¿NoTeko in inón kan mochiwas?

Iwán Jesús kijtoj:

—Kan onos yej mikto', ompa monechkoskej moximej.

18

Kan mamixkuñtilo de se yej wewejmí' iwán se Juez

1 Jesús kipowilij idiscipolojmej kan mamixkuĩtikan, kinextilijkej iga nochipa makitenewikan Dios iwán amo mamosemakakan.

2 Kijtoj:

—Ipan se altepe' onoya se juez yej ayá' kimajmawiliaya Dios niga kitajtolkuiá agaj.

3 Ipan inonsan altepe' onoya no se siwa' yej mi' iwéj, tekiyaya kitati el juez iwán kijliaya: “Xinepalewi iga maniktanili yej ne-ijiya.”

4 Awil wéjkaja iwán el juez ayá' nemi kichíwa nité, e' máj, máj, kijtoj: “Malej iga ayá' nikmajmawiliá Dios niga niktajtolkuiá agaj,

5 e' inín yej wewejmí', nekuejkuesojtinemi, nia nikmanawiti iga ayo' mawiwiki, amo santá' nemela'kuejkuesoj.”

6 Iwán toTeko kijtoj:

—Inón yej kijtoj juez yej ayá' ye'nemi.

7 ¿In Dios ix ayá' kimanawij no yej kitapejpen, yej tanotztokej nochipa?, in Dios, ¿ix wejkawas iga kimanawij?

8 Nimitzijliáj iga ayá' wejkawas iga kimanawiskej. E' kuá' nej yej iPiltzin Taga' niwí', ¿ix nikasíki-o' ipan inín tajli yej moconfiarowaj ipan nej?

Kan mamixkuĩtilo de fariseo iwán yej kico-brarowa impuestos iga Roma

9 Jesús kipowa' inín se' kan mixkuĩtilo iga inomej yej momachiliáj iga ye'nemij, malej iga ta-ijiyaj:

10 —Qme taḡa' yajkiḡ tiḡpan oraḡotoj, se fariseo katka iwán sewo' inón yej kicobraḡowaḡa impuestos iga Roma.

11 Fariseo ejkati-oraḡoj, kijliá Dios: “Tej tinoTaj, nimitzmaka gracias iga nej ayéj ken sekin, tachtekij, ayá' ye'nemij, iwán yawij iwán siwatkej. Nej ayéj ken inín yej kicobraḡowa impuestos iga Roma.

12 Nej nimayunaḡowa ome vej ipan semana iwán nimitzmaka diez ipan cada cien inewi yej niktaniá.”

13 Yej kicobraḡowaḡa impuestos iga Roma kaḡwi' este ken nepa iwán ayá' miḡewiḡaya iga ajkotachaya, maḡwa' moelwitekiá iwán kij-towaḡa: “¡Dios, xine-ikneḡi iga nej nikchijto' yej ayekti!”

14 Kijtoj no Jesús:

—Nimitzijliáj iga kuá' inín taḡa' tami' oraḡoj, yajki ichan iwán Dios kiye'íta'ya, e' inón fariseo Dios ayá' kiye'íta'. Yej moweyimati, yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

Jesús kiye'ijliá kōkonetzitzin

15 Kiwiḡayaj no kōkonetzitzin iná' Jesús, iga makitajtaniḡ Dios iga maye'onokan; e' kuá' discipolomej kitakej, peḡwakej iga kajajwakej yej kiwiḡayaj kōkone'.

16 Iwán Jesús kinotzkej iwán kijtoj:

—Xikawaḡan in kōkone', kaḡa manetechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochiwawa ken inimej kōkone', kajasi iga Dios marreinaḡo ipan yéj.

17 Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandaro ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

Se taga' yej motapialia' tajtowa iwán Jesús

18 Se yej mandarowa kitajtan Jesús:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchiwas iga manono nochipa iwán Dios?

19 Jesús kijtoj:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichiwa yej yekti, inonwa' Dios.

20 Tikmátiya yej Dios tatekimaka iga mamochiwa: “Yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitakajkayawa, xikye'ita motaj iwán moye'.”

21 Taga' kijlij:

—Inón nochipa nikchijto' desde ga aya niyolej.

22 Kuá' inón kika' Jesús, kijtoj:

—Mitzpolówao' sesan: xiknamaka inewi yej tikpia' iwán xikmaka yej ayá' motapialia', iwán ijkón tikpiás yej Dios máj kiye'ita; iwán xiwiki iga xinotoka.

23 E' kuá' taga' kika' inín, moknomati' iga poxsan kipiaya tomín.

24 Kuá' kita' iga moknomati', kijtoj Jesús:

—¡Pox difícil iga yej motapialia' mamotemakan iga Dios marreinaro ipan yejemen!

25 Máj wel panowa se camello* ipan ixapoyo akoxaj que se yej motapialia' mamotemaka iga Dios marreinaro ipan yéj.

26 Yej kikakikej, tatajtankej:

* **18:25 18:25** Xikita glosario “Camello”.

—Iwán, ¿a'taj wel momanawij?

²⁷ Jesús kijtoj:

—Yej awel kichíwa tajtaga', Dios wel kichíwa.

²⁸ Pedro kijlij:

—NoTeko, nejemej nikajtejkej inewi yej no-tatkímejpa iga nimitztokákeja.

²⁹ Yéj kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj siga agaj iga san kineki iga Dios marreinaro ipan yéj, kikajtewa íkal, o kikajtewa isiwa', o iyikniwan, o itaj iwán iye' o ipilowan,

³⁰ inón yawi kipiati yej yékti ipan inín tajli, iwán ipan se' vida nochipa onos iwán Dios.

Jesús ki-ojpa-ijtowa iga yawi mikiti

³¹ Jesús kinotza' iyokamej doce idiscipolomej iwán kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga matiakan Jerusalén, iwán yáwiya mochíwati inewi yej kijkuilojkej profetajmej iga nej yej iPiltzín Taga'.

³² Puej yawij neñitanitij itenomej yej ayéj de Israel, iwán yawij nepinajtítij, iwán kuajkuntas yej ayékti ne-ijliskej, iwán nechijchaskej.

³³ Nemasaskej iwán yawij nemiktítij; e' ipan eyi día nia ni-ojpa-isati kan nimiktos.

³⁴ Yejemen ayá' kentenderojkej yej kijtoj, iwán aya wel kimatiáj te kijtojneki itájtól, iwán ayá' kentenderowajaj.

Jesús kachitialiá se pacha ipan altepe' Jericó

³⁵ Kuá' Jesús asitiájkiya altepetenoy Jericó, se pacha ewatoya ojtenoy kitajtantoya tomín.

³⁶ Kuḗ' kíká' iga poxsan nemi panolo, tatajtan té mochiwa.

³⁷ Kijlijkej iga Jesús de Nazaret nemi panowa ompa.

³⁸ Iwán tzajtzi', kijtoj:

—¡Jesús, iPiltzín David, achi xine-ikneli!

³⁹ Iwán yej tayakantiyayaj, kajajwayaj yej pacha iga ay'ya matzajtito, e' yéj tzajtzi' máj:

—¡IPiltzín David, áchikej xine-ikneli!

⁴⁰ Jesús moketza' iwán tatitan iga makiwajligu-ilikan. Kuḗ' inḗ'ya onoya, Jesús kitajtan:

⁴¹ —¿Té tikneki manimitzchijwili?

Pacha kijtoj:

—NoTeko, nikneki manitachá.

⁴² Jesús kijlij:

—¡Xitachaya! Iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitiá'.

⁴³ Íkuḗ'san tachá' in pacha iwán kitóga'ya Jesús, iwán kiweyimatiltijtjajki Dios. Nochi kita' inín iwán nō kiweyimatiltijkej Dios.

19

Jesús wan Zaqueo

¹ Jesús kala' ipan altepe' Jericó iwán panotiaya ompa.

² Chantitoya ompa se rícojtaga' itoká' Zaqueo. Zaqueo ijefejmej katka yej kicobrarrowaya impuestos iga Roma.

³ Yéj kinekiá makixmati Jesús, e' ayá' kixasiá iga pox onolo' iwán Zaqueo chapati' katka.

⁴ Iwán motalojtjajki iga tayakan, tejkawito ipan amakuawi' iga makita, iga Jesús ompa yawi panoti.

⁵ Kuꞗ' Jesús asi' ompa, ajkotachá', iwán kijlij:
—Zaqueo, xitemo nimanín iga aman nia nikawiti mochan.

⁶ Zaqueo temoj imanín iwán pagui' iga komemawij Jesús.

⁷ Kuꞗ' kitakej inín, nochi pewakej iga kipopowaj Jesús iga yajki kawito chan se yej ayompa nemi.

⁸ Iwán Zaqueo moketza', kijlij toTeko:

—Ta' xikita noTeko, nia nikmakati la mitad notomín yej amotapialiáj; iwán siga agaj nikitakilij tejté, nia nikuepiliti cuatro vej máj.

⁹ Jesús kijlij:

—Aman Dios mitzmanawij tej wan mofamiliaj iga timoconfiaroj pan yéj, kensan Abraham moconfiaroj.

¹⁰ Nej yej iPiltzín Taga', niwalaj niktemoko iwán nikmanawiko yej polijtokej.

Kan mixkuñtilo ken kichijkej wan tomín

¹¹ Kuꞗ' kikakikej inín, Jesús kipowa' no se kan mixkuñtilo, iga na'ya onoya ipan altepe' Jerusalén iwán la gente kijtojkej iga ayá' wejkatís, wi'ya reinaroki Dios.

¹² Kijlijkej:

—Onoya se taga' yej ye'nemi iwán yajki wejka ipan se'ya país iga makitalikan iga rey iwán sej mokuepas.

¹³ Kuꞗ' aya yawi, kinotza' diez itekipanowanimej iwán kimá' komati tomín sejsé de yejemen, kijlijkej: “Xiktekipanokan inín tomín este que manimokuepa.”

14 E' ipaisanojmej kijiyyaj iwán kititankej yej makijlitij: “Ayá' níknkej iga inín taga' manemandarokan.”

15 E' taga' kitálijkej iga rey, iwán mokuepa' ipan ipaís. Kua' asi', tatitan iga makinotzatij tekipanowanimej yej kimakakej tomín, iga maki-mati ke' kitankej sejsé de yejemej.

16 Yej achto asi', kijlij: “Noteko, motomín piwi' diez vej máj.”

17 El rey kijtoj: “Yektia; tej tiye'tekipanowani; iga tikchij yej yekti ipan inón alín, nia nimitztaliti iga xikmandaro diez altepe'.”

18 Iwán asi' se' iwán kijlij: “Noteko, motomín piwi' cinco vej máj.”

19 Inón no kijlij: “Tej tia tikmandaroti cinco altepe'.”

20 E' se' asi' iwán kijtoj: “Noteko, nigaj ono' motomín. Niktzotzolkimilojtoya;

21 puej nimitzmajmawilij iga tiyoltakuakti', iga tikui yej aya'pa tiktekipanoj iwán titapixka kan ayá' titoga'.”

22 Iwán kijlij el rey: “Tej ayéj tiye'tekipanowani, iga yejsan kijtoj moten, nia nimitzjuzgaroti. Siga tikmatia' iga nej niyoltakuakti', níkuí yej aya'pa níktekipanoj iwán nitapixka kan ayá' nitoga',

23 ¿te ígataj ayá' tikawato notomín ipan banco, iga kua' nimokuepas nochán, makitani se' alín?”

24 Iwán rey kijlij yej ompa onoyaj: “Xikuilikan inón tomín iwán xikmakakan yej kipiwiltij diez vej máj.”

25 Yejemej kijlijkej: “Annoteko, je' yéj kipiáy

diez vej máj!”

²⁶ Yéj kijtoj: “Pues nimitzijliáj iga vej kipiá, yawij máj kimakatij; e' vej ayá' kipiá, este vej alín kipiá, yawij kikuilitij.

²⁷ Iwán vej ne-ijiyaj, vej ayá' kinekiáj iga manikgobernaṛoḱan, xikuajligakan nigaj iwán xikmiktikan no-ixtaj.”

Jesús kalaki Jerusalén

²⁸ Kuá' Jesús tami' kijtoj inín, ójkui'ya iga yajki Jerusalén.

²⁹ Kuá' asitiáyaja altepe' Betfagé iwán Betania, iná' tepe' vej itoḱa' Olivos, kititan ome idiscipolojmej,

³⁰ kijtoj:

—Xakan ipan altepetzin vej máj nijigasan ono', iwán kuá' an-asiskej, anyawij ankasitij se burro ilpito', vej aya agaj kitejkawiliá. Xikxitomakan iwán xikuajligakan.

³¹ Siga agaj mitztajtaniy te íga ankixitomaj, xikijlikan iga toṬeko kineki.

³² Idiscipolojmej yajkij iwán kasitoj kenya nokta kijtoj Jesús.

³³ Kuá' nemi kixitomaj in burro, itekomej kitajtankej:

—¿Te iga ankixitomaj?

³⁴ Yejemen kijlijkej:

—Iga toṬeko kineki.

³⁵ Iwán kiwigakej kan ono' Jesús iwán kipechti-kej burro iga yejemej itzotzolmej iwán ompa kitejkawiltijkej Jesús.

³⁶ Ken iga Jesús nemi yaya, la gente kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojti.

³⁷ Iwán kuá' asikej kan péwaya iga temowaj ipan tepe' yej itoka' Olivos, inewi idiscipolomej pewakej iga koyowilikej iga pakij iwán kiweyimatiltikej Dios iga nochi yej kichij yej ayipa mo-ita.

³⁸ Kijtowayaj:

—¡Mamoweyimatilti Rey yej kititani toTeko Dios! ¡Matikweyimatiltikan Dios iwán matiye'onokan iyixtaj!

³⁹ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj tatzalan, kijlikej Jesús:

—Tamachtiani, xikijli modiscipolomej iga ay'ya matzajtzitokan.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj siga inimej ay' tajtowaj, temej tzajtziskej.

⁴¹ Kuá' Jesús asitiájkiya Jerusalén, iwán kita' inón altepe', choga',

⁴² kijtoj:

—¡Siga ankimatiáj iga aman wel anye'onoskej iyixtaj Dios, anye'onoyaja! E' inán inón iyanto', awel ankitaj.

⁴³ Wí' día kuá' yej mitzijiyaj noyan mitzyawaloskej, nijnijí mitztzakuiliskej

⁴⁴ iwán mitzxitiniliskej amokalmej. Mitzmijmiktiskej iwán ayá' kawis nisé te'ti yej manenekpanijto; iga ayá' ankiye'itakej kuá' Dios wälaj mitzmanawikoj.

Jesús kikixtiá tanamakanimej ipan weyitiopan

⁴⁵ Iwán Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan iwán pewa' kikijkixtij yej ompa tanamakatojay iwán yej ompa takojtoyaj,

46 iwán kijtoj:

—Ipan itájtol toTeko ijkuilijto': "Nókal yawi motokawiti kajli kan oradólo"; e' amejemen ankikueptokej kan mīyanaj yej tachtekij.

47 Iwán nochipa Jesús tamachtiaya ipan weyitiopan. E' ijefejmej sacerdotejmej, iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán yej mandarowaj kitemowayaj kén iga makimiktikan Jesús.

48 E' ayá' kasiáj ken kichīwayaj, iga inochin kikakisnekiáj yej Jesús kijtojtoya.

20

¿Ix Dios yej kititan Jesús?

1 Se día kuá' Jesús tamachtijtoya ipan weyitiopan wan kipojtoya ye'noticiaj, asikoj ijefejmej sacerdotejmej, yej tamachtiáj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej.

2 Iwán kijlijkej:

—Xine-ijlikan té moteki in tej iga tikchiwa ijkin. ¿A' mitztekimá' iga wel xikchiwa inin?

3 Iwán Jesús kijtoj:

—Nej no nia nimitztajtanitij. Xine-ijlikan:

4 ¿ayéj kititan Juan iga matabautizaro?, ¿ix Dios kititan, o tajtaga'?

5 Iwán pewakej iga mosepantajtanij:

—Siga tikijliáj iga Dios kititan, yawi kijtoti. "¿Te ígataj ayá' ankitajtolkakikej?"

6 Iwán awel tikijtowaj iga kititan tajtaga' iga toknimej wel tetemiktiáj, iga nochi kimatij iga Juan Dios kitajtolmakaya.

⁷ Iwán kijtojkej iga ayá' kimatij a'yéj kititan Juan iga matabautizaroqi.

⁸ Iwán Jesús tajtoj sej:

—Nej no ayá' nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga manikchjwa ijkín.

Kan mixkuñtilo de tekipanowanimej yej kichiwaj yej ayekti

⁹ Iwán Jesús pewa' kipowa' inín kan mamixkuñtilo:

—Se taga' kitó' uvajjoj,* iwán kitakewaltij† tekipanowanimej iga makitekipanokan, iwán inón taga' kisa', wejkawato.

¹⁰ Kuá' tágui'ya uva, kititan se imonsoj iga tekipanowanimej makimakakan yej yéjpa kikuis. E' yejemej kimagakej iwán kititankej ijkán.

¹¹ Iwán iteko mijli kititan se' imonsoj, e' inón no kijlijkej kuajkuantas, kimagakej iwán no kititankej ijkán.

¹² Iwán kititan sewo', e' tekipanowanimej no kimagakej in inón tatitan iwán no kikixtijkej.

¹³ 'Iwán iteko uvajjoj kijtoj: “¿Té nikchjwas? Nia niktitaniti nopiltzin yej nikpoxchokiliá; anka yéj kirrespetaroskej.”

¹⁴ E' kuá' tekipanowanimej kitakej, mosepan-ijlijkej: “Inínyawa' in yej yawi mochiwati iteko inín tajli yej itajpa kikajtewas, matikmiktikanya nokta iga makawi ital iga tejemej.”

* **20:9 20:9** Xikita dibujo p. X [Mc 12:1]. † **20:9 20:9** Ikuayo uva pox wejkaŵa, wel takí 20 años o máj, ijkón iga wel kitakewaltij uvajjoj.

15 Kikixtijkej ipan uvajyoj iwán kimiktijkej.

Iwán Jesús tatajtán:

—Amejemen, ¿kén ankitaj? Iteko uvajyoj, ¿té an kichiwilij in inomej?

16 Puej yaṭi iwán yawi kimiktiti inomej tekipanowanimej iwán sékinwa' in kimakas uvajyoj.

Kua' kikakikej inín, kijtojkej:

—¡Amo Dios monekiltij!

17 E' Jesús kitachilij inomej iwán kijtoj:

—¿Té kijtojneki in yej ijkuilijto' ijkín?:

Te'ti yej ayá' kikuikej yej kalchiwaj,

inón inán yej máj moneki.

18 A'san wetzis ipan inón te'ti, popostekis; iwán siga te'ti wetzi ipan agaj, mochiwas ken pínol.

Kimawetziltijnekij Jesús

19 Kua' kimatikej iga inín tájtol yejemej nemi kikajkaktiáj, ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés kinekiáj makikitzkikan Jesús iga makipresojuwikan. E' ayá' kichijkej nité iga kimajmawiliayaj la gente.

20 Kititankej yej makipipiakan Jesús yej nésiajki' ye'nemij iga san makimawetziltikan Jesús, yejemej kinekiáj iga Jesús makijto tejté kansan wel makiwigakan iná' gobernador.

21 Tatajtankej yej tapipiáj:

—Tamachtiani, nikmatij iga yej tej tikjowa iwán yej tej titanextiliá mela'ciertoj iwán tej ayá' titayokajuzgarowa. Tej sí titanextiliá iga se manemi ken Dios te-ijliá.

22 Xine-ijlikan: ¿Ix yekti iga matikixtawakan to-impuestoj rey César‡ de Roma, o ayá'?

23 Jesús kimati' iga inomej kimawetziltijnekiáj iwán kijtoj:

—¿Te iga anneprowaj?

24 Xinēnextilikan se tomín. ¿A'yéj ixaya' iwán a'yéj itoká' yej nigaj ijkuilijto'?

Kijtojkej:

—Rey César.

25 Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yéjpa itatki iwán xikmakakan Dios yej itatki Dios.

26 Awel kimawetziltijkej iga yej kijtoj iyixtaj la gente, e' poxsan kiyé'itakej yej kijtoj iwán até kijtojkej.

Kua' ojpa-isalaj

27 Iwán sekin yej kijliáj saduceojmej,§ yajkij kitatoj Jesús. Inomej saduceojmej tamachtiáj iga ayá' ojpa-isaj yej miktokej, inón iga kitajtankej ijkin:

28 —Tamachtiani, ijkuilijto' ipan iley Moisés ijkin: siga se taga' yej namiktito' miki, iwán ayá' kikajtewa nisé ipiltzin wan isiwa', iyiknin yej mi' mamonamikti iwán viuda iga ken makipiá ipilowan inón yej mi'.

29 Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tekoko achto monamiktij, e' migui' kua' aya pilwaj.

30 Iwán imámil monamiktij nō iwán inonsan siwa', iwán nō migui' kua' aya pilwaj.

‡ 20:22 20:22 Xikita glosario “César”. § 20:27 20:27 Xikita glosario “Saduceo”.

31 Iwán iyojpamámil nō monamiktij íwān. Iwán inewi los siete ijkōnsan nō kichijkej iwán mikikej, nisé de yejemej akipiá' ipiltzīn.

32 Iwán máj máj siwá' nō migui'.

33 In kuá' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochīwas iwéj in inón siwá', iga namiktitoya iwán inochimej?

34 Jesús kijtoj:

—Ipan inín tajli tajtaga' iwán siwáṭkej monamiktiáj.

35 E' yej kajasiskej iga maasikān ipan se' vida iga ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga kinamiktiskej ipilowān.

36 Ay'ya wel mikiskej puej yawij mochīwatij ken angelejmej, iwán yawij mochīwatij ipilowān Dios iga ojpa-isákeja.

37 E' iga yej miktokej ojpa-isaskej, Moisés tenextiliá kān ijkūilijto' de inón witztako' yej wewelontoya, ompa ijkín kinōtza' toTēko: “iDios Abraham, iwán iDios Isaac iwán iDios Jacob.”*

38 Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej. Iga Dios, nochi isatokej.

39 Iwán sekin yej tamachtíáj ipan iley Moisés kijlijkej:

—Ómpaya ken tikijtoj, Tamachtiani.

40 Iwán ay'ya máj mīxewijkej iga kitajtankej.

¿Ayéj itajwéwejpa Cristo yej kitapejpen Dios?

41 Jesús tatajtan:

—¿Te iga kijtowaj iga el Cristo ipiltzīn David?

* 20:37 20:37 Kuá' ijkín kijtoj Dios, ikay mikikej inimej tajtaga'.

42 Puej Davidsan kijtoj ipan libro de los Salmos, kijtoj:

ToTeko Dios kijlij noTeko:

“Ximotali iladoj noye'ma' kan nimandarowa,

43 este que maniktali mokxitampa yej mitzijiyaj.”

44 ¿Kén wel Cristo yej itatitan Dios ma-ipiltzin David, esi David no kijliá iga iTeko?

Jesús kajajwa yej tamachtíaj ipan iley Moisés

45 Nochi kikaktoya, iwán Jesús kijlij idiscipolomej:

46 —Amo mamitzkajkawakan yej tamachtíaj ipan iley Moisés, puej kiye'matij iga makinentikan sotantzótzol, iwán kinekij makisaludarokan tajkoaltepe'. Yejemen motalijnekij tiopan-ijti' pan ye'asientos kan motaliáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonsan no kinekij makichiwakan kan takualo.

47 Iwán kichtekiliáj ikalmej viudamej iwán iga amo manesi iga ayompa nemij, pox wejkawaj iga oradowaj. Yejemej Dios máj yawij kicastigarotij.

21

Iyofrendaj se yej wewejmí' yej ayá' motapialiá

1 Jesús kitachilijtoya yej motapialiáj kuá' nemi kakiayaj iyofrendajmej ipan se cajon kan moana tomín.

2 Iwán kita' no se yej wewejmí' yej ayá' motapialiá, nemi kakiá ome tomín de cobre yej ayá' pox valerowa.

3 Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inín viuda yej ayá' motapialiá, kakij máj que nochi;

⁴ puej nochi kitalijkej yej kisobrarrowaj; e' yéj, malej ayá' motapialía, kimá' inewi yej kipiaya iga takuaya.

Jesús kijtowa iga weyitiopan xixitinis

⁵ Sekin tatapojtoyaj de weyitiopan iga pox mōnsaj temej yej iga chijto'. Iwán nō kijtojtoyaj de yej kimajmakakej iga mamōnsajtachá weyitiopan. Iwán Jesús kijtoj:

⁶ —Inán ankitztokej, e' wí' sē día kuá' akawis nisé te'ti yej manenekpanijto. Nochi yawij moxixitinatij.

Yej mo-itas kuá' aya poliwiło

⁷ Iwán kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿in inín, kéman mochiwas? ¿Té an mo-itas kuá' ay'ya wejkatis iga yawi mochiwati?

⁸ Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej; iga mia' yawij wítzetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkin kijtoskej: “Nejya el Cristo”, iwán “Ná'ya iga poliwiło.” E' amejemen amo xiktokakan.

⁹ Kuá' ankikakiskej iga kanaj némiya momimiktilo, iwán ipan sē país mokuejkuesolo, amo ximajmawikan, puej inín wí' achto, e' aya yéj iga poliwiło.

¹⁰ Iwán kijtoj sej:

—Mokuejkuesoskej sē nación iwán se', iwán sē país momimiktiskej iwán se'.

¹¹ Pox mołinas tajli, iwán pox apistajtiás, onos noyan kokolis, iwán pox majmawiloj iga mo-itas ipan cielo yej ayi'pa mo-ita.

12 'E' kuā' aya mochiwa inín, mitzkitzkiŝkej iwán mitziknochiwaskej. Mitzwigaskkej ipan tiopamej iga mamitzjuzgarokan, mitzakiskej kuákalko, mitzwigaskkej itenoj reyejmej iwán iyixtaj gobernadormej iga annetokaj.

13 Íkuā'ya wel antajtoskej de nej.

14 Xiksentajikan amoalmajmej iga amo xikejlan tokan te ankijoskej iga ximotajtowilikan.

15 Porque nej nimitztajtolmakaskej iga xikmatikan te ankijoskej iwán nisé yej mitzijiyaŝkej wel mitztenkuepiliskej.

16 E' amejemej amótajsan, amokniwan iwán yej iwán anmoye'itaj mitznexťiskej iga annetokaj. Iwán sekin de amejemen mitzmiktiskej.

17 Iwán nochi mitzijiyaŝkej iga annetokaj.

18 E' nisé amotzónkal yej ono' ipan amotzon-
tekon yawi poliwiiti.

19 Nochipa ximoconfiarojtokan ipan toTeko iwán yej mitzmanawiskej.

20 'Kua' ankitaskej Jerusalén kiyawalóŝto'ya soldadojmej, xikmatikan iga yawija kixixitinatij.

21 Iwán yej onokej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoj; yej onokej ipan altepe' Jerusalén, makisakan, iwán yej onokej imilpamej, amo mamokuepakān pan altepe'.

22 Iga inomej días Dios kicastigaroj yej ayompa nemij, iga yawi mochiwati inewi kensan ijkuili-
jto' ipan itajtol Dios.

23 ¡Pox moknomatiskej siwatkej yej íkuā' xoloyojkej o yej nemi tachichitiáj! Iga Dios

poxsan yawij kicastigarotij yej chantitokej Israel iga kikuesowiliáj.

²⁴ Sekin kimiktiskej iga espada iwán sekin yawij kiwigatij preso ipan sekin paismej; yej ayéj de Israel yawij kitataksatij yej chantitokej Jerusalén. Inín kichiwaskew este kuá' kijtoj Dios.

Kuá' wí' Jesús yej iPiltzín Taga'

²⁵ Jesús nō kijtoj:

—Nēsis yej ayi'pa mo-ita ipan el sol, ipan metzti* iwán ipan sitalimej; iwán ipan tajli la gente ay'ya yawij kimatitij tē yawij kichiwatij iwán momajtiskej iga pox tikuinto' lámār iwán maréjal.

²⁶ La gente tapoliwiskej iga majmawiskej iga kejlantoskej tē nokta yawi mochiwati ipan inín tajli; iwán este sitalimej mojolinaskej.

²⁷ Iwán ne-itaskej nej yej iPiltzín Taga' iga niwi' ipan mixti, nitawijtiwi' iga noweyipoder.

²⁸ Kuá' pēwas mochiwa inín yej nimitz-ijlijkejo', máj ximanimarokan, iwán xajkotachakan iga na'ya wí' yej mitzmañawiskej.

²⁹ Kipowilijkej nō sē kan mixkuñtilo:

—Ta' xikitakan higuerajkuawi† o se' namolkuawi'.

³⁰ Kuá' ankitaj iga selkayokisay, ankimatij iga wi'ya tonalis.

³¹ Ijkonan nō, kuá' ankitaskej iga mochiwas inín yej nimitzijlijkejo', xikmatikan iga na'ya wí' reinaroki Dios.

* **21:25 21:25** Metzti: luna. † **21:29 21:29** Xikita glosario "Higo".

³² 'Nimitznojma-ijliáj iga yawi mochiwati nochi inín, kuá' aya mikij yej inán onokej.

³³ Inín cielo iwán tajli poliwisej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³⁴ 'Xiye'tajlantokan; amo xikyolmakakan iga ankichiwaj yej mitzyoltilanaj yej ayekti, amo xitawanakan iwán amo mamitzyolmiktikan yej ankipiasnekij, iga kuá' tajuzgaroloj amo mitzwejasikij

³⁵ ken se yej wetzi ipan trampa. Yej chantitokej ipan inín tajli, inewi kiwejasikij.

³⁶ Amejemen xikchijtokan yej yekti iwán xiktenewijtokan Dios nochipa iga wel mamitzmanawikan ipan nochi yej yawi mochiwati, iwán iga wel xonokan no-ixtaj, nej yej iPiltzin Taga'.

³⁷ Jesús nochipa tamachtiaya weyitiopan, iwán tayowakan kawia ipan tepe' yej itoka' Olivos.

³⁸ Iwán nochi yayaj weyitiopan isajpa iga kikakitij.

22

Kikitzkijnekij Jesús

¹ Ay' wejka iga mochíwa ilwi' kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura yej kijliáj no iyilwiyo la Pascua,*

² ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés kitemowayaj ken iga wel makimiktikan Jesús, e' awel kichíwayaj iga kima majmawiliayaj la gente.

* 22:1 22:1 Xikita glosario "Pascua".

3 Iwán Tzitzimi' kala' ipan Judas yej nō kijliayaj Iscariote, sē de idiscípulojpa Jesús.

4 Yéj yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej iwán ijefejmej policiyajmej† yej mandarowaj weyitiopan, iga kijlito iga yéj yawi kipalēwiti iga makikitzkikan Jesús.

5 Yejemej pakikej iwán kijlijkej Judas iga yawij kimakatij tom̄in;

6 Judas motemá' iga kichiwās, iwán kitēmowaya kén iga makikitzkikan Jesús kuā' ayagaj ono'.

La Santa Cena

7 Asi' día kuā' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuā' mokua pan yej ayá' kipiá levadura iwán kimikitiáj borregojtzin iga mokua.

8 Jesús kititan Pedro iwán Juan, kijlijkej:
—Xakan xikchiwatij tákual iga tisentakuaskej ipan iyilwi la Pascua.

9 Yejemej kitajtankej:

—¿Kan tikneki manikchiwakan?

10 Jesús kijtoj:

—Kuā' ankalakiskej Jerusalén, anyawij ankasitij sē taga' kiwiga a'ti ipan sē akomi'. Xiktokakan este kan kalakis kalijti'.

11 Iwán xikijlikan iteko kajli: “Tamachtiani mitztajtani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwán nodiscípulojmej?”

12 Yéj yawi mitznextilitij sē weyi cuarto pan segundo piso kan óno'ya nochi yej ankinekiskej; ompa xikchiwakan tákual.

† 22:4 22:4 Xikita glosario “Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan”.

13 Yejemen yajkij iwán kasikej nochi ken Jesús kijlijkej, iwán kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

14 Kuá' asi' hora, Jesús iwán iyapostolejmej kixnankej mesa.

15 Jesús kijtoj:

—¡Poxsan niknektoya matisentakuakan ipan la Pascua miej aya nimiki!

16 Iga nimitzijliáj iga ayo' máj nikchíwas, este que mamochíwa kan reinarowa Dios.

17 Iwán kikui' vaso yej kipiaya vino iwán kimá' gracias Dios, iwán kijtoj:

—Xikuikan inín vaso iwán ajachi xikonikan;

18 nimitzijliáj iga ayo' nia nikoniti vino este que mawiki marreinaroki Dios.

19 Iwán kikui' pan iwán kimá' gracias Dios, kitatajkoloj iwán kimajmakakej sejsé de yejemej, kijlijkej:

—Ininwa' nocuerpoj yej nikmaka iga nimikis iga amejemen. Xiktekikuakan inín iga amo xine-elkawakan.

20 Ijkonan no kichij iwán vaso yej kipiá vino, kuá' támi'ya cenarokej, kijtoj:

—Inín yej nemi ankoniáj, kijtojneki noesyoy yej yawi toyawiti iga amejemej iga nikchíwa nuevo pacto iga wel anye'onoskej iyixtaj Dios.

21 'E' inán yej yawi ne-ichtakanextiti, nigaj iwán nemi nisentakua.

22 Nimitzijliáj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktij ken ikyay mo-ijkuiloj, e' ¡Dios poxsan kiknochiwas yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan!

23 Iwán pewakej iga mosepantajtaniy iga a'yéj an in yej kichtakanextiti Jesús.

A'yéj an máj tayakanto'

24 Iwán idiscipolomej mosejsepan-ijlijkej iga katiapa de yejemej máj tayakanto'.

25 E' Jesús kijtoj:

—Ipan inín tajli, reyejmej yej mandarowaj poxsan kitajtaksa igentej, e' yejémensan mojlíaj iga kipalewiáj igentej.

26 E' amejemen amo xikchiwakan ijkón, majwa' yej tayakanto', mamochiwa ken yej máj chokótzino'; iwán yej mandarowa, inón achto makipalewi tokñimej.

27 Puej, ¿a'yéj máj tayakanto', yej ewato' iga takua o yej taservirowa iga kitaliá tákual? ¿Ix aya'taj máj tayakanto' yej kixnanto' mesa? Puej nej nigaj nono' iwán amejemej ken se yej taservirowa.

28 'Amejemen nochipa amonoyaj nowan kuá' poxsan nej tejté neyolmiktijtoya.

29 Inón iga nej nimitzmakaj iga xitagob-ernarokan ken noTaj nemá' iga manitagob-ernaro.

30 Iwán amejemen antakuaskej iwán an-atiskej ipan nomesaj kan nitagobernaroj iwán nia nimitzmakatij iga xikjuzgarokan inomej doce tribu‡ yej walkej ipan ipilowan Israel.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoti iga ayá' kixmati

31 Kijtoj sej toTeko:

‡ 22:30 22:30 Xikita glosario "Tribu".

—Simón, Simón, ta' xikita, Tzitzimi' kineki mamitztzejtzelokan ken kitzejtzelowaj trigo iga makisa itasolyo.

³² E' niktenéwija Dios iga tej, iga amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan nej. Kuá' timomela'confiároja, xikpalewi mokniwan iga nochipa mamocfiarotokan ipan nej.

³³ Simón kijlij:

—NoTeko, nej niksentalija noalmaj iga mania mowan ipan cárcel, iwan este manimiki iwan tej.

³⁴ Jesús kijtoj:

—Pedro, nimitzijliá iga amansan nokta, kuá' ayapa takujka kayo, eyi vej tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

Ay'ya wejka iga kikitziá Jesús

³⁵ Jesús kitajtan idiscipulojmej:

—Kua' nimitztitankaj iwan ayá' ankiwigakaj tomin, niga amomórral iwan niga amogakmej, ¿ix mitzpolojkej tejté?

Yejemēn kijtojkej:

—Nité.

³⁶ Iwan kijlijkej sej:

—Inan sí, yej kipiá imórral makiwiga, iwan yej kipiá kan kikiá itomin, no makiwiga; iwan yej ayá' kipiá iyepadaj,§ makinamaka ikuach iga makikowa.

³⁷ Iga nimitzijliá iga yáwisan mochiwati ipan nej yej ijkulijto': "Kijtowaj iga motoka iwan yej ayompa nemij." Puej yej ijkulijto' iga nej, inewi mochiwas.

§ 22:36 22:36 Xikita glosario "Espada".

38 Yejemej kijtojkej:

—NoTeko, nigaj ono' ome espada.

Iwán yéj kijtoj:

—Ómpasan yej ankichijtokej.

Jesús kitenewiá Dios

39 Iwán Jesús yajki ken iga nochipa yaya ipan tepe' yej itoka' Olivos, iwán idiscipolomej kitokakej.

40 Kua' ási'ya ompa, kijlijkej:

—Xi-oradókan iga amo mamitztanilikān Tzitzimi'.

41 Iwán Jesús yajki achi máj wejka, ke' kan se kaxitiá iga kabentārowa te'ti, motankuáketza' iwán tajtoj wan Dios.

42 Kijtoj:

—Notaj, siga tikneki, xinemanawi iga amo mane-iknochiwakān; e' amo mamochiwa ken nej nikneki, mamochiwa ken tej tikneki.

43 Kua' kijtoj inón, kixnextiliko se ángel yej walaj pan cielo iga kiyolchikawako.

44 Jesús máj kitenewij Dios iga pox tayokoxtoya, iwán iyiton chichipikaya ipan tajli kenya esti.

45 Kua' moketza' iga tami' oradoj, yajki kan onoyaj idiscipolomej, iwán kasitoj kojkochokej iga pox moknomatij.

46 Iwán kijlijkej:

—¿Te iga ankojkochokej? Ximoketzakan iwán xi-oradókan, iga amo mamitztanilikān Tzitzimi'.

Kikitzkiáj Jesús

⁴⁷ Tajtojtoyao' Jesús, kuꝛ' asiko mia' gente yej kiwajli' Judas, se de inón doce idiscipolomej. Judas tayakantiya iwán kinꝛ'tejoj iga kipipitzoto Jesús.

⁴⁸ Jesús kijlij:

—Judas, ¿ix tinepipitzówapa iga tinenextiá iga manekitzkikan, nej yej iPiltzin Taga'?

⁴⁹ Yej onoyaj iwán Jesús, kitztoyaj yej nemi mochíwa, kitajtankej:

—NoTeko, ¡maniktzojtzontekíkanya iga espada!

⁵⁰ Iwán se de yejemej kinagastzonte' se itekipanowani yej ijéfejpa sacerdotejmej, kitek-ilij inakas yej iládojpa iye'ma'.

⁵¹ Jesús kijtoj:

—Xikajtewakꝛ; ómpaya matami.

Iwán kinagaschijchin inón taga', iwán kiyektialtij.

⁵² Iwán Jesús kijlij ijéfejmej sacerdotejmej, policiyajmej yej de weyitiópampa iwán yej kimanđarowaj judiyojmej yej walkej iga kikuikoj:

—¿Ix anwalkej annekuikoj ken kuꝛ' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'?

⁵³ Nochipa nonoya amowan weyitiopan, iwán ayá' annekitzkijkej, e' ási'ya hora iga amejemej, iga inán Tzitzimi' mandarowa.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁵⁴ Kikitzkijkej Jesús iwán kiwigakej chan ijéfej sacerdotejmej; iwán Pedro kiwejkatokatiaya.

⁵⁵ Iwán titalijkej tajkopatioj, iwán kiyawalojkej inón ti'ti; Pedro nꝛ ompa motalij iwamej.

⁵⁶ Iwán se sirvienta kuá' kita' este ewato' iná' ti'ti, kitachilijtiká' iwán kijtoj:

—Ininwa' nọ nemiá iwán Jesús.

⁵⁷ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Nej ayá' nikixmati.

⁵⁸ Ayá' wejkatí', se' kita' iwán kijlij:

—Tej nọ de yejémempa.

Pedro kijtoj:

—Ayá' ej, ayéj nej.

⁵⁹ Kipiá' ken se hora, se' kijlij:

—Mataj inin nọ onoya iwán yéj. Kéntaj nesi iga de Galilea.

⁶⁰ Pedro kijtoj:

—Ej, anikmati de te titajtowa.

Kuá' nokta tajtojtoya Pedro, takuiga' se kayo.

⁶¹ ToTeko mokuepa' iwán kitachilij Pedro. Iwán Pedro kejlán yej toTeko kijlij: “Kuá' aya takuika kayo, tia tikijtoti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.”

⁶² Iwán Pedro kisa' ompa iwán pox choga' este kualo' iyalmaj.

Kipinajtiáj Jesús

⁶³ Tajtaga' yej kicuidaroytoyaj Jesús, kipinajtiayaj iwán kimagayaj.

⁶⁴ Kixtzakuayaj iga tzótzol iwán kixaygatatzinayaj, iwán kitajtaniáj:

—¡Siga tiprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

⁶⁵ Iwán kuajkuantas kijlijkej yej ayékti.

Jesús ono' iyixtaj yej mandarowaj judiyojmej

⁶⁶ Kuá' tanési'ya, monechkojkej yej kimandarowaj judiyojmej, ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley

Moisés iwán kiwigakej Jesús iyixtajmej. Iwán ompa kitajtankej:

⁶⁷ —Ta' xine-ijlikan, ¿ix tejya in Cristo?

Jesús kijtoj:

—Siga nimitzijliáj iga kena, ayá' annetajtolkuiskej.

⁶⁸ Iwán siga nimitztajtaniskej, ayá' annecontestaroskej, niga annemajkawaskej.

⁶⁹ E' nej yej iPiltzín Taga' amansan nia nimotaliti iladoj iyē'ma' Dios yej nochi wel kichíwa.

⁷⁰ Iwán nochi kitajtankej:

—¿Ix tejtaj in iPiltzín Dios?

Jesús kijtoj:

—Nejya nokta, ken amejemen ankiytojkej.

⁷¹ Iwán yejemej kijtojkej:

—Ay' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj; tomatika nokta tikakikej yej kijtoj.

23

Jesús kiwigaj kan mandarowa Pilato

¹ Nochi moketzkej, iwán Jesús kiwigakej kan mandarowa Pilato.

² Iwán iyixtaj pewakej iga kitelwiáj Jesús:

—Inín taga' nikasitoj kan kikajkayajtinemi noknimej, kijtowa iga amoki' manixtawakan impuesto iga rey César, iwán kijtowa iga yéjwa' in Cristo, se rey.

³ Pilato kitajtan:

—¿Ix tejya in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

⁴ Iwán Pilato kijlij ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente:

—Inín taga' ayá' nikasiliá siga kichij yej ayękti.

⁵ E' yejemej majsan kijtojkej:

—Ijkón ken tamachtijnemi, kikajkayajtinemi nochi ipan estado de Judea. Pęwa' ipan estado de Galilea iwán asi' este nigaj.

Jesús ono' iyıxtaj Herodes

⁶ Kuá' Pilato kıká' inın, tatajtan siga inón taga' de Galilea.

⁷ Iwán kuá' Pilato kimati' iga Jesús de Galilea, estado kan mandarowa Herodes,* kitıtan Jesús iná' Herodes. Inomej día Herodes no nemiá Jerusalén.

⁸ Kuá' Herodes kita' Jesús, poxsan yolpagui' iga kipox-itasnekiá, puej kipoxkakiá kan kipowaj de Jesús, iwán kichaya iga makichıwa iyıxtaj tejté yej ayı'pa mo-ita.

⁹ Kitajtajtan mia' vej, e' Jesús ayá' kijtoj nité.

¹⁰ Ompa no onoyaj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtıaj ipan la ley, poxsan kitelwıjtıoyaj.

¹¹ Herodes iwán isoldadojmej kajawilkuikej Jesús, iwán iga kipınajtijkej, kajakiltıjkej tzótzol yej patıyoj ken yej kakiá se rey. Iwán Herodes kitıtan sej kan ono' Pilato.

¹² Iwán íkuá'ya Pilato iwán Herodes moye'itákeja iga mo-ıjıyayaj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

* 23:7 23:7 Xikita glosario "Herodes".

13 Pilato kinechkoj ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente iwán yej mandarowaj.

14 Iwán kijlijkej:

—Amejemej annewajliguilijkej inín taga' iwán anne-ijliáj iga takajkayajtinemi: e' nej niktájtanya amo-ixtaj iwán ayá' nemi nikasiliá yej kichij yej ayékti ken amejemej ankijtowaj.

15 Niga Herodes akasilij, puej tetitanilij sej. Ankijtaj iga ayá' kichij nité yej kajasi iga mamomikti.

16 Niasan nikiknochiwati iwán nia sej nikmajkawati.

17 Kuá' iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kimagawaya se preso yej kitapejpenaya la gente.

18 E' inochi gente tzajtzikej:

—¡Inón xikmikti! ¡Xikmajkawa Barrabás!

19 Inón Barrabás kakijkaj ipan cárcel iga kichij revolución ipan altepe' icontraj gobernador iwán iga tamiktij.

20 Pilato kimagawasnekiá Jesús iwán sej kitajtan la gente,

21 e' yejemen tzajtzikej máj recio:

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

22 Ipan eyi vej iga tatajtan Pilato, kijtoj:

—Puej, ¿tétaj kichij yej ayékti? Nej ayá' nikasiliá nité yej kajasi iga mamiki. Nia nicas-tigaroti iwán nia nikmajkawati.

23 E' la gente iwán ijefejmej sacerdotejmej tzajtzikej máj recio iga makimiktikan ipan cruz, este que kitajtolkuikej.

24 Iwán Pilato tatekimá' iga mamochiwa ken kitajtanilijtoyaj.

25 Iwán kimajkaj inón tağa' yej yejemen kitepejpenkej yej onoya ipan cárcel iga kichij revolució*n* iwán iga tamiktij. Iwán Pilato ken-tregárojsan Jesús iga la gente makichiwilikan ken kinekiáj.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

26 Kuá' kiwigakej Jesús iga kiclavarótija ipan cruz, nemi wítziaya ipan mįlojt*i* se tağa' yej itoká' Simón, yej ichan altepe' Cirene, iwán yéj kimakakej cruz iga makisalojt*ia* itepotztaj Jesús.

27 Kitokatiayaj Jesús mia' gente iwán siwatkej yej chokatiayaj iga Jesús, iwán tzajtziáj iga moknomatiáj.

28 E' Jesús kitachilijkej iwán kijlijkej:

—Siwatkej yej anchantitokej Jerusalén, amo xichokakan iga nej; xichokakanwa' iga amejemen iwán iga amopilowan.

29 Porque wí' día kuá' mojt*oj*: “Pakto' yej ayá' pilowa, siwatkej yej ayí' taonoltij, chichiwalmey yej ayí' tachichitij.”

30 Iwán la gente de inón tiempo pewas iga kijlij tepemej: “Xinētepachokan”, iwán tepetzitzi*n*: “Xine-iyanakan.”

31 Siga inin nechiwiliáj nej, yej anikchij yej ayekti, ¿ix ayá' majya kinkochiwaskej yej kichij-tokej yej ayekti?

32 Kiwigayaj n*o* o*m*en yej kichijkej yej ayekti iga makisenmiktikan iwán Jesús.

33 Kuá' asíkeja ompa kan kijliáj Kuaomi', ompa kiclavarojkej Jesús ipan cruz. N*o* kiclavarojkej ipan sej se icruz o*m*en yej kichijkej yej ayekti, se iladoj iye'ma' iwán se' iyopochkampa.

³⁴ Jesús kijtoj:

—NoTaj, xikelkawilikan yej nemi kichiwaj, iga ayá' kimatij te kichijtokej.

Iwán soldadojmej kirrifarojkej itzótzol Jesús iga makitakan aja'yéj kikuis.

³⁵ La gente ompa tachixtoyaj. Iwán este yej mandarowaj kipinajtiayaj Jesús, kijliayaj:

—Sekin kimanawij; mamomanawi igánajsan, siga melá' iga yeja in Cristo yej Dios kitapejpen.

³⁶ Soldadojmej no kipinajtiayaj Jesús. Kitechojkej iwán kimakakej iga makoni xoko'vinoj.

³⁷ Kijlijkej:

—Siga tej in iRrey judiyojmej, moganaj ximomanawi.

³⁸ Iwán onoya se tajkuílol ikuapan ipan tájtól griego, latín iwán hebreo, kijtowaya: "ININWA' IN IRREY JUDIYOJMEJ."

³⁹ Se yej kichij yej ayekti, yej no pipilojtoya ipan cruz, kimalijlij Jesús:

—¡Siga tej in el Cristo, ximomanawi iwán xinemanawikan no nejemej!

⁴⁰ E' sewo' kajajwa' in inón, kijlij:

—¿Ni alín ayá' tikmajmawiliá Dios? Tikmatito' iga nemi no mitzcastigarowaj.

⁴¹ Tejemej kajasi iga nemi tecastigarowaj, iga nemi tikixtawaj yej tikchijkej yej ayekti; e' inín taga' ayá' kichij yej ayekti.

⁴² Iwán kijtoj sej:

—Jesús, xineejlamiki kuá' tiaj kan titagob-ernaroj.

⁴³ Jesús kijtoj:

—Nimitzijliá iga ámansan tonos nowan kan paréj tayeқан ipan cielo.

Miki Jesús

44 Tajkodía takomiti' noyan ipan tajli este las tres tiotakpan.

45 Ay'ya tonaya iwán tastalyo' ay'ya nesía. Tzótzol† yej iga tajkotchaktoya weyitiopan de Jerusalén tzayani' itajkoyan.

46 Jesús tzajtzi' recio iwán kijtoj:

—¡Notaj, ipan moma' niktaliá noespíritoj!

Kua' kijtoj inín, migui'.

47 Kua' ijefej soldadojmej kita' yej nemi mochíwa, kiweyimatiltij Dios, kijtoj:

—Mataj melá' inín taga' ayá' kichij yej ayekti.

48 Nochi yej ompa onoyaj, iwán kitakej yej mochij, pox moknomatitajkij.

49 Inewi iyamigojwan Jesús, iwán siwatkej yej kitokatinemiáj este ipan estado de Galilea, wéjkasan kitachilijtoyaj.

Kitokaj Jesús

50 Onoya se taga' pox te-ijiknín iwán ye'nemiá, itoka' José. Yéj ichan altepe' Arimatea, ipan el estado de Judea, inón taga' no senmandarowaya iwán ijefejmej judiyojmej.

51 E' yéj ayá' kinekiá makichíwa ken kichijkej nochi jefejmej kua' kijtojkej iga mamiki Jesús. Inín José kichaya iga marreinaro Dios.

52 Yajki kitato Pilato iga kitajtanilito icuerpoj Jesús iga makitoka.

53 Kua' kitemówija ipan cruz, kikikimiloj iga sábana iwán kakij ipan se animajtexapo' kan aya agaj motoka.

† 23:45 23:45 Xikita glosario “Cortina”.

54 Inín mochij kuá' mopreparadólo iga mostapa mosewilo iwán inón hora pewasnekiáy.

55 Iwán siwatkej yej kitokatinemiáj Jesús este ipan estado de Galilea, yajkij kitatoj kan motó' iwán kitakej kén nokta kitalijkej icuërpoj Jesús.

56 Kuá' mokuépkeja ichamej kichijkej yej ajwiya' iwán pomada; siwatkej mosejkej ipan día kuá' mosewilo ken iga kitekimakaj iley Moisés.

24

Ojpa-isa Jesús kan miktoya

1 Isájpasan domingo, siwatkej yajkij sej posantoj. Kiwigakej yej ajwiya' yej yejemejsan kichijkej iwán senyajkij iwán sékino' máj siwatkej.

2 Kuá' asíkeja ompa, weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo', kimimilójkeja.

3 Iwán kalakkej, e' ayo' kasikej icuërpoj in toTeko Jesús.

4 Momajtjiktikawikej iwán ay'ya kimatiáj te kichíwayaj, kuá' kitakej omen tajtaga' ejejkatokej itenojmej, este pepetani itzotzolmej.

5 Siwatkej poxsan momajtjikej iwán motzontolojkej; e' inomej tajtaga' kijtojkej:

—¿Te iga ankitemowaj yej isato' kan ono' yej miktokkej?

6 Ay'ya nigaj ono', yejwa' ojpa-ísa'ya. Xike-*ɟlamikíkansan* yej mitzijlijkej kuá' onóyao' ipan estado de Galilea.

7 Kijtoj iga iPiltzin Taga' wetziasan ipan imamej yej kichíway yej ayekti iwán kimiktiskej ipan cruz, iwán ipan eyi día ojpa-isas sej.

8 Iwán siwatkej kejlankej yej kijtoj Jesús.

9 Kuá' mokuépkeja iga onoyaj kan animajtexapo', kipowilijkej inewi yej sucederoj inón once apostolejmej iwán yej iwamej onoyaj.

10 Inín itokamej yej kipowilijkej apostolejmej: María Magdalena, Juana, María yej íye'pa Jacobo, iwán sekin máj siwatkej.

11 E' apostolejmej kijtojkej anka lokajtiákeja, iwán ayá' kitajtolkuikej.

12 E' Pedro moketza' iwán motalojtiajki iga yajki posantoj. Iwán kuá' tachato texapoko, ayá' kita' nité, petz iyókaya onoya istá'tzótzolmej yej iga kimilijtoya Jesús iwán yajki sej ichan, yolmajmatiajki iga yej kita'.

Jesús mixnextiá ipan Emaús ojtí

13 Ipansan inón día omen discipolorejmej nemi yayaj se altepe' yej itoka' Emaús. Kipiaya ken once kilómetros este Jerusalén.

14 Kipojtiajay inewi yej mochij.

15 Kuá' nokta tatapojtiajay, Jesús kiná'techoj inón omen, iwán némiya senyayaj.

16 E' yejemej ken tejté kixtzaktoyaj iga amo makixmatikan a'yéj in inón taga'.

17 Jesús tatajtan:

—¿Té ankipojtiawij, iwán te íga anmokomatij?

18 Iwán se de yejemej yej itoka' Cleofas kijtoj:

—Nochi kimati yej mochij Jerusalén inimej días. ¿Ix tejsan yej ompa tonoya yej atikmati?

19 Yéj tatajtan:

—¿Té sucederoj?

Yejemèn kijlijkej:

—Yej kichiwilijkej Jesús yej ichan Nazaret, se profeta katka yej kichij yej pox yekti iga ipoder iwán iga itájtól, ijkón Dios kipoxye'ita' iwán la gente no kiye-ita'.

²⁰ Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej mandarowaj kentregarojkej iga mamiki ipan cruz.

²¹ Nejemej nikchixtoyaj iga yéj kimanawiaya el país de Israel. Anwa' kipiáy eyi día iga panoj inewi inón.

²² E' sekin siwatkej yeguín nemajmajtijkej iga yajkaj posantoj kuá' tanestíwi'o'

²³ iwán ayá' kasikej icuerpoj Jesús. Iwán walkej nepowilikoj iga kixnextilijkej omen angelejmej iwán kijlijkej iga Jesús isato'.

²⁴ Sekin nokniwan yajkij no posantoj, iwán yajkij kasitoy animajtexapo' kenya nokta siwatkej kijtojkej, e' ayá' kitakej Jesús.

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen pox ankuatakuaktikej iwán ayá' wel ankitajtolkuij profetajmej.

²⁶ E' Dios kine' iga Cristo makiknochiwakan antes iga mayawi ipan cielo.

²⁷ Iwán pewa' iga kinejnextilijkej itájtól Dios kan tajtowa de Cristo, pewa' pan ilibroj Moisés iwán kinextilijtiajkij pan inewi ilibrojmej profetajmej.

²⁸ Kuá' asitiájkija ipan altepe' kan yayaj, Jesús kichij ken kuá' yaya máj wejka.

²⁹ E' yejemej kijlijkej:

—Xikawi iwán nejemej, iga tióta'ya, némiya takomitiá.

Iwán Jesús kala' kalijti' iga kaw'i iwamej.

³⁰ Kuə' kixnantókeja mesa, kikui' paŋ iwán kuə' tami' orađoj, kipoposte' iwán kimajmakakej.

³¹ Iwán íkuə'ya ixtapowikej iwán kixmatíkeja iga Jesús: e' yéj sanpolijtewa'.

³² Iwán mosepan-ijlijkej:

—Inón iga este yekti tikmachiliayaj ipan toalmaj kuə' tetatapowiaya ipan ojti iga tenextilijtiwiztiaya itájtɔl Dios.

³³ Iwán íkuə'san sej ojkuikej iga yajki Jerusalén iwán kasitoj nechkatokej once apostolejmej iwán icompañerojwan.

³⁴ Iwán kijtojkej yej nechkatoyaj:

—Mataj kena ojpa-isa' sej toTeġo, porque kixnextílija Simón.

³⁵ Iwán inomej omen nɔ kipowakej yej kisucederojkej ipan ojti. Iwán kijlijkej iga kixmatikej Jesús este kuə' kimajmakákeja paŋ.

Jesús kixnextiliáj idiscipolomej

³⁶ Mieġ inón kipojtoyaj, Jesús mixnextiko tatajkojan iwán kisaludarojkej ijkín:

—Tamelá xonokan.

³⁷ Yejemej poxsan momajtijkej, kijtojkej iga kitztoyaj ánimaj.

³⁸ E' Jesús kijtoj:

—¿Te iga anmajmatokej?, iwán ¿te iga ijkón ankeġlamikij?

³⁹ Ta' xikitakan nomamej iwán nokximej. Nej nokta. Ta'ki' xinechijchimikan iwán xine-itakan: ánimaj ayá' nakayoj iwán ayá' omiyoj, e' nej ni-omiyoj iwán ninakayoj iwán anne-itztokej.

⁴⁰ Kuə' kijtoj inón, kinextij imamej iwán iyiximej.

41 E' yejemej iga paktoyaj iwán iga moyolmajtijtoyaj, ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ankipiáj achi tákual?

42 Kimakakej tájkol ta-ixkaltopoj iwán tájkol pánal.

43 Iwán yéj kikui', iwán kikuaj kan kitztokej.

44 Iwán kijtoj:

—Ininya nokta yej nimitzpowilijkej kuá' nonóyao' amowan: iga mamochiwa ipan nej inewi yej ijkuilijto' ipan iley Moisés iwán ipan ilibroymej profetajmej iwán ipan libro de los salmos.

45 Iwán kichij iga makentenderokan itájtol Dios.

46 Iwán kijtoj:

—Ijkuilijto' iga Cristo mikiasan iwán ojpa-isaya sej ipan eyi día.

47 Iwán inin ye'notíciáj mopowas ipan notoká' desde Jerusalén iwán ipan nochi paismej. Mopowas iga mamoyolpatakan iga Dios wel makelkawili yej kichiwaj yej ayekti.

48 Amejemen ankitakej inimej yej mochij.

49 Iwán nia nimitztitanilitij yej noTaj kijtoj iga mitzmakaskej. E' amejemen xikawikan nigaj, ipan altepe' Jerusalén este que xikpiakan poder yej wí' ipan cielo.

Jesús tejkawi ipan cielo

50 Iwán Jesús kiwiga' idiscipolomej na' altepe' Betania iwán kajajko' ima' iwán kitenewij Dios iga maye'onokan.

⁵¹ Kuá' kitajtanílija Dios iga maye'onokan, majkejtiajki iga yajki ipan cielo.

⁵² Iwán yejemej kiweyimatiltijkej Jesús iwán paktiájkija iga yajki Jerusalén.

⁵³ Iwán nochipa onoyaj weyitiopan iga kiweyimatiltiayaj Dios. Ijkónyawa'.

Isthmus-Mecayapan Nahuatl
Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtōl toTēko ipan
mela'tájtōl New Testament

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nahuatl, Isthmus-Mecayapan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source
files dated 17 May 2025

8d5b6a33-8846-5c0f-ae8f-62c94f894f7b